

Villkorsinstruktion

Trygg-Hansas villkor är sorterade i bas-, produkt-, och särskilda villkor. Varje villkor har sin egen beteckning, version och namn. Vilka villkor som gäller framgår av försäkringsbrevet liksom försäkringens omfattning.

Basvillkoren

Basvillkoren innehåller ett flertal skadehändelser - exempelvis brand, inbrott, vatten, ansvar, avbrott med mera och dessa är uppdelade och numrerade i olika avsnitt.

Produktvillkoren

Produktvillkoren omfattar skadehändelser som normalt inte omfattas av basvillkoren, dock kan dessa innehålla ändringar och tillägg för de skadehändelser som ingår i basvillkoren.

Särskilda villkor

Dessa villkor utgör kompletteringar och/eller ändringar till ovanstående villkor.

Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner

Utöver nämnda villkor gäller "Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner" för försäkringsavtalet.

Ord som skrivs med *kursiv* stil i försäkringsvillkoren definieras i första hand i "Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner". Det förekommer även definitioner i de övriga villkoren. Definitioner i övriga villkor skall gälla med företräde framför definitioner i "Allmänna avtalsbestämmelser och definitioner".

Gemensamt för samtliga villkor

Villkoren är numrerade efter ett system som lämnar utrymme för anpassningar. Detta medför att numreringen inte alltid är löpande.

Undantag

Villkorets undantag visas normalt med text i gråton

Trygg-Hansa Allmänna Avtalsbestämmelser och Definitioner

Version 14

Beteckning A 2

2021-01-01

Allmänna avtalsbestämmelser

Innehållsförteckning

1 ALLMÄNNA	
AVTALSBESTÄMMELSER.....3	
1.1 FÖRSÄKRINGSTIDEN OCH FÖRNYELSE AV FÖRSÄKRINGEN.....3	
1.2 RÄTT ATT SÄGA UPP FÖRSÄKRINGEN UNDER FÖRSÄKRINGSTIDEN3	
1.3 PREMIEBETALNING.....3	
1.3.1 Första premie3	
1.3.2 Premie vid förnyat avtal.....4	
1.3.3 Tilläggspremie under försäkringstiden ..4	
1.3.4 Uppdelad premie5	
1.4 PREMIEÅTERBETALNING NÄR FÖRSÄKRINGSAVTALET UPPHÖR I FÖRTID5	
1.5 UPPLYSNINGSPLIKT OCH RISKÖKNING5	
1.5.1 Upplysningsplikt5	
1.5.2 Påföljd vid åsidosättande av upplysningsplikt5	
1.5.3 Riskökning6	
1.5.4 Upplysningsplikt och riskökning för annat än försäkringstagarens förhållanden6	
1.5.5 Framkallande av försäkringsfall 6	
1.6 RÄDDNINGSPLIKT 6	
1.6.1 Räddningsplikt 6	
1.6.2 Åsidosättande av räddningsplikt..... 7	
1.7 REGRESS 7	
1.8 ÅTERKRAV 7	
1.9 DUBBELFÖRSÄKRING..... 7	
1.10 TVIST OM VÄRDERING..... 7	
1.11 KVITTNINGSFÖRBEHÅLL 7	
1.12 FORCE MAJEURE..... 8	
1.13 PRESKRIPTION OCH PREKLUSION..... 8	
1.14 TILLÄMPLIG LAG 8	
1.15 DATAUNDANTAG FÖR EGENDOMS- OCH AVBROTTSFÖRSÄKRING 8	
1.17 ÖVERLÅTELSE AV EGENDOM ELLER RÖRELSE 9	
1.18 TERRORHANDLING 9	
1.19 DEFINITIONER 9	
1.20 TRANSPORTFÖRSÄKRING 18	
1.21 SANKTIONSKLAUSUL 18	

1 Allmänna avtalsbestämmelser

1.1 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden anges i försäkringsbrevet och är avtalstiden för försäkringen. Tecknas försäkringen på begynnelsedagen räknas försäkringstiden från det klockslag då försäkringsavtalet ingås.

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen automatiskt för en ny försäkringstid om ett år i sänder, om inte försäkringstagaren eller Trygg-Hansa meddelar den andre senast 30 dagar före försäkringstidens slut att försäkringen inte skall förnyas.

Försäkrad som går i konkurs under försäkringstiden äger dock inte rätt att få försäkringen förnyad utan denna upphör, utan uppsägning, att gälla vid försäkringstidens slut.

Om högre premie eller ändrade villkor skall gälla för den nya försäkringen, skall Trygg-Hansa meddela ändringarna senast i samband med premiefaktureringen. Försäkringstagaren har därvid rätt att senast 14 dagar efter meddelandet, genom underrättelse till Trygg-Hansa hindra förnyelse av försäkringen eller om förnyelse redan har skett, säga upp försäkringen till omedelbart upphörande.

1.2 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

Försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen

Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om

- försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet. Försäkringstagaren äger dock inte rätt att säga upp försäkringsavtalet på grund av att denne tecknat eller avser att teckna försäkring i annat försäkringsbolag.
- Trygg-Hansa väsentligen åsidosatt sina skyldigheter enligt försäkringsavtalet
- Trygg-Hansa ändrar försäkringsvillkoren under försäkringstiden.

Trygg-Hansas rätt att säga upp försäkringen och att ändra försäkringsvillkoren

Trygg-Hansa har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra 7 dagar efter uppsägningen.

Trygg-Hansa har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägning om

- försäkringstagaren eller den försäkrade har väsentligt åsidosatt sina förpliktelser mot Trygg-Hansa (exempelvis att den försäkrade inte tillåter Trygg-Hansa att besiktiga den försäkrade verksamheten eller försäkrad egendom) eller
- ett i villkoret angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som Trygg-Hansa inte kan antas ha tagit i beräkning (exempelvis att risken för skada ökar såsom anges i 1.5.1 (Upplysningsplikt) och 1.5.3 (Riskökning), eller försäkringen innehåller säkerhetsföreskrift som åsidosatts och kan antas åsidosättas i framtiden).

Under samma förutsättningar har Trygg-Hansa istället rätt att ändra försäkringsvillkoren med verkan 14 dagar efter den dag meddelandet om ändringen avsändes.

1.3 Premiebetalning

1.3.1 Första premie

Den första premien ska vara betald senast på avtalstidens första dag eller på den senare dag som anges i premiefakturan. Trygg-Hansas ansvarighet inträder vid försäkringstidens början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller under förutsättning att premien betalas inom tid som anges i första stycket första meningen i denna punkt.

Betalas inte premien inom denna tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och Trygg-Hansa har rätt att säga upp försäkringen enligt 1.2.

Allmänna avtalsbestämmelser

Om inte annat

- avtalats,
- anges i premiefakturan eller
- i försäkringsbrevet

är försäkringen i kraft trots dröjsmål med premiebetalningen under förutsättning att premien är betald inom den tidsfrist som anges i betalningspåminnelsen.

Betalas premien senare än det datum som anges i påminnelsefakturan men innan försäkringen sagts upp inträder Trygg-Hansas ansvarighet först dagen efter betalningen, vilket innebär att försäkringen inte varit i kraft.

Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

1.3.2 Premie vid förnyat avtal

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på försäkringsavtalets förnyade begynnelsedag eller på den senare dag som anges i premiefakturan. Betalas premien inte inom denna tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och Trygg-Hansa har då rätt att säga upp försäkringen i enlighet med punkt 1.2.

Om inte annat

- avtalats,
- anges i premiefakturan eller
- i försäkringsbrevet

är försäkringen i kraft trots dröjsmål med premiebetalningen under förutsättning att premien är betald inom den tidsfrist som anges i betalningspåminnelsen.

Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp, inträder Trygg-Hansas ansvar först dagen efter betalningen, vilket innebär att försäkringen inte har varit i kraft.

Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

1.3.3 Tilläggspremie under försäkringstiden

För tilläggspremie på grund av ändring av försäkringen under försäkringstiden gäller att premien ska vara betald senast på ändringens avtalstids första dag eller på annan senare dag som anges i premiefakturan.

Trygg-Hansas ansvarighet inträder vid den tidpunkt då ändringen avser att börja gälla, även om tilläggspremien ännu inte har betalats. Detta gäller under förutsättning att tilläggspremien betalas inom tid som anges i första stycket i denna punkt.

Betalas inte hela tilläggspremien inom denna tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och Trygg-Hansa har rätt att säga upp försäkringen enligt 1.2.

Om inte annat

- avtalats,
- anges i premiefakturan eller
- i försäkringsbrevet

är försäkringen i kraft trots dröjsmål med premiebetalningen under förutsättning att premien är betald inom den tidsfrist som anges i betalningspåminnelsen.

Betalas inte hela tilläggspremien inom denna tid föreligger dröjsmål med premiebetalningen och Trygg-Hansa har rätt att säga upp försäkringen enligt 1.2 och att räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som har betalats.

Försäkringstagaren anses ha betalat premien när han lämnat ett betalningsuppdrag avseende premien till en bank eller någon annan liknande betalningsförmedlare.

1.3.4 Uppdelad premie

För försäkringstagare med uppdelad premie, exempelvis genom månadsbetalning via Trygg-Hansas *beta/service*, gäller att premien ska betalas senast på förfallodagen.

Om betalning ska ske genom att premien överförs automatiskt till Trygg-Hansa ska försäkringstagaren se till att täckning finns på aktuellt bankkonto senast den första dagen i varje månad som premien är uppdelad på.

Trygg-Hansas ansvarighet inträder vid försäkringstidens början men endast under förutsättning att den första premiebetalningen skett vid första autogireringen eller vid fakturabetalning senast på första fakturans senaste betalningsdag

Sker första premiebetalning senare men innan *beta/service* upphör att gälla, inträder Trygg-Hansas ansvarighet dagen efter betalningen. Om försäkringen upphör att gälla på grund av bristande första betalning har försäkringen aldrig varit i kraft.

Om den första premiebetalningen skett i tid men tjänsten för *beta/service* senare upphör att gälla på grund av bristande betalning, upphör Trygg-Hansas ansvarighet den dag premien var betald till senast.

1.4 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid

Om försäkringen efter försäkringstagarens uppsägning upphör att gälla skall Trygg-Hansa återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början bestämts att gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter Trygg-Hansas uppsägning upphör att gälla återbetalar Trygg-Hansa oförbrukad del av premien.

Har skada/försäkringsfall inträffat anses premie för ett belopp motsvarande skadeersättningen vara förbrukad.

1.5 Upplysningsplikt och riskökning

1.5.1 Upplysningsplikt

Den som vill teckna en företagsförsäkring är skyldig att på Trygg-Hansas begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen skall meddelas. Detsamma gäller om försäkringstagaren begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. Försäkringstagaren skall ge riktiga och fullständiga svar på Trygg-Hansas frågor. Även utan förfrågan skall försäkringstagaren lämna uppgift om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen.

Under försäkringstiden skall försäkringstagaren på begäran ge Trygg-Hansa upplysningar om förhållanden som anges i första stycket.

En försäkringstagare som inser att Trygg-Hansa tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen är skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgifterna.

1.5.2 Påföljd vid åsidosättande av upplysningsplikt

Om försäkringstagaren vid fullgörande av sin upplysningsplikt enligt 1.5.1 har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet ogiltigt enligt vad som sägs i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och Trygg-Hansa fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter.

Allmänna avtalsbestämmelser

Har försäkringstagaren annars uppsåtligt eller av oaktsamhet eftersatt sin upplysningsplikt enligt 1.5.1 och kan Trygg-Hansa visa att det inte skulle ha meddelats försäkring om upplysningsplikten hade fullgjorts, är Trygg-Hansa fritt från ansvar för inträffade försäkringsfall. Kan Trygg-Hansa visa att det skulle ha meddelats försäkring mot högre premie eller i övrigt på andra villkor än som avtalats, är dess ansvar begränsat till vad som svarar mot den premie och de villkor i övrigt som har avtalats. Har Trygg-Hansa inte tagit återförsäkring som annars skulle ha tecknats, skall ansvaret anpassas efter detta.

Ansvaret kan inte falla bort eller begränsas enligt andra stycket, om Trygg-Hansa när upplysningsplikten eftersattes insåg eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga eller ofullständiga.

Detsamma gäller om de oriktiga eller ofullständiga upplysningarna saknade eller senare har upphört att ha betydelse för avtalets innehåll.

1.5.3 Riskökning

Har risken för försäkringsfall ökat genom ändring av ett sådant förhållande som angetts i försäkringsavtalet eller som försäkringstagaren uppgett för Trygg-Hansa i samband med avtalsslutet och har den försäkrade vidtagit eller samtyckt till den åtgärd som medfört riskökningen, är bolaget helt eller delvis fritt från ansvar enligt vad som sägs i 1.5.2. Detsamma gäller om annars en sådan riskökning har förekommit och försäkringstagaren har försummat att anmäla detta enligt vad som föreskrivs i avtalet.

1.5.4 Upplysningsplikt och riskökning för annat än försäkringstagarens förhållanden

Samtliga försäkrade är skyldiga att lämna upplysningar om egen och annan försäkrads förhållanden i enlighet med 1.5.1 och 1.5.3.

Eftersättes upplysningsskyldigheten av någon tillämpas 1.5.2 för den skadedrabbade försäkrade. Nedläggning sker ej för försäkrad med förmånsvärde i fast egendom eller tomträtt.

1.5.5 Framkallande av försäkringsfall

Försäkringen gäller inte om den försäkrade har framkallat ett försäkringsfall uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet. Detsamma gäller om den försäkrade annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Har den försäkrade förvärrat följderna av en skada på sätt som sägs i föregående stycke är Trygg-Hansa fritt från ansvar mot den försäkrade i den utsträckning förhållandet har påverkat skadan.

Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att varken företagsledningen eller arbetsledningen haft vetskap om eller borde ha haft vetskap om skaderisken.

Med den försäkrade likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

Försäkringen gäller inte heller när annan försäkrad har framkallat försäkringsfallet enligt ovan.

1.6 Räddningsplikt

1.6.1 Räddningsplikt

Om skada inträffat eller kan befaras inträffa omedelbart, skall den försäkrade efter förmåga tillse att skadan begränsas eller avvärjs och att eventuell rätt till ersättning från tredje man bevaras. Om Trygg-Hansa meddelar särskilda anvisningar för detta skall den försäkrade följa dessa.

Om annan än den försäkrade, på grund av avtal med denne, råder över möjlighet att vidta räddningsåtgärd enligt första stycket, ansvarar den försäkrade för att avtalsparten vidtar åtgärden.

Kostnad för räddningsåtgärd enligt ovan ersätts endast om och i den utsträckning som anges i övriga villkorsbestämmelser.

Allmänna avtalsbestämmelser

Den försäkrade är skyldig att på egen bekostnad återta, reparera, återställa, byta ut, ta bort eller dra in levererad produkt samt följa de föreskrifter som Trygg-Hansa meddelar för att begränsa serieskada, oavsett kostnaderna härför.

1.6.2 Åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyllt räddningsplikten, minskas försäkringsersättningen i skälig utsträckning eller lämnas ingen ersättning alls, beroende på vilken nackdel som detta kan antas ha lett till för Trygg-Hansa.

Om den försäkrade inte uppfyller sin räddningsplikt enligt 1.6.1 sista stycket, är Trygg-Hansa berättigad till avdrag på ersättningsbeloppet som svarar mot de kostnader som på grund härav uppstått.

1.7 Regress

I den mån Trygg-Hansa har betalt skadeersättning eller kostnad enligt försäkringen övertar Trygg-Hansa den försäkrades rätt till ersättning från annan som är skyldig att ersätta skadan eller kostnaden.

Den försäkrade är skyldig att i Trygg-Hansas intresse bevara sin rätt till ersättning från annan, vilket framgår av 1.6 (Räddningsplikt).

Vid regress tillämpas en mellan försäkringsbolagen träffad regressöverenskommelse (RÖ).

1.8 Återkrav

Har Trygg-Hansa betalat ersättning på felaktig grund som beror på den försäkrade, är denne skyldig att genast återbetala beloppet jämte dröjsmålsränta enligt tillämplig svensk räntelag från dagen för utbetalningen.

1.9 Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i den förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll även för denna försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

För vissa fall av dubbelförsäkring tillämpas fördelning i enlighet med en mellan försäkringsbolagen träffad dubbelförsäkringsöverenskommelse (DÖ).

1.10 Tvist om värdering

Vid tvist om värdet av skada på egendom eller om avbrottsförlust skall på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande enligt tillämplig svensk lag om skiljemän. Vardera parten utser en skiljeman, som skall vara opartisk och sakkunnig i den fråga tvisten gäller. Tredje skiljeman utses av de båda skiljemännen om annan överenskommelse inte träffas.

Tredje skiljemannens värde gäller, om det inte överstiger det högsta eller understiger det lägsta värde som någon av de två andra kommit till. I annat fall gäller det högsta respektive det lägsta av de belopp vartill de andra skiljemännen kommit.

Vid värderingen tillämpas villkorens värderingsregler. Parterna skall ges tillfälle att lägga fram den utredning de vill åberopa och närmare utveckla sin uppfattning. I skiljedomen skall anges hur värdet av skadan beräknats.

Skiljedomen skall meddelas senast sex månader efter den dag då tredje skiljemannen utsetts.

1.11 Kvittningsförbehåll

Trygg-Hansa har rätt att infria sin ersättningsskyldighet gentemot försäkrad genom kvittning med fordran som Trygg-Hansa kan ha mot annan försäkrad eller försäkringstagaren.

Allmänna avtalsbestämmelser

1.12 Force majeure

Trygg-Hansa är vid tillämpning av försäkringen inte ansvarigt för skada som orsakas av Trygg-Hansa på grund av lagbud, myndighetsåtgärd, krigshändelse, naturkatastrof, arbetskonflikt - även om Trygg-Hansa är föremål för eller självt vidtar konfliktåtgärd - eller annan liknande omständighet. Om någon sådan omständighet hindrar Trygg-Hansa från att fullgöra åtgärd enligt försäkringen, får åtgärden uppskjutas utan påföljd för Trygg-Hansa tills hindret upphört.

1.13 Preskription och Preklusion

Preskription

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om en talefrist eller preskriptionstid löper vid den tidpunkt då ett förfarande vid en nämnd för alternativ tvistelösning inleddes, löper fristen tidigast ut en månad efter avslutat förfarande i nämnden.

Om talan inte väcks enligt denna paragraf, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

Preklusion

Trygg-Hansa får skriftligen förelägga den försäkrade att väcka talan inom en kortare tid än vad som anges under punkten Preskription. Fristen får inte vara kortare än ett år från det att den försäkrade har fått del av föreläggandet.

Den som har fordran på grund av försäkringen förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till Trygg-Hansa inom ett år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsskyddet inträdde.

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser avseende preskription och preklusion gäller för försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 2015 och inte förnyats därefter (äldre försäkringar), om inte annat följer av stycket nedanför.

Bestämmelserna i punkt 1.13 i detta villkor avseende preskription och preklusion, tillämpas även på äldre försäkringar, om det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd inträder efter den 1 januari 2015.

1.14 Tillämplig lag

För försäkringen gäller i övrigt tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

Svensk rätt skall gälla för tolkning och tillämpning av försäkringsavtalet. Tvist angående avtalet skall prövas av svensk domstol. Detta gäller även om tvisten avser skada som inträffar utomlands.

1.15 Dataundantag för Egendoms- och Avbrottsförsäkring

Försäkringen omfattar inte skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av *elektronisk data* (inklusive men inte begränsat till *datavirus*) och inte heller skada, kostnad eller förlust till följd av sådan händelse.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av en ersättningsbar fysisk skada på försäkrad egendom genom

- Brand, explosion, sotutströmning, åskslag, luftfartyg, påkörning av motordrivet fordon, storm, hagel, överlast av snö
- Ras, jordskalv eller vulkanutbrott, översvämning
- Oförutsedd utströmning av vatten från tank, apparat, installation eller ledning

Allmänna avtalsbestämmelser

- Oförutsedd utströmning av vätska från kylfrysanläggning
- Stöld, skadegörelse eller rån

1.17 Överlåtelse av egendom eller rörelse

Egendomsförsäkringar

Överlåter försäkringstagaren egendom eller rörelsen till annan genom försäljning eller på annat sätt gäller försäkringen från överlåtelsedagen i 7 dagar - under tiden försäkringen är i kraft.

Övriga försäkringar

För övriga försäkringar gäller försäkringen inte från överlåtelsedagen.

1.18 Terrorhandling

Terrorhandling genom biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen

Försäkringen omfattar inte skada och därav föranledda följdskador som orsakats av *terrorhandling* och vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt har samband med spridning eller användning av biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen.

1.19 Definitioner

Ansvarsförsäkring

Försäkring som omfattar den försäkrades skadeståndsskyldighet

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag skada eller händelse inträffat.

Arbeten (Objekttyp)

Med *arbeten* avses

egendom och arbetsprestationer ingående i försäkringstagarens åtaganden eller i utföranden i egen regi, t ex byggnader, anläggningar, installationer, montage, demontage och markarbeten samt material och varor avsedda att ingå här i

egendom av förbrukningskaraktär

egendom och arbetsprestationer som beställaren tillhandahåller.

Till *arbeten* räknas inte befintlig egendom som berörs av åtgärd för fullgörande av avtalat åtagande eller av utförande i egen regi, t ex sådan egendom som är föremål för reparation, om- och tillbyggnad eller tillsyn.

Arbetsområde

Med arbetsområde avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med byggnads- eller montageverksamhet. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Arbetsskada

Med arbetsskada avses en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Skada till följd av färdolycksfall räknas också som arbetsskada i Sverige och i annat land där trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande försäkringsskydd omfattar sådant olycksfall.

Med färdolycksfall menas en persons färd/förflyttning till och från arbetsstället/arbetsplatsen om färd/förflyttningen föranleddes av och stod i nära samband med arbetet.

Arbetstagare

Med *arbetstagare* avses, förutom arbetstagare i arbetsrättslig mening, även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen, även om anställningsförhållande inte föreligger.

Allmänna avtalsbestämmelser

Atomskada eller atomolycka

Atomskada: dels skada som orsakas av radioaktiva egenskaper hos atombränsle eller radioaktiv produkt eller av radioaktiva egenskaper i förening med giftiga, explosiva eller andra farliga egenskaper hos bränslet eller produkten, dels skada som orsakas av joniserande strålning från annan strålningskälla i en atomanläggning än atombränsle eller radioaktiv produkt.

Atomolycka: sådan händelse eller serie händelser med samma ursprung som orsakar atomskada.

Automat

Med automat avses automat för vars funktion krävs pengar, polletter, kontokort eller motsvarande (t ex försäljnings-, musik-, växlings- och spelautomat).

Basbelopp

Med basbelopp avses här prisbasbeloppet d.v.s. det belopp som fastställs enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring/socialförsäkringsbalken (2010:110) och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Befintlig egendom

Med *befintlig egendom* avses *byggherren* tillhörig egendom inom eller i direkt anslutning till *arbetsområde*. Med *befintlig egendom* avses inte *arbeten* eller *hjälpmedel*.

Betalservice

Med *Betalservice* avses Trygg-Hansas system för att administrera betalningar. Genom det systemet kan försäkringstagaren få en enda faktura för flera försäkringar. Om betalning sker via autogiro kan betalning ske för flera försäkringar vid en enda dragnings.

Ett äldre namn för *Betalservice* är Trygg-Hansa-konto.

Borrutrustning

Med borrarutrustning avses hjälpmedel som huvudsakligen har borregenskaper. Exempel på borregenskaper är att slaghuvudet roterar runt sin egen axel för att åstadkomma en successiv genomträngning i materialet eller utrustning som har tryck-, stöt-, skjut-, eller huggfunktion.

Byggherre

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs

Byggnad (Objekttyp)

Med byggnad avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt Kap 2 § 2 i jordabalken, som lyder: "Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel. I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket hör ej till byggnaden.

Till byggnad räknas även

- ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV för boendes gemensamma bruk
- sopsuganläggning samt oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

Allmänna avtalsbestämmelser

Byggnadsverksamhet

Med byggnadsverksamhet avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden - exempelvis hiss och fläktsystem - och som enligt reglerna i Kap 2 § 2 jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till montageverksamhet.

Datainformation

Med datainformation avses information som lagras på *datamedia*.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlaget på vilket *datainformation* registreras eller lagras (data-bärare).

Datavirus

Med *datavirus* avses skadliga datorprogram, ondsint programvara, data eller kod som är förstörande eller skadlig för datasystem, dataprogram, *elektronisk data* eller elektronisk datamedia oavsett form eller natur.

Med datavirus avses att ett program eller ett antal instruktioner kopierar sig själv (smittar) till andra existerande program och filer (där det inte hör hemma) i avsikt att åstadkomma oönskade effekter.

Dator

Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in- och utenheter t. ex bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, CD-läsare, scanners, modem, datavideoprojektor (PC-kanon), digitaliseringsbord, nätverkskablage och nätverksutrustning.

Bärbar dator är en persondator, som är avsedd för mobilt användande, inkluderande bildskärm och tangentbord. Som bärbar dator räknas även handdatorer.

Elektronisk data

Med *elektronisk data* avses ritningar, arkivalier, *datainformation*, *programvara* och *programlicenser* och annan information konverterade till ett format som kan användas för kommunikation, tolkning, översättning, eller bearbetning av elektronisk och elektromekanisk databearbetning eller elektroniskt kontrollerad utrustning och inkluderar program, mjukvara, kodade instruktioner för bearbetning och förändring/ manipulering av data eller styrning/ manipulering och dirigerig av sådan utrustning.

Entreprenadverksamhet

Med entreprenadverksamhet avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden, exempelvis hiss och fläktsystem och som enligt reglerna i kap 2 § 2 i jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till montageverksamhet.

Explosion

Med explosion avses skada genom ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Försäkringslokal

Med *försäkringslokal* avses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren för den försäkrade verksamheten. Om försäkringstagaren disponerar hela byggnaden anses hela byggnaden som försäkringslokal.

Vid fastighetsförsäkring avses lokal för fastighetens förvaltning och annan lokal som är avskild från allmänna utrymmen som försäkringslokal.

Försäkringsställe

Med *försäkringsställe* avses den gatuadress eller fastighetsbeteckning som anges i försäkringsbrevet där verksamhet bedrivs.

Allmänna avtalsbestämmelser

Förvaringsplats

Med förvaringsplats avses försäkringslokal i byggnad eller om det särskilt anges i försäkringsbrevet, annan förvaringsplats (utomhus, i tält, i container, i plasthall, i utomhus förvarad cistern eller liknande) där förvaring av egendom sker.

Godkänd låsenhet

Med godkänd låsenhet avses låsenhet

- låskista, låscylindrar/tillhållarpaket och slutbleck vilka är certifierade enligt SS 3522 klass 3
- hänglås
- vid utvändig låsning - hänglås, som är certifierat enligt SSF:s norm för hänglås, klass 4/grade 5 och hänglåsbeslag certifierade enligt SSF:s norm för hänglåsbeslag, klass 4/grade 5
- vid invändig låsning - hänglås, som är certifierat enligt SSF:s norm för hänglås, klass 3/grade 4 och hänglåsbeslag certifierade enligt SSF:s norm för hänglåsbeslag, klass 3/grade 4.

Godkänd värdeförvaringsenhet

Med godkänd värdeförvaringsenhet - enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott - avses här kassa-, säkerhets och värdeskåp som efter provning blivit certifierade enligt nedanstående standard.

För kassa och säkerhetsskåp gäller beteckningarna

- enligt svensk standard, SS 3493 för kassaskåp och SS 3492 för säkerhetsskåp.

För värdeskåp gäller beteckningarna

- svensk standard, SS 3000
- svensk standard, SS 3150/ INSTA 610
- SIS 704001 och SIS 837501
- LPS 1183 utgåva 3 och 4
- europeisk standard SS - EN 1143-1 och 1143-2

Värdeförvaringsenheten skall vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdespoäng, "Grade", tillverkningsår och tillverkningsnummer.

Beloppsbegränsningar

För de ovan uppräknade kassa- säkerhets och värdeskåpen gäller följande beloppsbegränsningar för hur högt värde som tillåts förvaras i respektive skåp.

Kassa- och säkerhetsskåp

För kassaskåp enligt SS 3493 och säkerhetsskåp enligt SS 3492 är beloppsgränsen 1 basbelopp

Värdeskåp enligt standard SS 3000

Skyddsvärdespoäng	Basbelopp	Skyddsvärdespoäng	Basbelopp
60-80	1,5	161-200	13
81-120	2,5	201-280	18
121-160	8	281-360	26

Värdeskåp enligt standard SS 3150/Insta 610

Skyddsvärdespoäng	Basbelopp	Skyddsvärdespoäng	Basbelopp
40	4,5	200	26,5
50	5,5	210	27,5
60	6	220	31,5
70	6,5	230	33
80	7,5	240	34,5
90	9	250	37
100	9,5	260	38,5
110	11,5	270	40
120	14,5	280	42,5

Allmänna avtalsbestämmelser

130	15,5	290	44
140	16,5	300	45,5
150	17	310	48
160	19	320	49,5
170	21	330	52
180	23	340	53,5
190	25	350	59
-	-	360	60

Värdeskåp enligt standard SIS 704001 och SIS 837501

Klass	Basbelopp
V2	1,5
V2S	2,5
V3	13

Värdeskåp enligt standard LPS 1183

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	6,5
Grade I	2	Grade V	10,5
Grade II	2,5	Grade VI	18
Grade III	4,5	Grade VII	34,5

Värdeskåp enligt standard SS-EN1143-1

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	9
Grade I	2	Grade V	14
Grade II	3	Grade VI	21
Grade III	5,5	Grade VII	41

Värdeskåp enligt standard SS-EN1143-2

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
D-I	1	D-IV	5
D-II	2	D-V	8
D-III	3	DVI	13

Hus

Med hus avses här byggnad, väsentligen belägen ovan mark samt helt omsluten av hela och täta golv, väggar och tak.

Inkrypningsskydd

Med inkrypningsskydd avses skyddsanordning för öppning i omslutningsytor (vägg, golv och tak) som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in genom öppningen, t ex stålgaller.

Installation

Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, t ex värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennenläggning, sopsuganläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande. Med *installation* avses dock inte dräneringssystem.

Karens och karenstid

Med karenns avses att försäkringen inte lämnar ersättning för bortfall av täckningsbidrag under viss tid (karenstiden). Karenstiden räknas från den tidpunkt egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen enligt Basvillkoret 2.1.7 inträffat.

Kavitation

Allmänna avtalsbestämmelser

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor, i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågavarande temperatur. De invid materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under slagverkan, t ex vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar. Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Konsortium

Med *konsortium* avses lösare sammanslutning av personer eller företag - ofta i form av enkelt bolag - med uppgift att genomföra en viss affärstransaktion eller ett gemensamt åtagande, t ex uppförande av en större byggnad på entreprenad under viss tid, varvid sammanslutningen inte utgör en s k juridisk person.

Kontraktsumma

Kontraktsumma avser i kontraktshandlingarna angiven ersättning för kontraktsarbetena, exklusive mervärdesskatt.

Korrosion

Definieras av Tekniska Nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium". Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Kunders egendom (Objekttyp)

Med kunders egendom avses kunder tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

Leveranskontrakt

Med leveranskontrakt menas skriftligt avtal om köp eller försäljning av vara eller tjänst som innehåller uppgift om pris, mängd, tid/ varaktighet mm.

Levererad produkt

Med levererad produkt avses lös egendom som försäkrad eller annan för försäkrads räkning satt i omlopp.

Markarbete

All sprängningsarbete och i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning eller spontning.

Maskiner/inventarier (Objekttyp)

Med maskiner/inventarier avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp. Till maskiner/inventarier hänföres sålunda bl a

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen *byggnad*
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker så som kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster
- emballage av inventariekaraktär
- fast inredning som tillhör hyresgäst
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- *datamedia*.

Materialkostnad

Med *materialkostnad* avses förbrukat material, råvaror, handelsvaror, köpta tjänster samt emballage och transporter som redovisas tillsammans med material/ varukostnader i kontoklass 4 enligt EU:s eller svensk standard. Materialkostnad som motsvarar samma period som angiven *årsomsättning* skall uppges.

Allmänna avtalsbestämmelser

Nystartad rörelse som saknar historiska uppgifter skall uppge den materialkostnad som med hänsyn till budget och faktiska omständigheter kan förväntas kommande 12 månader.

Miljöskada

Med miljöskada avses skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken samt skada utomlands vilken hade omfattats av miljöbalken om skadan uppkommit i Sverige.

Montageverksamhet

Med *montageverksamhet* avses montage av mekanisk eller elektrisk utrustning som inte är avsedd för byggnadens stadigvarande bruk.

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- maskiner/inventarier den kostnad som skulle ha uppkommit, om ny egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats vid denna tidpunkt.

I värdet skall inräknas alla kostnader, t.ex. för in- och urmontering, transport, material och arbete, som fordras för att egendomen skall kunna tas i bruk.

- byggnad den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid denna tidpunkt. I värdet skall inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden skall kunna tas i bruk.

Objekttyper

Beteckning för försäkrade föremål

Arbetstagares egendom

Byggnad

Fastighetsinventarier

Kunders egendom

Maskiner/inventarier

Pengar, värdehandlingar och värdebevis

Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Trädgård, tomt och markanläggningar

Varor

Värmekulvert

I entreprenadförsäkring förekommer även följande objekttyper:

Arbeten

Hjälpmedel

Befintlig egendom

Pengar, värdehandlingar och värdebevis (Objekttyp)

Med pengar, värdehandlingar och värdebevis avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, och andra fordringsbevis eller värdebevis t.ex. färd- inträdesbiljetter, månads- och årskort, telefonkort samt förköpshäften.

Som värdebevis avses inte bank- eller kreditkort

Prestandaprov

Provning som är avsedd att visa att anläggning under produktion uppfyller de särskilda krav avseende prestanda och andra egenskaper som anges i avtalet och vars uppfyllelse enligt detta skall fastställas vid prestandaprov.

Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada förstås ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser (Objekttyp)

Med ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser avses

Allmänna avtalsbestämmelser

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inkl.kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs/konstruktörs programvara.

ROT-entreprenad

Med ROT-entreprenad avses reparations-, om- eller tillbyggnads entreprenad, dock inte i sådan verksamhet som är att hänföra till montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis är inrättad för detta ändamål.

ROT-entreprenör

Med *ROT-entreprenör* avses entreprenör som utför *ROT-entreprenad*.

Serieskada

Med serieskada avses

- flera skador som orsakas av samma fel, defekt eller säkerhetsbrist hos en eller flera produkter oberoende av när skadorna inträffar
- flera skador som orsakats av samma fel eller försummelse i ritningar, beskrivningar, beräkningar, råd eller anvisningar oberoende av när skadorna konstateras
- en serie brottsliga handlingar av likartad karaktär som förövats av en och samma person, eller flera personer i samförstånd oavsett när skadorna inträffar.

Skyddsklass

Den nivå på inbrottsskydd som ställs på det mekaniska inbrottsskyddet för försäkringslokalen. Skyddsklassen delas in i 3 klasser. Vilken skyddsklass som gäller för försäkringen framgår av försäkringsbrevet.

Standardbestämmelse

Standardbestämmelse avser allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, till exempel AB (Allmänna bestämmelser för byggnad-, anläggnings- och installationsentreprenader), ABT (Allmänna bestämmelser för totalentreprenader avseende byggnads- anläggnings- och installationsentreprenader), eller annan jämförbar standardbestämmelse utgivna av branschorganisationen inom den försäkrades verksamhetsområde.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom menas egendom ingående i varor eller kunders egendom som består av

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstverk och äkta mattor
- ur avsedda att bäras (t.ex. fick- och armbandsur, hängur
- dator, dataprogram, data- och TV-spel, elektronisk kommunikations- och navigations-utrustning, audiovisuell utrustning t.ex kameror, projektorer, DVD-, band- och skivspelare, för-stärkare, högtalare, radio-,video- och TV- apparater, samt tillbehör till uppräknade föremål, dock inte band och skivor och inte heller film till kameror.
- pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn
- tobak, vin och sprit.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet*. *Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t ex på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Terrorhandling

Med *terrorhandling* avses handling som innebär användning och/eller bruk av våld eller maktmedel eller hot därom, som begås av individ/er eller grupp av individer, oavsett om handlingen begås för egen räkning, i samröre med eller på uppdrag av organisation/er eller regering/ar och vars syfte/en

Allmänna avtalsbestämmelser

eller skäl är politiska, religiösa, ideologiska och/eller etniska och där handlingens avsikt är att sätta skräck i befolkning eller grupp av individer eller tvinga regering/ar, myndighet/er eller organisation/er att genomföra eller avstå från att genomföra viss åtgärd eller på annat sätt påverka deras agerande eller beslut.

Totalrenovering

Med totalrenovering avses att samtliga punkter är uppfyllda:

- samtliga vatten-, avlopps- och elinstallationer ska vara utbytta.
- all våtrumsisolering (tätskikt) ska vara utbytt
- om byggnaden har egen central eldningsmedel med skorsten ska även den vara renoverad med provtryckt skorsten

Trädgård, tomt och markanläggning (Objekttyp)

Med trädgård, tomt och markanläggningar avses tomtmark med växtlighet, asfaltbeläggning, staket, stängsel, flaggstång och annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten (ex vis utomhusbelysning, uttag för motorvärmare, parkeringsautomat, skulpturer, lekplatsutrustning, brygga), dock inte brunn och vattentäkt.

Anmärkning: Särskilt avtal fordras för viss egendom, se 1.5.1.1 (Tilläggsavtal fordras).

Täckningsbidrag

Med täckningsbidrag i avbrottsförsäkring förstås försäljningsvärdet för såld, levererad vara eller utförda tjänster - exklusive mervärdesskatt - minskat med nedanstående kostnader för försäljning, tillverkning och drift bestående av

- lämnade rabatter, bonus och provisioner till annan än fast anställd
- frakter, transport- och sjöförsäkringspremier, samt tullavgifter
- emballage
- licenser och royalties i den mån de inte är garanterade
- förbrukning av direkt och indirekt material, d.v.s. huvudsakligen råmaterial, förbrukningsartiklar och handelsvaror
- reparation och underhåll av maskiner, verktyg och övriga driftsinventarier
- energi-, vatten- och avloppsavgifter i den mån de inte utgör kontrakterade minimiavgifter
- tillverkningskatter.

I täckningsbidraget inräknas här löner till alla arbetare samt av dessa löner beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Anvisning till definitionen

Kostnad för direkt och indirekt material skall så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under den tid som materialförbrukningen avser.

Vissa avdragsposter i definitionen hänför sig till rörelsens tillverkningsvolym. Denna överensstämmer i regel inte med försäljningsvolymen varför tillverkningskostnaderna måste korrigeras med värdet av förändrad volym av egentillverkat hel- och halvfabrikatlager. Denna korrigering sker med förändringen av lagrets inventerade värde mellan räkenskapsårets början och slut. Detta förutsätter att inventeringsprinciperna är oförändrade under året samt att all inverkan genom förändring av dolda reserver elimineras. Förändringen av det inventerade värdet skall omräknas med hänsyn till marknadspris under perioden för direkt och indirekt material.

Om lagret ökat måste tillverkningskostnaderna reduceras för att överensstämja med försäljningsvolymen. Om lagret minskat måste tillverkningskostnaderna ökas. Vid justering på grund av lagerförändring skall in- och utgående lager av hel- och halvfabrikat tas upp till summan av däri nedlagda tillverknings- och driftskostnader enligt definitionen.

Tätskikt

Tätskikt utgörs av tråd- eller kemsvetsad golv- och väggmatta eller keramiska plattor tillsammans med bakomliggande tätskiktsprodukt.

Varor (Objekttyp)

Med varor avses egendom avsedd för försäljning t ex

- råvaror

Allmänna avtalsbestämmelser

- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- osålda lotter, som ska redovisas
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Verktyg och mindre maskiner

Med verktyg och mindre maskiner avses här handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktyg vars enskilda värde är högst 0,5 basbelopp.

Ytbeläggning

Med ytbeläggning avses ytskikt eller beläggning, t ex målning, tapetsering, beklädnad på ytter- och innertak, beklädnad på ytter- och innerväggar samt golvbeläggning.

Årsomsättning

Med *årsomsättning* avses försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exkl mer värdeskatt.

Omfattar senaste räkenskapsår längre eller kortare tid än 12 månader skall omräkning motsvarande 12 försäljningsmånader göras. Nystartad rörelse, som saknar historisk omsättning, skall uppge den omsättning som med hänsyn till budget och faktiska omständigheter kan förväntas för kommande 12 månader.

Återställande

Återställande innebär för

- byggnad reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma eller liknande ändamål.
- maskiner/inventarier reparation eller återanskaffande av egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

1.20 Transportförsäkring

För Transportförsäkring enligt villkor P159 gäller allmänna avtalsbestämmelser (Allmän svensk sjöförsäkringsplan av år 2006) enligt det villkoret.

1.21 Sanktionsklausul

Codan Försäkring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial skall inte vara skyldigt att lämna försäkringskydd och inte vara skyldigt att betala en skada eller tillhandahålla en förmån i den utsträckning tillhandahållandet av ett sådant försäkringsskydd, betalning av en sådan skada eller tillhandahållandet av en sådan förmån skulle exponera Codan Försäkring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial för och/eller innebära att Codan Försäkring A/S eller Trygg-Hansa Försäkring filial bryter mot någon sanktion, förbud eller restriktion utfärdad av Förenta Nationerna (FN), Europeiska Unionen (EU), Storbritannien eller USA.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Version 17

Beteckning B 1
2020-11-01

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Innehållsförteckning

1	EGENDOMSFÖRSÄKRING	4	1.12.3 Skyldighet vid skadereglering	33	
1.1	VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR	4	1.12.4 Oriktiga uppgifter med mera	33	
1.1.1	Försäkringstagaren	4	2	HYRESFÖRLUSTFÖRSÄKRING	34
1.1.2	Annan än försäkringstagaren	4	2.1	VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR	34
1.2	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	4	2.2	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	34
1.3	VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	4	2.6	SJÄLVRISK	34
1.3.1	På försäkringsstället	4	2.7	FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER	34
1.3.2	På annan plats	4	2.7.1	Egendomsskada	34
1.4	FÖRSÄKRAT INTRESSE	5	2.7.2	El-, gas-, vatten eller värmeavbrott	34
1.5	FÖRSÄKRAD EGENDOM OCH		2.8	RÄDDNINGS- OCH EXTRAKOSTNADER	34
	FÖRSÄKRINGSBELOPP	5	2.8.1	Räddningskostnad	34
1.5.1	Försäkrad egendom	5	2.8.2	Extrakostnader	35
1.5.2	Försäkringsbelopp	5	2.9	SÄKERHETSFÖRESKRIFTER	35
1.5.3	Investering och prisändring	6	2.10	SKADEVÄRDERINGSREGLER	35
1.5.5	Indexändring av försäkringsbelopp	7	2.11	ERSÄTTNINGSREGLER	35
1.5.6	Uppgiftsskyldighet	7	2.11.1	Högsta ersättning vid vissa	
1.6	SJÄLVRISK	7		skadehändelser	35
1.7	FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER	7	2.11.2	Tidpunkt för betalning av ersättning och	
	Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar	7		räntebestämmelser	35
1.7.1	Brandförsäkring	8	2.12	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER	36
1.7.2	Vattenskadeförsäkring	11	2.12.1	Anmälan om skada	36
1.7.3	Inbrottsförsäkring	13	2.12.2	Preskription och Preklusion	36
1.7.4	Rånförsäkring	16	2.12.3	Skyldigheter vid skadereglering	36
1.7.5	Glasförsäkring	17	2.12.4	Oriktiga uppgifter med mera	36
1.7.9	Försäkring för egna transporter	18	3	ANSVARSFÖRSÄKRING	37
1.8	RÄDDNINGS-, OCH RÖJNINGSKOSTNAD SAMT		3.1	FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD	
	RESTVÄRDE	19		VERKSAMHET	37
1.8.1	Räddningskostnad	19	3.2	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	37
1.8.2	Röjningskostnad	19	3.3	VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	37
1.8.3	Restvärdeskydd	20	3.5	FÖRSÄKRINGSBELOPP	37
1.9	SÄKERHETSFÖRESKRIFTER	20	3.5.4	Egendom under lyft eller transport	37
	Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts	20	3.5.5	Ansvar enligt personuppgiftslagen	38
1.9.1	Brandförsäkring	21	3.5.6	Ansvar enligt miljöbalken	38
1.9.2	Inbrottsförsäkring	24	3.5.7	Avfallshantering	38
1.9.3	Egendomsförsäkring - Dator och		3.6	SJÄLVRISK	38
	Datainformation	25	3.7	FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING	38
1.9.4	Vattenskadeförsäkring	26	3.7.1	Försäkringens omfattning	38
1.10	SKADEVÄRDERINGSREGLER	26	3.7.2	Trygg-Hansas åtagande	39
1.10.1	Byggnad	27	3.7.10	Undantag	39
1.10.4	Ritningar, arkivalier, datainformation		3.11	SÄKERHETSFÖRESKRIFTER	42
	och programlicenser	30	3.11.1	Säkerhetsföreskrift vid utförande av	
1.10.5	Värdehandlingar och värdebevis	30		VVS-installation och arbete i våtutrymme	43
1.10.7	Arbetsstagares egendom	30	3.11.2	Säkerhetsföreskrift vid miljöskada	43
1.10.8	Fastighetsinventarier	30	3.12	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER	43
1.10.9	Trädgård, tomt och markanläggningar		3.12.1	Anmälan om skada	43
	31		3.12.2	Skyldighet vid skadereglering	44
1.11	ERSÄTTNINGSREGLER	31	3.12.4	Oriktiga uppgifter m.m.	44
1.11.1	Fullvärdeförsäkring	31	3.12.5	Rättegång	44
1.11.2	Helvärdeförsäkring	31	3.12.6	Uppgörelse i godo	44
1.11.3	Förstariskförsäkring	31	3.12.7	Ansvarsbegränsning i avtal	45
1.11.4	Anmälan om ny-, till- eller ombyggnad	32	3.12.8	Dröjsmålsränta	45
1.11.5	Panträtt i fast egendom	32	3.12.9	Mervärdesskatt	45
1.11.6	Ersättningsregler i övrigt	32	4	OLJESKADEFÖRSÄKRING -	
1.11.7	Tidpunkt för betalning av ersättning			FASTIGHET	46
	samt räntebestämmelser	32			
1.12	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER	32			
1.12.1	Anmälan om skada	33			
1.12.2	Preskription och Preklusion	33			

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

5 OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING FÖR BOENDE M FL.....47

5.1	FÖRSÄKRINGSBELOPP	47
5.2	FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING	47
5.3	SKADEVÄRDERINGS- OCH ERSÄTTNINGSGREGLER	47

6 DEFINITIONER - FÖRKLARINGAR ..48

6.1	OBJEKT TYPER	48
6.1.1	Byggnad	48
6.1.2	Fastighetsinventarier	48
6.1.3	Trädgård, tomt och markanläggningar	48

6.1.4	Värmekulvert.....	49
6.1.5	Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser	49
6.1.6	Pengar, värdehandlingar och värdebevis 49	
6.1.7	Arbetstagares egendom	49
6.2	FULLVÄRDE-, HELVÄRDE- OCH FÖRSTARISKFÖRSÄKRING	49
6.3	UNDERFÖRSÄKRING OCH PÅFÖLJD.....	50
6.4	ÅTERSTÄLLANDE.....	50
6.5	VÄRDERING	50
6.6	ÖVRIGT	51

1 Egendomsförsäkring

1.1 Vem försäkringen gäller för

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller dessutom för både försäkringstagaren och ägaren, om försäkrad egendom

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrts eller lånats
- tillhör arbetstagare
- tillhör hyresgäst (boendes privata lösegendom)

i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring och under förutsättning att försäkringstagaren

- enligt lag eller skriftligt avtal är skyldig att ersätta skada eller
- i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

För skada genom *terrorhandling* gäller försäkringen endast inom Sverige. Se punkt 1.7.

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för försäkrad egendom på angiven *förvaringsplats* inom *försäkringsställe*. Både förvaringsplats och försäkringsställe ska anges i försäkringsbrevet.

1.3.2 På annan plats

1.3.2.1 Brand-, vattenskada- och inbrottsförsäkring

Vid förvaring av försäkrad egendom på annan plats inom Norden än inom angivet *försäkringsställe* gäller försäkringen

- intill försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp, på tillfällig förvaringsplats (längst 12 månader).

Med tillfällig förvaringsplats avses inte

- plats som försäkringstagaren stadigvarande innehar eller nyttjar
- plats där försäkringstagaren stadigvarande förvarar egendom t ex i bostad, hos kund, leverantör, legotillverkare, lagerföretag och liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för egendom

under transport utanför försäkringsstället annat än enligt 1.7.9 om denna punkt ingår i försäkringen.

1.3.2.1.1 Inbrottsförsäkring

För inbrottsförsäkrad egendom, på annan plats än försäkringsställe, gäller utöver ovanstående att säkerhetsföreskrift enligt Skyddsklass 1 ska vara uppfylld, (se 1.9.2.1.1). Vid förvaring av egendom i bostad gäller som särskild säkerhetsföreskrift att fönster ska vara stängda och reglade samt dörrar vara låsta.

Påföljd

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts - se 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

Högsta ersättning

För varor eller kunders egendom bestående av stöldbegärlig egendom begränsas ersättningen till att gälla för högst 0,5 basbelopp. Detta gäller oavsett om försäkringsbeloppet för sådan egendom är högre på försäkringsstället.

1.3.2.2 Rånförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid arbetstagares tjänsteutövning.

1.3.2.3 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för transporter inom Norden enligt 1.7.9.

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att försäkrad egendoms värde minskas eller går förlorat.

Försäkringen gäller endast för det lagliga intresse som kan omfattas av försäkringen.

1.5 Försäkrad egendom och Försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet. Beträffande egendoms indelning i objekttyper, se 6.1 (Definitioner - Förklaringar).

1.5.1.1 Undantag

Nedan angiven egendom omfattas endast om det särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa
 - motorfordon, traktorer, terrängfordon och truckar
 - motorredskap vikt över 2000 kg
 - motorredskap vikt under 2000 kg, men där den väsentliga funktionen består i persontransport eller godsförflyttning.
- produktiv skog och skogsmark

1.5.1.2 Undantag för Bostadsrättsförening

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som bostadsrättshavare är reparations- och underhållsskyldig för enligt Bostadsrättslagen och Bostadsrättsföreningens stadgar, om inte skadan orsakats av brand- eller vattenledningsskada.

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet för varje slag av egendom. Vid fullvärdesförsäkring avseende byggnad anges "Fullvärde".

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Byggnad

Försäkringen för byggnader är antingen *fullvärde- helvärde- eller förstariskförsäkring*. Vad som gäller framgår av försäkringsbrevet.

Övriga objekttyper

Försäkringen för övriga objekttyper är *förstariskförsäkring* (högsta ersättning).

1.5.2.1 Fribelopp

Följande egendom ingår till nedan angivna belopp på samtliga försäkringsställen där byggnad är försäkrad vilket även framgår av försäkringsbrevet. Har högre belopp avtalats gäller detta utöver fribeloppen.

• Byggnad (uthus, förråd, garage och liknande)	högst 30 kvm beloppslöst
• Merkostnad myndighetskrav	5 basbelopp
• Byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning	5 basbelopp
• Trädgård, tomt och markanläggning	5 basbelopp
• Fastighetsinventarier	5 basbelopp
• Ritningar, arkivalier, datainformation samt programlicenser	2 basbelopp
• Pengar och värdehandlingar och värdebevis i godkänt värdeskåp – gäller ej vid rån	1 basbelopp
• Pengar och värdehandlingar samt värdebevis i lokal – gäller ej vid rån	0,2 basbelopp
• Pengar och värdehandlingar samt värdebevis vid rån	2 basbelopp
• Arbetstagares egendom, dock ej stöldbegärlig egendom	0,2 basbelopp

Personlig lösegendom

Försäkringen omfattar även boendes (hyresgäst) personliga lösegendom enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i Trygg-Hansa, som är

- i försäkringstagares vård och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten intill sammanlagt 5 basbelopp
- förvarad inom försäkrad byggnad där ifrågavarande lägenhet finns. Försäkringen gäller boende (hyresgäst) som har hemförsäkring intill dennes gällande grundsjälvrisk, dock högst 2 000 kr. Detta åtagande gäller boende som inte vållat skadan och avser endast brand- och vattenskadeförsäkring enligt 1.7.1 respektive 1.7.2 i samband med ersättningsbar skada på byggnad. Ersättning utbetalas i de fall total skadekostnad överstiger fastighetsförsäkringens självrisk.

1.5.3 Investering och prisändring

1.5.3.1 Byggnad

Det vid försäkringsårets början gällande fullvärdebeloppet (kalkylbelopp enligt tillämpad värderingsmetod) respektive i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för byggnad anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering (ny-, till- eller ombyggnad), dels prisändring från försäkringsårets början. Sådan värdestegring begränsas dock för varje fastighet och försäkringsår med 40 miljoner kronor och enligt följande:

Byggnader

För byggnad gäller att vid

- fullvärdeförsäkring är värdestegringen genom investering begränsad till 30 % av det för försäkringsstället vid försäkringsårets början gällande sammanlagda försäkringsbeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod)
- helvärdeförsäkring är sammanlagda värdestegringen genom investering och prisändring begränsad till 30 % av senast för försäkringsstället uppgivet försäkringsbelopp
- förstariskförsäkring begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring och gäller intill 20 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.5 Indexändring av försäkringsbelopp

Indexändring av fullvärdebeloppet (kalkylbelopp enligt tillämplig värderingsmetod) respektive i försäkringsbrevet angivet försäkringsbelopp för *byggnad* vid förnyat försäkringsår sker automatiskt i takt med tillämpligt prisindex.

Ändring av premien för förnyat avtal på grund av indexändring sker vid försäkringens förfallodag.

1.5.6 Uppgiftsskyldighet

Försäkringstagaren ska underrätta Trygg-Hansa om värdestegring genom investering (ny-, till- eller ombyggnad) har förekommit under försäkringsåret (se även bestämmelserna i 1.11.4). Dock gäller investeringsskyddet enligt 1.5.3.1 ovan under försäkringsåret.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Grundsjälvrisk är 0,2 basbelopp. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk. Grundsjälvrisk anges i försäkringsbrevet. Anges särskild självrisk under 1.7 (Försäkrade skadehändelser) gäller alltid lägst denna. Om vald grundsjälvrisk är högre än de särskilda självriskerna i 1.7 gäller den högre grundsjälvrisk.

De självrisker som uttrycks i *basbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.7 Försäkrade skadehändelser

Egendomsförsäkringen omfattar nedan angivna skadehändelser.

Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar

Grov vårdslöshet och uppsåt

Trygg-Hansa är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet

Terrorhandling

Egendomsskador och därav föranledda följdskador som omfattas av försäkringen och som orsakats av *terrorhandling* ersätts upp till i försäkringsavtalet angivna försäkringsbeloppsbegränsningarna. I inget fall utgår dock ersättning på grund av sådan skadehändelse med högre belopp än 300 MSEK.

Skulle flera försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa drabbas vid samma skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen vid varje skadetillfälle dock begränsad till högst 600 MSEK för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa och ersättningen fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Terrorhandling genom biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen

Försäkringen omfattar inte skada och därav föranledda följdskador som orsakas av *terrorhandling* och vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt har samband med spridning eller användning av biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Dammgenombrott

Försäkringen gäller inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med brott i regleringsdamm eller i damm för el- eller energiproduktion. Med dammgenombrott menas att damm brister.

Strömavbrott

Försäkringen omfattar inte egendomsskada till följd av störning eller avbrott i strömleverans till försäkringsstället utöver vad som framgår av 1.7.1.4 (Åkslag, elfenomen eller strömavbrott) och Produktvillkoret för Maskinförsäkring för byggnad P 92.

Dataundantag för Egendoms- och Avbrottsförsäkring

Försäkringen omfattar inte skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av *elektronisk data* (inklusive men inte begränsat till *datavirus*) och inte heller skada, kostnad eller förlust till följd av sådan händelse.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av en ersättningsbar fysisk skada på försäkrad egendom genom

- Brand, explosion, sotutströmning, åkslag, luftfartyg, påkörning av motordrivet fordon, storm, hagel, överlast av snö
- Ras, jordskalv eller vulkanutbrott, översvämning
- Oförutsedd utströmning av vatten från tank, apparat, installation eller ledning
- Oförutsedd utströmning av vätska från kylfrysanläggning
- Stöld, skadegörelse eller rån.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som entreprenör, leverantör eller annan enligt åtagande i avtal eller i köprättslig lagstiftning är skyldig att ersätta
- på försäkrad egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti
- då den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen om skadan skulle ha omfattats av sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade.

Undantaget tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

1.7.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter.

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd se 1.9.

1.7.1.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand varmed här avses eld som kommit lös.

Försäkringen gäller även för skada genom torrkokning, i bostad eller kontor, oavsett om eld kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- brandskada genom åkslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om branden uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

1.7.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare, ska därvid genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion ska anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller skada genom undertryck (implosion).

Som explosion anses inte heller skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4 nedan, om skadan uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.4 Åskslag, elfenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötsligt och oförutsett elfenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning)
- strömavbrott eller strömstörning

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- nedan angivna föremål även om brand eller explosion uppstått i föremålet. Undantaget gäller även om åskslaget, elfenomenet, strömavbrottet eller strömstörningen direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål.

De föremål som undantaget gäller för är

- brytare, frånskiljare, statisk eller roterande omformare eller omvandlare, elmotor, elgenerator, transformator och induktiv reaktor, induktionsregulator samt kondensator för krafttekniskt ändamål, dock endast i de fall då spänningen in eller ut överstiger 1 000 volt
- egendom i kyl- eller frysenhet.

1.7.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

1.7.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt § 11 i trafikskadelagen (TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet

Särskild självrisk

Självrisk är 1,5 basbelopp.

1.7.1.8 Storm, hagel eller överlast av snö

Försäkringen gäller för skada på försäkrat *hus* – inklusive fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt Jordabalken - samt på försäkrad egendom i försäkrat *hus* genom

- storm, varmed här avses vind med en hastighet av 21 meter per sekund
- hagel
- överlast av snö på tak

Med skada genom storm, hagel och överlast av snö avses att egendomen har skadats

- av vindkraften
- av föremål som vinden blåst omkull eller fört med sig och därvid gått sönder
- av hagel och gått sönder
- under tyngden av snö och gått sönder
- som en direkt följd av ersättningsbar skada enligt ovan.

För överlast av snö gäller särskild säkerhetsföreskrift om snöröjning enligt 1.9.1.9. Påföljden när denna säkerhetsföreskrift inte följts framgår under 1.9 och 1.9.1.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom smältande hagel eller smältande snö
- genom överlast av snö på skärmtak eller markis
- genom sådan överlast av snö på tak, som uppstår genom snöras från t.ex. överliggande tak
- genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning
- på revetering, puts eller skorstensbeklädnad, om inte skadan orsakats av föremål som vinden blåst omkull eller fört med sig
- på hus inom nöjesfält eller tillfälligt hus inom utställningsområde eller egendom i sådant hus
- på glasruta större än 5 kvm eller på skylt
- på staket, stängsel, skärmvägg eller liknande
- på växthus, plasthall eller tält samt egendom i dessa
- på båthus, sjöbod, badhytt, kallbadhus och brygga till sådan byggnad
- om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp vid skada på egendom som är fast anbringad utanpå *hus*.

1.7.1.9 Ras, jordskalv eller vulkanutbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin, jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på *trädgård, tomt, park* och *markanläggning*
- som orsakats av
 - enbart sättning i mark eller grund
 - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete
 - uppläggning av jord eller stenmassor eller gruvsdrift
 - vatten och vågerosion

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjnings- och saneringskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 350 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.10 Översvämning

Försäkringen gäller för skada på försäkrad *byggnad* och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten till följd av skyfall (regn med en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på båthus, sjöbod, växthus, plasthall eller tält och inte för skada på egendom i dessa.

Försäkringen gäller även för skada på försäkrad byggnad och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten strömmat ut i samband med dammgenombrott i vattenverk och branddamm. Med dammgenombrott menas att damm brister. Försäkringen gäller inte för skada genom dammgenombrott i regleringsdamm och i damm för el- eller energiproduktion. Se vidare under punkten 1.7.

Högsta ersättning

Vid skada genom översvämning är den sammanlagda ersättningen för all egendomsskada, därav föranledd skada som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlusts- och/eller Extrakostnadsförsäkring, samt Räddnings- och röjningskostnader enligt punkt 1.8 vid varje skadetillfälle begränsad till högst 5 Mkr, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

Begränsningen avser den sammanlagda ersättningen för skador inom en fastighet som drabbar försäkrad oavsett om byggnaderna och däri befintlig egendom är försäkrad enligt flera försäkringar i Trygg-Hansa.

Särskild självrisk

Självrisk är lägst 1 basbelopp per skadetillfälle. Har högre grundsjälvrisk avtalats gäller dock den avtalade grundsjälvrisk.

1.7.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oberäknad utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från *installation*, akvarium eller vattensäng
- vattenånga, olja eller annan vätska från *installation* för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler
- vatten från
 - våtutrymme inomhus med golvbrunn exempelvis badrum, duschrum och tvättstuga

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

- andra utrymmen inomhus med krav på tätskikt som är byggt enligt de bygg- och branschregler samt tillverkares råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället
- vatten från pumpgrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

För vattenskadeförsäkringen gäller särskilda säkerhetsföreskrifter om frysning och byggnad utan verksamhet eller boende. Säkerhetsföreskrifterna och påföljden när dessa inte följts framgår under 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på den *installation* varifrån utströmningen skett
- det läckande golv- och väggtätskikt som orsakat skadan. Vi ser hela golv- och väggtätskiktet som en enhet
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte uppfyller de krav som ställs på avloppsledningar enligt svenska byggregler (normer)
- skada genom utströmning från rökanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, parkeringsdäck, dräneringssystem annat än från pumpgrop
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning
- vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, *korrosion* eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från *installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada på livsmedel i kyl- och frysanläggning varifrån utströmning av vätska eller kylmedel skett.

Särskild självrisk

Frysning

Självrisk är 1 basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada genom utströmning orsakad av frysning.

Läckage

Självrisk är 1 basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada på *byggnad* genom läckage

- från *installation* om det orsakats av normala åldersförändringar, t ex *korrosion* eller förslitningar
- från golv- och/eller väggtätskikt avsett att förhindra utströmning.

1.7.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter.

För inbrottsförsäkringen gäller särskilda säkerhetsföreskrifter om hur inbrottsskyddet ska vara utfört. Säkerhetsföreskrifterna och påföljden när dessa inte följts framgår under 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

För vissa försäkringsavtal kan särskilda säkerhetsföreskrifter förekomma utöver ovanstående.

1.7.3.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd
- att någon olovligen tagit sig in i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och den försäkrade kan visa att

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

- tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån utanför *försäkringslokal*
- tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån i bostad på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden vistades där
- tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- detta skett med dyrk. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel
- stöld utifrån genom krossat fönster eller genom uppbrutet fönster utan att ta sig in i *försäkringslokalen*
- att person olovligen tagit sig in i särskilt utrymme i försäkrad byggnad såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande, med för låset avsedd nyckel som åtkommits genom inbrott i nyckelförvaringsenhet i motståndskraftigt utförande i anslutning till lokalerna. Se särskild säkerhetsföreskrift under 1.9.2.1.

Som *försäkringslokal* räknas inte fordon, luftfartyg, plasthall, tält, container, automat, monter, skåp, kista eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- som omfattas av 1.7.1 (Brandförsäkring)
- på glas i byggnads omslutningsyta
- på glas i inredning större än 5 kvm
- på skylt.

1.7.3.1.1 Låsändring

Om nyckel, kombination eller kod, som förvarats hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare, ombud eller hyresgäst, stulits i samband med inbrott i

- *försäkringslokal* som uppfyller kravet på inbrottsskydd för denna *försäkringslokal*
- annan lokal än *försäkringslokal* som uppfyller lägst Skyddsklass 1 enligt 1.9.2.1.1
- bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- nyckeltub/skåp innehållande nycklar till särskilda utrymmen enligt 1.7.3.1

och låsändringar på grund av detta blir nödvändiga i försäkringstagaren tillhörig *byggnad* eller av honom disponerade lokaler som är försäkrade i Trygg-Hansa, ersätts kostnad för detta. Detta gäller dock endast för lås i dörr, port och lucka i omslutningsyta till bostäder, hotellrum eller andra lokaler.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med sammanlagt högst 2 basbelopp, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

1.7.3.1.2 Bevakning

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av *försäkringslokal* i anslutning till upptäckten av ersättningsbar inbrottsskada. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag.

Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till 1 basbelopp per skadetillfälle.

1.7.3.2 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada inomhus genom uppsåtlig skadegörelse på

- *byggnad* och sådan egendom som enligt lag hör till *byggnad*
- i *försäkringslokal* befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad
- lös befintlig egendom som är inbrottsförsäkrad på annan plats enligt 1.3.2.1.

Försäkringen gäller även för skada genom skjutvapen.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- som består i stöld
- som uppkommer i *försäkringslokal* under icke arbetstid/öppethållande i samband med
 - inbrott om *försäkringslokalen* inte uppfyller gällande krav på inbrottsskydd
 - att någon olovligen tagit sig in i olåst *försäkringslokal* eller tagit sig in med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit på annat sätt än genom rån, inbrott i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som *försäkringslokalen* eller bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- i lägenhet om försäkrad, boende eller någon som denne svarar för, enligt hyres- eller bostadsrättslagen, orsakat skadan
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats
- genom klotter eller graffiti.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjningskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 300 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisken är 0,5 basbelopp.

1.7.3.3 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Om försäkringen omfattar egendom i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme, *godkänd värdeförvaringsenhet* eller kassa- eller värdevalv, gäller försäkringen för stöld av egendom i förvaringsutrymmet om detta öppnas av obehörig. Försäkringen omfattar då även skadegörelse på sådant förvaringsutrymme.

Detta gäller under förutsättning att förvaringsutrymmet finns i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och att gärningsmannen tagit sig in i lokalen på sätt som anges i 1.7.3.1.

Öppnas skåp eller valv med nyckel, rätt kombination eller kod gäller nedan angivna förutsättningar. Har skåpet eller valvet sprängts eller brutits upp gäller inte nedanstående förutsättningar för ersättning.

Öppning med nyckel, kombination eller kod

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, rätt kombination eller kod, ersätts skadan endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden från tagits denna genom

- rån utanför *försäkringslokalen*
- rån i bostad på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln vistades där
- inbrott i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta.

Högsta ersättning

Vid förvaring i *godkänd värdeförvaringsenhet* av pengar, värdehandlingar och värdebevis gäller för försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst med de belopp som anges under högsta skyddsvärdepång (maxbelopp) för aktuell skåptyp, vilket framgår under Kap 6 Definitioner – Förklaringar, 6.6 Övrigt, Godkänd värdeförvaringsenhet.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Infärgningskassett

Vid förvaring av *pengar, värdehandlingar och värdebevis* i *godkänd värdeförvaringsenhet* med värdefärdningsenhet gäller att det belopp som anges som högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp), under Kap 6 Definitioner – Förklaringar, 6,6 Övrigt, *Godkänd värdeförvaringsenhet* multipliceras med 1,6. Med infärgningskassett avses här fast installerad värdekassett med sedelfärdningsystem och som godtagits av Trygg-Hansa. Kassetten ska vara monterad enligt tillverkarens anvisningar och användas samt underhållas på föreskrivet sätt.

Godkänt larm

Vid förvaring i *godkänd värdeförvaringsenhet* med godkänt larm gäller att det belopp som anges som högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp), under Kap 6 Definitioner – Förklaringar, 6,6 Övrigt, *Godkänd värdeförvaringsenhet*, multipliceras med 2.

Med godkänt larm avses här larmanläggning utförd enligt FTR 130, aktuell utgåva, lägst larmklass 2 och med punktskyddad värdeförvaringsenhet. Larmanläggningen ska vara ansluten via övervakad certifierad larmöverföring till certifierad larmcentral för åtgärd av polis eller väktare.

Stöldbegärlig egendom

Premiegrundande

När det i försäkringshandlingarna framgår att *stöldbegärlig egendom* förvaras i *godkänd värdeförvaringsenhet* som en premiegrundande uppgift gäller att det angivna värdet måste förvaras i värdeförvaringsenhet som är godkänd för motsvarande värde.

Om så inte är fallet reduceras skadeersättningen enligt Allmänna avtalsbestämmelser 1.5, Upplyningsplikt och riskökning.

Krav för försäkringens giltighet

När det i försäkringshandlingarna framgår att *stöldbegärlig egendom* ska förvaras i *godkänd värdeförvaringsenhet* som ett krav för inbrottsförsäkringens giltighet gäller att det angivna värdet måste förvaras i värdeförvaringsenhet som är godkänd för motsvarande värde.

Om så inte är fallet gäller påföljd som framgår av 1.9 Säkerhetsföreskrifter under Huvudregel.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommits genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan
- skada enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- skadegörelse genom sprängning

1.7.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom rån och överfall. Med rån avses tillgrepp av eller skada på egendom genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara och med överfall avses här att våld på person har utövats utan att tillgrepp skett.

Försäkringen gäller också för skada genom att lindrigare våld använts förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet.

Vid rån inom *försäkringslokalen* gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. För viss egendom enligt nedan gäller beloppsbegränsningar.

Vid rån enligt ovan gäller försäkringen även för nödvändiga låsändringar enligt i övrigt samma förutsättningar och ersättningsbegränsningar som anges i 1.7.3.1.1.

Undantag

Försäkringen gäller inte

- för skada som omfattas av 1.7.3 (Inbrottsförsäkring)

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

- för skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t ex transportföretag)
- då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan
- för *pengar, värdehandlingar och värdebevis* om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån i *försäkringslokal* gäller dock inte denna åldersgräns
- vid skada genom utpressning eller kidnappning.

Högsta ersättning

Den sammanlagda högsta ersättningen för *pengar, värdehandlingar och värdebevis*, föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar, konstverk och ur avsedda att bäras är begränsad

Inom försäkringslokal

- inom *försäkringslokal* intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen för respektive egendom, dock högst med de belopp som anges under högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp) för aktuell skåptyp vilket framgår under Kap 6 Definitioner – Förklaringar. 6.6 Övrigt, Godkänd värdeförvaringsenhet. Ersättning lämnas dock sammanlagt högst med 100 basbelopp.

Utanför försäkringslokal

- utanför *försäkringslokal* intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen, dock högst 10 basbelopp. Högre belopp än 10 basbelopp kan avtalas.

Låsändring

Vid rån när nyckel eller kod tillgripits och låsändringar därav blir nödvändiga på *försäkringslokal*, är den sammanlagda ersättningen för kostnader för låsändringar begränsad till 2 basbelopp.

1.7.5 Glasförsäkring

1.7.5.1 Försäkrad egendom

1.7.5.1.2 Byggnad

Försäkrad egendom anges i försäkringsbrevet och omfattar

- glas som tillhör byggnaden
- skyltar med tillhörande armatur och stativ. Med skylt avses inte reklamballong eller markis.

Vid ersättningsbar glasskada ersätts även målning, etsning, blästring och larmtråd i eller på glas samt plastfilm. Med glas jämställs plastmaterial, som används i stället för glas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- glas större än 5 kvm om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Högsta ersättning

Vid skada på skylt lämnas ersättning med högst 2 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7.5.2 Skada på glas eller skylt

Försäkringen gäller för skada på glas eller skylt genom bräckage, sönderslagning och stöld.

Försäkringen gäller även för skada genom inristning, som är av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas

- i och på *byggnad* under uppförande, om- eller tillbyggnad
- i och på *byggnad* där verksamhet eller hyresgäster saknas
- som inte är monterade på plats
- som består i eller uppkommer genom kondens
- genom sprängningsarbete
- i växthus eller egendom däri

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

- som är ersättningsbar enligt 1.7.1 (Brandförsäkring)
- där fel eller bristfälligheter förekommer i glas-, fönster- eller skyltkonstruktion

1.7.5.3 Skada genom glas

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom till följd av att glas i fönster eller dörr bräcks eller slås sönder.

1.7.9 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från försäkringsstället med försäkringstagarens egna transportmedel (även hyrda eller leasade) samt under pågående lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan erhålla ersättning genom annan gällande försäkring.

Begränsning

Ersättning för stöld, förövad vid uppehåll i transporten, lämnas endast vid kortare uppehåll (t ex lunchrast, uppehåll för i- och urlastning eller liknande).

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet)
- skada på egendom som normalt finns i fordonet (t ex utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon)
- transport till och från *arbetsområde* och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten
- skada vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsstället, såvida inte detta är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld av pengar och värdehandlingar samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk,
- svinn.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 2 basbelopp, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

Säkerhetsföreskrifter

Stöld

Vid stöld som kan ersättas vid kortare uppehåll enligt ovan, gäller att rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.

Exempel på rimliga åtgärder för att förhindra stöld är att

- inte lämna egendomen på öppet flak eller flak som är täckt med kapell när transportmedlet lämnas utan uppsikt
- inte lämna kvar startnyckeln i transportmedlet eller i dess omedelbara närhet
- låsa transportmedlet och dess lastutrymme såsom, takbox, skåp eller liknande

Transport

Vid transport gäller att den försäkrade egendomen

- transporteras i ett för den särskilda transporten lämpligt transportmedel
- före transportens början emballeras, packas, anslutas eller iordningställs för transporten på ett ändamålsenligt sätt, exempelvis med hänsyn till risk för nederbörd m.m.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Transportmedlet med den försäkrade egendomen får inte

- köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel
- köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort eller förarbevis för transportmedlet
- vara belagt med körförbud.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om ovanstående särskilda säkerhetsföreskrifter inte följts gäller påföljd som framgår av 1.9 Säkerhetsföreskrifter Huvudregel.

1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidtaga enligt Allmänna avtalsbestämmelser 1.6 (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Räddningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal
- för påfyllning av släckmedel efter räddningsåtgärd när
 - premiereduktion lämnats för att släckanläggning finns
 - släckanläggning är ett krav för försäkringens giltighet.

Högsta ersättning

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering). Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom och endast för kostnad som uppkommer inom ett år från skadetillfället.

Röjningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

Högsta ersättning

Trygg-Hansas åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt nedan.

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, hyresförlust samt röjningskostnader som drabbar försäkrad inom en fastighet, med undantag för skada på mark, är begränsad till det sammanlagda försäkringsbeloppet utökat med 10 %. Denna utökning är dock begränsad till 50 basbelopp. Detta gäller oavsett om egendomen är försäkrad enligt flera försäkringar i Trygg-Hansa.

Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på mark är begränsad till 10 basbelopp.

Vid fullvärdeförsäkring för *byggnad* beräknas ersättningsbegränsningen enligt första stycket ovan på det av Trygg-Hansa premiegrundande kalkylbeloppet. Vid annan beloppslös försäkring är röjningskostnaden begränsad till 50 basbelopp.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Vid skada enligt skadehändelse där högsta ersättning anges är dock den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till under respektive villkorspunkt eller i försäkringsbrevet angiven högsta ersättning.

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.8.3 Restvärdeskydd

Om återställande av *byggnad* belägen på fri och egen grund eller på tomt med inskriven tomträtt hindras på grund av lag eller myndighetsföreskrift är den försäkrade även berättigad till ersättning – restvärdeersättning - för vad kvarvarande delar därigenom förlorat i värde. Vid skadevärdering tillämpas reglerna i 1.10 (Skadevärderingsregler).

Den försäkrade är skyldig att följa Trygg-Hansas anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av *byggnaden* inte kan användas.

Undantag

Restvärdeförsäkringen gäller inte i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

Definition

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. försäkringsavtalslagen, (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

För försäkringen gäller föreskrift som meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.

Det finns exempelvis föreskrifter för elsäkerhet, explosiva och brandfarliga varor, kemiska produkter och miljöskydd. Föreskrifterna kan även gälla anvisningar om service och underhåll.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver ovan angivna allmänna säkerhetsföreskrifter gäller särskilda säkerhetsföreskrifter. Sådana säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive villkorspunkt eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Trygg-Hansa för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när den försäkrade eller annan enligt ovan under 1.9 vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift om inte åsidosättandet kan antas ha saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då allmänna säkerhetsföreskrifter inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst ett och högst 10 basbelopp.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

För de särskilda säkerhetsföreskrifterna gäller huvudregeln om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift.

Sammanlagd ersättning

Ovanstående regler om påföljd och ersättningsbegränsningar gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring.

1.9.1 Brandförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för brand (1.7.1.1), explosion (1.7.1.3) åskslag, elfenomen eller strömbrott (1.7.1.4) och överlast av snö (1.7.1.8).

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifterna under 1.9.1.3 - 1.9.1.8 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrift i 1.9.1.1 (Brandfarliga heta arbeten) eller 1.9.1.2 (Utomhusförvaring - brännbart material) inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

I fråga om säkerhetsföreskriften i 1.9.1.9 tillämpas huvudregeln.

1.9.1.1 Brandfarliga heta arbeten

Säkerhetsregler för heta arbeten utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska Brandskyddsföreningen (SBF).

Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Heta arbeten

HETA ARBETEN: Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Tillstånd

TILLSTÅNDSANSVARIG: Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör), ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett "Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten" eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt.
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs. Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta. Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Säkerhetsregler

Säkerhetsregel nr 1 - BEHÖRIGHET: Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten, ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbild-

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

ningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig, ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2 - BRANDVAKT: Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3 - BRANDFARLIG VARA: För heta arbeten i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas av den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

Säkerhetsregel nr 4 - STÄDNING OCH VATTNING: Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 - BRÄNNBART MATERIAL: Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning och avskärmas.

Säkerhetsregel nr 6 - DOLDA BRÄNNBARA BYGGNADSDELAR: Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, och vid konstaterad brandfara skyddas samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7 - OTÄTHETER: Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 - SLÄCKUTRUSTNING: Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg).

Vid takläggning krävs: Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 2 x 6 kg pulver). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 3 x 6 kg pulver). Vid taklägningsarbeten krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

Säkerhetsregel nr 9 - SVETSUTRUSTNING: Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel nr 10 - LARMNING: Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel nr 11 - TORKNING OCH UPPVÄRMNING: Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 - TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT: Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt, får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 - SMÄLTNING AV ASFALT: Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

1.9.1.2 Utomhusförvaring brännbart material

På annan tid än under normal arbetstid eller öppethållande får inte - emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på plats utomhus, t.ex. öppen, olåst container/sopkärl, inom sex meter från byggnad eller skärmtak. För verksamhet som har öppet dygnet runt, gäller föreskriften mellan klockan 22–06.

För bostadshus gäller att emballage, avfall eller annat brännbart material inte får förvaras inom sex meter från byggnad eller skärmtak. Dessutom får inte tidnings- eller pappersbuntar förvaras i trapphus/portar.

1.9.1.3 Brandsläckningsutrustning

Brandsläckningsutrustning ska finnas i den utsträckning som anges av Trygg-Hansa.

1.9.1.4 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektioneringen vid rökutveckling.

1.9.1.5 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av försäkringstagaren särskild för ändamålet anvisad plats och i enlighet med gällande lagstiftning.

1.9.1.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller -explosionsfarliga utrymmen. Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.

1.9.1.7. Förbränningsmotordrivet fordon m.m.

Förbränningsmotordrivet fordon, t ex truck, lastmaskin, personbil, traktor, lastbil, motorredskap, terrängmotorfordon etc., får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- fordonet är försett med handbrandsläckningsredskap
- fordonet är försett med batterifrånskiljare och är spänningslöst då det ej används
- fordonet är försett med helautomatisk släckanläggning enligt SBF 127 då omgivande miljö är brand-/explosionsfarlig eller innehåller lättantändligt brännbart material samt att Trygg-Hansa lämnat medgivande därtill.

Förbränningsmotordrivet fordon får inte utan medgivande av Trygg-Hansa garageras/ställas upp inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

På förbränningsmotordrivna fordon, som inte tillhör verksamheten, får reparationer eller service ej utföras inom försäkringslokal. Föreskriften gäller inte om den normala verksamheten i försäkringslokalen är reparationer/service av motordrivna fordon.

Laddningsplats för batteri

Plats för laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner etcetera, ska anordnas i enlighet med Arbetsmiljöverkets Författningssamling, AFS 1988:4, samt enligt Svensk Standard, SS-EN 62485-3.

Varaktig märkning eller stängsel ska anordnas på golv minst 1,5 m från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska finnas avskärmningar av obrännbart material mot brännbart material inom 1,5 m avstånd.

På laddningsplats får ej finnas brännbart material inom 4 m höjd om det ej är avskilt med obrännbart material. Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

1.9.1.8 Timer

Elektriska apparater som kan orsaka överhettning, t ex bastuaggregat, kokplattor, spis, vattenkokare, brödrost, kaffebryggare och liknande i gemensamma utrymmen i byggnad ska vara försedda med korttidstimer. Föreskriften avser inte produktionsapparater, fasta uppvärmningsanordningar och liknande.

1.9.1.9 Snöröjning

Den försäkrade ska fortlöpande undanröja förekommande snölast på tak på försäkrat hus.

1.9.2 Inbrottsförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för inbrott, stöld och skadegörelse genom inbrott (1.7.3.1), låsändring (1.7.3.1.1), skadegörelse utan samband med inbrott (1.7.3.2) samt stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme (1.7.3.3). Påföljden om dessa särskilda säkerhetsföreskrifter inte följts framgår under 1.9 Huvudregeln i den mån inte annan påföljd anges nedan vid respektive säkerhetsföreskrift.

1.9.2.1 Allmänt om skyddskrav och skyddsklasser

För inbrottsförsäkringen gäller att föreskrivna skyddskrav ska vara uppfyllda och att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion exempelvis

- lås ska vara låsta
- regler ska vara reglade
- larmanläggningar ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i omedelbar anslutning till lås

Skyddskraven gäller såväl ingångs-, som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringsstagaren anses som en och samma *försäkringslokal*.

Vilken skyddsklass som gäller framgår av försäkringsbrevet. Skyddskraven framgår nedan.

Särskilda utrymmen i byggnad

För särskilda utrymmen i byggnad - såsom pannrum, soprum, hiss maskinrum och liknande - gäller som särskild säkerhetsföreskrift att

- dörr, port och lucka är låsta, varvid nyckel inte får lämnas synlig eller kvarlämnas i låset
- öppningsbart fönster ska vara stängt och invändigt reglat.

Nyckelförvaring

Nyckel till särskilda utrymmen i byggnad såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande ska, när den inte används, förvaras i nyckelförvaringsenhet som är certifierade enligt SSFN 024, klass 2 eller bättre.

Förvaltningslokal m.m.

För förvaltningslokaler (t ex kontors- och expeditiionslokaler, materialförråd och verkstad) och särskilt utrymme där speciell utrustning (t.ex. för bredband, kabel-TV, modem eller antennförstärkare) placeras gäller, om inte annat avtalats, lägst Skyddsklass 1 (se nedan under 1.9.2.1.1).

1.9.2.1.1 Skyddsklass 1

Krav på hur inbrottsskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Särskilt villkor SI 01 Inbrottsskydd - Skyddsklass 1.

Det Särskilda villkoret SI 01 Inbrottsskydd – Skyddsklass 1 kan beställas

- per telefon, 077-11 11 700
- per e-post, foretag@trygghansa.se
- på vår hemsida, www.trygghansa.se/skyddsklass

1.9.2.1.4 Nyckel- och kodhantering vid inbrott och rån

Följande särskilda säkerhetsföreskrift gäller vid inbrott och vid rån där gärningsmannen kommit över nyckel, kombination eller kod enligt 1.7.3.1.

Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia, där kombinationen eller koden framgår, får inte vara märkt med namn, adress eller kod.

Ändring av lås, kombination och kod

Lås, kombination och kod ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kombination eller kod.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att, när åsidosättandet haft betydelse för skadan, ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskriften inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln, ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

1.9.3 Egendomsförsäkring - Dator och Datainformation

För försäkringen gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter för dator och datorinformation.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifter under 1.9.3 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp. Skulle säkerhetskopia inte ha framställts sker ingen avvikelse från huvudregeln under 1.9.

Om säkerhetsföreskrifterna enligt 1.9.3.2.1 - 1.9.3.2.4 vid förvaring och hantering av dataprogram och datainformation inte iakttagits lämnas ingen ersättning för den merkostnad som uppstått till följd av detta.

Allmänna föreskrifter

Den försäkrade ska ha

- upprättat rutiner för felhantering som omfattar alla system jämte dokumentation av alla system i anläggningen
- vidtagit rimliga åtgärder för att undvika avbrott/störningar och ha upprättat en katastrofplan (organisation och reservrutiner) för att klara ett totalt datorbortfall. Planen ska testas och personalen övas kontinuerligt.
- utsett en namngiven person (säkerhetsansvarig), jämte ersättare, som svarar för att
 - dokumenterade säkerhetsrutiner finns och följs
 - *datorer, datainformation, system och program* underhålls samt att behörighetssystem och säkerhetsutrustning används.

1.9.3.1 Dator

Datoranläggning (server) ska

- ges sådan placering (inom byggnaden/området) att skador från den yttre kringmiljön i möjligaste mån elimineras
- vara försedd med
 - tillförlitlig och erforderlig kraftförsörjning samt ha ett för miljön lämpligt utformat skydd
 - separat och lämpligt utformat luftbehandlingssystem

Service rutiner - Minidatorer

Service rutiner (t ex genom serviceavtal med leverantör/serviceföretag) med föreskrifter om förebyggande underhåll (översyn, test, kontroll, justering och liknande skyddsapplikationer) ska finnas dokumenterade och dess efterlevnad ska finnas journalfört.

Anmärkning: Föreligger serviceavtal har Trygg-Hansa rätt att få kopia av avtalet. Ändras avtalet ska detta utan dröjsmål meddelas Trygg-Hansa.

1.9.3.2 Dataprogram och Datainformation

1.9.3.2.1 Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att original exemplet och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.9.3.2.2 Förvaring av licensbevis

Licensbevis ska förvaras på sådant sätt att licensen och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.3.2.3 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska framställas dagligen, under arbetsdag, eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde.

Säkerhetskopian ska vara korrekt och funktionsduglig.

1.9.3.2.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.9.4 Vattenskadeförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för vattenskadeförsäkringen (1.7.2).

1.9.4.1 Frysning

Åtgärder ska vidtas så att skada genom utströmning orsakad av frysning förhindras. Byggnadens innetemperatur ska vara minst 15 C, såvida verksamhet som bedrivs däri inte kräver annan temperatur. Hålls byggnaden inte uppvärmd ska vattensystemet stängas av och tömmas. Byggnaden ska hållas under regelbunden uppsyn, framför allt vid kallare väder.

1.9.4.2 Byggnad utan verksamhet eller boende

Om byggnaden är utan verksamhet eller boende ska avstängningsventilen till inkommande vatten stängas av.

1.10 Skadevärderingsregler

Allmänt

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

Värdeminskning

Avdrag som föranleds av att egendom minskat i värde genom ålder och bruk görs både på material och arbete, samt även för rivning och återställande med samma avdragsprocent, se lista på åldersavdrag nedan, som drabbar den egendom som ersätts. Vid skada på egendom i mark eller liknande görs åldersavdrag även på kostnader för lokaliserings-, friläggnings-, åtkomst- och igenläggningskostnader.

Eget arbete

Ersättning för kostnad för egen arbetstagare som arbetar med att återställa skadad egendom eller information, begränsas till försäkringstagarens faktiska egenkostnad för arbetstagaren, dock högst marknadsmässig lön plus lönebikostnader för den typen av arbete arbetstagaren utfört i skadan. Med egenkostnad menas direkt lön plus lönebikostnader.

Om försäkringstagaren kan visa att täckningsbidrag förloras när arbetstagaren utför samma typ av arbete, som denne normalt utför och återställer skada i stället för arbete som direkt skulle ha debiterats kund, ersätts försäkringstagarens externa timdebitering för arbete som arbetstagaren normalt utför.

Ersättning för egen arbetstagares arbete i skada samordnas med eventuell ersättning från avbrottsförsäkring.

1.10.1 Byggnad

1.10.1.1 Byggnad som återställs

Om *återställande* sker värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnaden med samma eller likvärdigt utförande på ett rationellt sätt beträffande metoder och material. Återställandet ska vara klart inom två år.

Om *återställande* av byggnad inte kan ske inom två år på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Reparation i samband med underhåll m.m.

Kan reparation utan väsentlig olägenhet göras i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad värderas skadan till det belopp med vilken kostnaden för sådant arbete ökar.

Begränsningar

Byggnad

Om byggnad i sin helhet vid skadetillfället har ett *tekniskt värde* som är lägre än halva *nyanskaffningsvärdet* värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till byggnadens *tekniska värde*.

Installationer

För *installation* hörande till byggnad vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till installationens *tekniska värde*. Detta gäller oberoende av värdeminskningen för byggnaden. Varje föremål och varje ledningssystem bedöms för sig. Se tabell för åldersavdrag nedan.

Byggnadsdel, ytbeläggning

För byggnadsdel eller *ytbeläggning*, t.ex. målning, tapetsering, tak-, vägg-, ytbeläggning eller golvbeläggning, inkl. *tätskikt* i våtutrymme, vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till installationens *tekniska värde*. Detta gäller oberoende av värdeminskningen för byggnaden. Varje byggnadsdel och ytbeläggning bedöms för sig. För *ytbeläggning* gäller även att varje rum eller naturlig avgränsning bedöms för sig. Se tabell för åldersavdrag nedan.

Tabell för åldersavdrag

En byggnadsdels ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

Var byggnadsdelen redan skadad eller bristfällig före försäkringsskadan görs återställande med avdrag för skadan/bristfälligheten utöver eventuellt åldersavdrag.

Högsta åldersavdrag

Högsta åldersavdrag är 80 % på byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig och normalt underhållen. Var byggnadsdelen helt uttjänt kan försäkrad bli helt utan ersättning. Begränsningen på 80 % gäller inte för skada på hushållsmaskiner och installation för vatten, el, värme, kyla, avlopp, sanitet, gas eller fiber – där kan åldersavdraget uppgå till 100 %.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Byggnadsdel eller del av sådan. Avser både material och arbete, även rivning och återställande	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med
Installation för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation, elektricitet samt maskinell utrustning		
• rörsystem, oljecistern, vattenradiatorer, sanitetsgods, septiktank	10 år	5 %
• relinade rör (från rörets ursprungsår), ventilations-system exklusive motor och styrning	20 år	5 %
• värmepumpsanläggning (inklusive inbyggd varmvattenberedare)	3 år	10 %
• avloppspump, takvärme, vindkraftverk, hushållsmaskin inklusive spis, tvättmaskin, utrustning i tvättstuga, solfångare, solceller, utomhus spa-bad	2 år	10 %
• elinstallation (inklusive strömbrytare, jordfelsbrytare och eluttag), fiberoptik	25 år	5 %
• hiss (korg, fästanordningar) exklusive motor och styrning	25 år	5 %
• maskinell utrustning till hiss	10 år	8 %
• övriga installationer och annan maskinell utrustning, till exempel grundvattenpump, separat varmvattenberedare, elradiator, elvärmeslingor, fjärrvärmeväxlare, värmepanna, expansionskärl, fläkt, kylanläggning och komfortkyl, pool och poolduk	5 år	8 %
Armatyr, larm inklusive ledningar, ledning och utrustning för telefoni, datoruppkoppling och kabel-TV samt radio- och TV-antenn (även parabol)	5 år	8 %
Markiser och persienner	5 år	8 %
Köks- och badrumsinredning samt garderober	20 år	5 %
Elcentraler och elledningar	20 år	4 %
El i golv och elradiator	5 år	8 %
Dörrar, portar och fönster inklusive lås och beslag	10 år	2 %
Målning utomhus och inomhus (ej våtrum)	5 år	8 %
Keramisk väggbeklädnad inomhus (ej våtrum)	10 år	5 %
Tapeter och annan väggbeklädnad inomhus (ej våtrum)	5 år	8 %
Golvbeläggning (ej våtrum)		
• textila	5 år	8 %
• plast/linoleum/högtryckslaminat, keramiska plattor	10 år	5 %
• trägolv, parkett, övriga golvbeläggningar samt ytbehandling av dessa	15 år	5 %
Yt- och tätskikt i våtrum		
• golv och väggmatta (trådsvetsad)	5 år	8 %
• keramiska plattor inklusive tätskikt	10 år	5 %
• målning samt övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial	2 år	10 %
Takbeläggning		
• av papp, plast eller gummiduk	5 år	8 %
• plåt, tegel- eller betongpannor samt övrig takbeläggning	15 år	8 %
Skorsten		
• stål eller plåt	5 år	8 %
• annat material	25 år	2 %

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

För övriga byggnadsdelar och installationer som inte finns uppräknade i listan ovan görs ett åldersavdrag efter beräknad livslängd. För första fjärdedelen av beräknad livslängd sker inget åldersavdrag, därefter sker ett procentuellt avdrag beräknat efter den återstående livslängden.

1.10.1.1.1 Merkostnader vid myndighetskrav och byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

Med komplettering av 1.10.1.1 ovan gäller försäkringen för merkostnad som föranleds av att skadad

- *byggnad* enligt myndighetsbeslut eller för byggande gällande normer i något hänseende måste ges annan konstruktion eller utförande än före skadan
- byggnad/byggnadsdel med kulturhistoriskt värde eller konstnärlig utsmyckning får återställas i samma skick som före skadan beträffande metoder och material.

Myndighetskrav

Ersättningsbar merkostnad enligt detta villkor avser myndighetskrav om anpassning till gällande

- energihushållningsnormer
- handikappnormer
- brandskyddsnormer
- krav på sophantering, skyddsrum eller arbetsmiljö enligt byggnadsstadgan och föreskrifter i svensk byggnorm utfärdade med stöd av denna.

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- för förelägganden som utfärdats före skadan
- föranledd av arkeologiska undersökningar
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden
- för oskadade byggnadsdelar som inte berörs av skadan
- som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad.

Byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning

Egendom som här avses ska vara dokumenterad (t ex särskild inventarieförteckning, foto eller motsvarande) och dokumentation ska förvaras så att den inte förstörs i samband med att ifrågavarande egendom förstörs.

Undantag

Försäkringen gäller inte för kostnad

- föranledd av arkeologiska undersökningar
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos byggnaden/föremålet
- som uppkommer på förstariskförsäkrad byggnad

Högsta ersättning

Försäkringen gäller med en högsta ersättning av 5 basbelopp för merkostnad vid myndighetskrav och med en högsta ersättning av 5 basbelopp för byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning per byggnad, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Försäkrads skyldighet

Utöver vad som framgår under 1.12.3 gäller för denna försäkring att den försäkrade är skyldig att följa Trygg-Hansas anvisningar och på Trygg-Hansas bekostnad vidta erforderliga åtgärder i ärendet, såsom att söka dispens och överklaga beslut i det fall uppfyllande av viss norm måste bedömas medföra oskäligen och ej befogade kostnader för den försäkrade. Följs inte anvisningarna, är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår härigenom.

1.10.1.2 Annan byggnad anskaffas av försäkringstagaren

Anskaffas, efter medgivande av panträttshavare, inom två år annan *byggnad* inom landet för samma eller liknande ändamål värderas skadan, om *byggnaden* anskaffas för försäkringstagarens räkning, enligt 1.10.1.1, varvid ökning i värde genom ändrad ändamålsenlighet, dock inte ändrad belägenhet, avdras.

Begränsning

Vid skadevärderingen avdras dock den del av värdet som motsvarar sådana delar av egendomen som återstår efter skada och som skulle kunna användas vid ett återställande. Försäkringstagaren svarar för kostnad för borttagande av sådana delar.

1.10.1.3 Byggnad återställs inte eller annan byggnad anskaffas inte av försäkringstagaren

Återställs inte den skadade byggnaden eller anskaffas inte annan *byggnad* inom landet av försäkringstagaren för samma eller liknande ändamål inom två år, värderas skadan till skillnaden i byggnadens *ekonomiska värde* omedelbart före och efter skadan, dock högst till återställandekostnad enligt 1.10.1.1.

1.10.1.4 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av *byggnad* hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift se 1.8.3 (Restvärde-skydd).

1.10.4 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs för att återställa den information som förlorats och är nödvändig för rörelsens fortsatta verksamhet.

Datainformation

Med normala kostnader avses kostnader för

- återställande av data från säkerhetskopior, inbegripet manuell inmatning av data där sådan erfordras
- återställande av system-, standard- och applikationsprogram från säkerhetskopia,

dock beaktas inte de kostnader som

- avser avlägsnande av programfel eller ändringar av program när program återställs eller ersätts
- orsakats av att information inte kan återskapas
- avser rättning av felaktiga av användare manuellt registrerade data
- avser merkostnad genom arbete på övertid.

Programlicenser

Med normala kostnader avses kostnader för ny programlicensavgift om försäkringstagaren enligt användaravtal med leverantör/konstruktör åtagit sig att svara för förlorat hårdvarulås.

1.10.5 Värdehandlingar och värdebevis

Värdehandlingar

Skada värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs på återställandet.

Värdebevis Skada värderas till vad det skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på *arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta. Skada på *arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i Trygg-Hansa.

1.10.8 Fastighetsinventarier

Skadan värderas enligt de regler som finns angivna för *installationer* i 1.10.1 (Byggnad).

Återställs inte den skadade egendomen inom två år, värderas skadan till skillnaden i *egendomens ekonomiska värde* omedelbart före och efter skadan.

1.10.9 Trädgård, tomt och markanläggningar

Skadan värderas till vad det kostar att återställa trädgården och tomten.

Vid nyplantering av buskar och träd lämnas ersättning endast för kostnad för unga plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige. Skada på övriga markanläggningar värderas enligt samma regler som anges för *fastighetsinventarier* (1.10.8).

1.11 Ersättningsregler

Ersättning beräknas enligt följande

- skada värderad enligt 1.10 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnad enligt 1.8.1
- röjningskostnad enligt 1.8.2

med avdrag för

- självrisk enligt 1.6

i förekommande fall beaktas

- beloppsbegränsningar, t. ex förstariskbelopp, angiven högsta ersättning m.m.
- eventuell underförsäkring vid helvärdeförsäkring

i förekommande fall görs

- reducering p.g.a. riskökning eller att premiegrundande uppgifter är felaktiga eller har ändrats

sist avräknas eventuell påföljd då säkerhetsföreskrift 1.9 inte följts.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.1 Fullvärdeförsäkring

Vid *fullvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.2 Helvärdeförsäkring

Har i försäkringsbrevet angetts ett försäkringsbelopp för *byggnad* utan tillägget "förstarisk" är byggnaden helvärdeförsäkrad.

Vid *helvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

Underförsäkring

Föreligger *underförsäkring* tillämpas bestämmelserna i 6.3, Underförsäkring och påföljd, Definitioner – Förklaringar.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera byggnader men lägre än byggnadernas sammanlagda värde tillämpas bestämmelserna som angetts i första stycket.

1.11.3 Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.4 Anmälan om ny-, till- eller ombyggnad

Vid *fullvärdeförsäkring* och *förstarisikförsäkring* avseende *byggnad* gäller att premien är beräknad med utgångspunkt från av försäkringstagaren lämnad byggnadsbeskrivning. Försäkringstagaren ska därför underätta Trygg-Hansa om ny-, till- eller ombyggnad. Försummar han detta ersätts endast så stor del av skadan som motsvarar förhållandet mellan erlagd premie för den aktuella byggnaden och den premie som rätteligen skulle ha erlagts för denna. (Se även bestämmelserna om Upplyningsplikt och riskökning i Allmänna avtalsbestämmelser pkt 1.5.

1.11.5 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringssättning (SFS 2005:105).

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningsskyldig för mervärdeskatt.

Trygg-Hansa har rätt att istället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Trygg-Hansa är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta är denna Trygg-Hansas egendom och egendomen ska snarast ställas till Trygg-Hansas förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Trygg-Hansa avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast 30 dagar efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad *byggnad* överklagats och Trygg-Hansa på grund av detta väntat med att betala ut ersättning ska ersättningen betalas senast 30 dagar efter det att Trygg-Hansa fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 30 dagar efter det att Trygg-Hansa erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av *basbeloppet*.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

Hänvisning: Beträffande åtgärder som åligger försäkrad att vidta vid inträffad skada eller vid skada som befaras kan inträffa, se Allmänna avtalsbestämmelser 1.6 Räddningsplikt.

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska anmälas så snart som möjligt.

Dessutom ska den som begär ersättning vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända en kopia av den till Trygg-Hansa.

Om den som begär ersättning underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Regress- och dubbelförsäkringsöverenskommelsen

Krav från annat försäkringsbolag i enlighet med den mellan försäkringsbolagen träffade regress- och dubbelförsäkringsöverenskommelsen regleras av Trygg-Hansa utan att skadeanmälan från den försäkrade krävs.

1.12.2 Preskription och Preklusion

Se Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 1.13 Preskription och Preklusion.

1.12.3 Skyldighet vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den som begär ersättning är skyldig att specificera sitt ersättningsanspråk och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom, skadad och oskadad, med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den som begär ersättning är även skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning ska den som begär ersättning skaffa och sända in dessa handlingar till Trygg-Hansa.

Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansas ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skaderegleringen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar om återanskaffning och reparation samt tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar om val av reparatör, leverantör eller metod för reparation eller sanering är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Trygg-Hansa har emellertid inget ansvar för anlitate reparatörens eller leverantörers åtaganden. Oavsett om Trygg-Hansa har anvisat reparatör eller leverantör är försäkringstagaren beställare.

Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansas ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

1.12.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

2 Hyresförlustförsäkring

2.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom ägare av försäkrad *byggnad*.

2.2 När försäkringen gäller

Ersättning lämnas för hyresförlust samt räddnings- och extrakostnader (se 2.8. nedan), som är en följd av under försäkringstiden inträffad skada enligt 2.7 (Hyresförlust), under den tid som med hänsyn till omständigheterna är nödvändig för att återställa byggnaden, dock längst under *ansvarstiden*.

Ansvarstiden räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffar, respektive ingripande sker, och är 24 månader om inte annat anges i försäkringsbrevet.

2.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från skadebeloppet, beräknat enligt 2.10 (Skadevärderingsregler) med tillägg av räddnings- och extrakostnader (se 2.8.1 - 2.8.2 nedan), ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Hyresförlustförsäkringen gäller med samma självrisk som avtalats för Egendomsförsäkringen (Kap 1). Vid samtidig egendoms- och hyresförlustskada tillämpas en självrisk.

2.7 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för hyresförlust som uppstår genom

2.7.1 Egendomsskada

- att försäkrad *byggnad* blir helt eller delvis oanvändbar på grund av sådan ersättningsbar egendomsskada enligt Kap 1 Egendomsförsäkring, Produktvillkor Allriskförsäkring för byggnad P 23 och Maskinförsäkring för byggnad P 92 som omfattas av försäkringen, då ersätts också den därigenom uppkomna hyresförlusten.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lägenheten sedan den reparerats inte uthyras för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid. Ersättning på grund härav lämnas dock för högst tre månader.

Undantag

Allmänna undantag enligt 1.7 i Kap 1 gäller även för hyresförlustförsäkringen, dock vad avser leverantörsgaranti endast till den del skadan omfattas av leverantörsgarantin.

2.7.2 El-, gas-, vatten eller värmeavbrott

- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme från inkommande servisledning till den försäkrade verksamheten på grund av att sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring inträffar i landbaserad egendom tillhörande leverantören.

2.8 Räddnings- och extrakostnader

2.8.1 Räddningskostnad

Vid skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.7. ovan, lämnas ersättning för utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidtaga enligt Allmänna avtalsbestämmelser pkt 1.6 (Räddningsplikt) i för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa. Sådana utgifter ska avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla verksamheten. Mer omfattande räddningsåtgärder ska alltid vidtas i samråd med Trygg-Hansa.

Räddningskostnaderna ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten.

2.8.2 Extrakostnader

Vid varje skada som omfattas av hyresförlustförsäkringen enligt 2.7 ersätts vid varje skadetillfälle, utöver räddningskostnader enligt ovan, även skäliga merkostnader för att upprätthålla verksamheten intill 10 basbelopp.

2.9 Säkerhetsföreskrifter

För hyresförlustförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Dessa kan förekomma under kapitel 1.9 Säkerhetsföreskrifter, andra villkorspunkter eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet.

Påföljden när säkerhetsföreskrift inte följts framgår under 1.9. Säkerhetsföreskrifter eller under respektive säkerhetsföreskrift.

2.10 Skadevärderingsregler

För uthyrd lägenhet eller lokal beräknas hyresförlusten till skillnaden mellan å ena sidan den nedsättning i hyran, som hyresgästen enligt lag kan kräva, och å andra sidan minskade kostnader för uppvärmning, belysning m.m. samt ränta på ersättning för egendomsskada. För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av årsavgiften som kan krävas, enligt lag.

2.11 Ersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom egendomsskadan uppkommen hyresförlust.

Om ersättning minskas enligt 1.11 Ersättningsregler i Kap 1, ska ersättningen för hyresförlust minskas i motsvarande grad. Det gäller dock inte i de fall egendomsersättningen minskas på grund av ålder enligt 1.10 Skadevärderingsregler.

Vid förstariskförsäkrad byggnad begränsas ersättning för hyresförlust till 30 % av förstariskbeloppet.

2.11.1 Högsta ersättning vid vissa skadehändelser

Trygg-Hansas ersättningsskyldighet är begränsad vid

- ras, jordskalv och vulkanutbrott enligt 1.7.1.9 i Kap 1
- översvämning enligt 1.7.1.10 i Kap 1
- skadegörelse utan samband med inbrott enligt 1.7.3.2 i Kap 1
- maskinförsäkring för byggnad i samband med montering och demontering enligt Produktvillkor Maskinförsäkring för byggnad.

2.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning och räntebestämmelser

Ersättningen ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 2.12 (Skaderegleringsbestämmelser). Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Trygg-Hansa rätt att avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att Trygg-Hansa erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet. Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.12 Skaderegleringsbestämmelser

2.12.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 2.7 som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska utan oskäligt dröjsmål anmälas när den som begär ersättning insett eller borde insett att skadan kommer att leda till ekonomisk förlust eller kostnad i verksamheten

Om den som begär ersättning underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2.12.2 Preskription och Preklusion

Se Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 1.13 Preskription och Preklusion.

2.12.3 Skyldigheter vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den som begär ersättning ska efter ansvarstidens slut till Trygg-Hansa överlämna skriftligt och slutgiltigt ersättningsanspråk upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Den som begär ersättning är också skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansa ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skadetredningen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar är den som begär ersättning skyldig att följa dessa. Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansa ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

2.12.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

3 Ansvarsförsäkring

3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och andra försäkrade som anges i försäkringsbrevet, i fråga om verksamhet som anges där, samt för arbetstagare till dessa för skada som arbetstagaren orsakar i tjänsten inom försäkrad verksamhet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under försäkringsperiod, som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller även vid serieskada, dvs. flera skador av samma typ som orsakas av liknande fel, defekter eller säkerhetsbrister hos en eller flera produkter, under förutsättning att den första skadan i serien inträffat under försäkringsperiod, som anges i försäkringsbrevet.

3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

Även om den geografiska omfattningen enligt försäkringsbrevet är utökad att gälla i USA och Kanada så gäller försäkringen inte för *föroreningsskada* som inträffar i USA eller Kanada.

Med *föroreningsskada* avses *miljöskada* samt personskada, sakskada, ren förmögenhetsskada eller annan förmögenhetsskada som direkt eller indirekt orsakas genom utsläpp, kontamination, avfallshantering eller förorening, oavsett om miljöbalken är tillämplig eller inte på vatten, mark, luft, byggnad eller konstruktion.

3.5 Försäkringsbelopp

Trygg-Hansas ansvarighet för åtagande enligt 3.7.2 är för varje skada begränsad till det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet samt gäller sammanlagt för varje ersättningsbar skada orsakad av samma händelse. För samtliga skador som inträffar under försäkringsperioden är ersättningen begränsad till det dubbla försäkringsbeloppet.

För kostnader som omfattas av Trygg-Hansas åtagande enligt 3.7.2, exklusive, skadestånd, kan försäkringsbeloppet överskridas med högst 10 basbelopp.

Vid serieskada anses samtliga skador i serien inträffade vid tidpunkt då den första skadan i serien inträffade, under förutsättning att försäkringen var i kraft, då den första skadan i serien inträffade.

Ersättningen för samtliga skador vid serieskada är begränsad till det försäkringsbelopp som gäller för den första skadan.

För försäkringsskydd som avses i villkorspunkt 3.5.4, 3.5.5, 3.5.6 och 3.5.7 eller enligt tilläggsvillkor som ingår i försäkringsavtalet är Trygg-Hansas ansvarighet begränsat till försäkringsbelopp som anges i respektive villkorspunkt eller tilläggsvillkor. Dessa försäkringsbelopp ingår i och utökar inte högsta ersättning enligt första stycket andra meningen i denna villkorspunkt.

3.5.4 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, transporterar eller lyfter och som inte är undantagen enligt 3.7.10.10, begränsas ersättningen till 5 basbelopp per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

3.5.5 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Vid skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för kränkning i enlighet med reglerna i *Dataskyddsförordningen* eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204) begränsas ersättningen till 2 mkr per skada.

3.5.6 Ansvar enligt miljöbalken

Vid ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808) begränsas ersättningen till 1 Mkr per skada.

3.5.7 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 Mkr per skada och år.

3.6 Självrisk

Den försäkrade ska vid varje skada betala en självrisk om 0,2 basbelopp som avräknas mot sammanlagda ersättningsbara kostnader och ersättningsbart skadestånd. Om avtal träffats om annan självrisk anges detta i försäkringsbrevet.

Självrisken är dock alltid lägst

- 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 2 basbelopp, vid sakskada orsakad av sprängning
- 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp, vid sakskada som uppkommit i samband med svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning
- 1 basbelopp vid skada som inträffar i USA eller Kanada.
- 1 basbelopp vid skada på hyrd lokal

Vid serieskada har den försäkrade att svara endast för en självrisk och då den som gäller vid den tidpunkt då första skadan i serien inträffar och försäkringen är i kraft.

Självriskbelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

3.7 Försäkringens omfattning

3.7.1 Försäkringens omfattning

Försäkringen omfattar försäkrads skadeståndsskyldighet för person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalats. Försäkringen omfattar inte åtagande härutöver.

Om denna försäkring inte omfattar en sak- eller personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Utöver person- och sakskada enligt första stycket omfattar försäkringen även

- skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och kränkning av den personliga integriteten i enlighet med reglerna i *Dataskyddsförordningen* eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204).
Dataskyddsförordningen är Europaparlamentets och rådets förordning, EU, 2016/679 av den 27 april 2016
- försäkrads skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808).

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

3.7.2 Trygg-Hansas åtagande

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utlösas av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

3.7.2.1 Byggherreansvar

Vid skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av *byggherre* enligt miljöbalken eller i övrigt enligt grannelagsrättsliga regler gäller försäkringen för

- personskada
- skada på egendom i samband med underhållsarbeten eller reparation, dock inte vid grundläggningsarbeten och inte heller vid ny-, till- eller ombyggnadsarbeten på försäkrad fastighet.

3.7.10 Undantag

3.7.10.1 Uppsåt, grov vårdslöshet m.m.

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade framkallat uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet. Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter att det för den försäkrade, styrande organ eller hans arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

Med den försäkrade likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

Vid *markarbete* gäller försäkringen inte för sådan skada som på förhand kan beräknas komma att inträffa med den tillämpade sprängningsmetoden.

3.7.10.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av 3.7.10.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

3.7.10.4 Fastighetsansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt.

Undantaget tillämpas dock inte om ansvarsförsäkringen är avsedd att gälla för den försäkrade i dennes egenskap av ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av försäkrad fastighet som anges i försäkringsbrevet.

3.7.10.5 Atomskada eller atomolycka

Försäkringen gäller inte för atomskada eller atomolycka vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

För tillämpning av detta undantag ska atomskada och atomolycka definieras i enlighet med atoman-svarighetslagen (SFS 1968:45) eller motsvarande utländsk lagstiftning. Om motsvarande utländsk lagstiftning saknas, ska atoman-svarighetslagens definition tillämpas.

3.7.10.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av *miljöskada*.

Undantaget avser inte skada som beror på

- att fel tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning. Med att fel tillfälligt begås avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod.
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning.
- skada som orsakats av produkt som den försäkrade levererat.

Se även säkerhetsföreskrift i 3.11.2 och den geografiska omfattningen i 3.3.

3.7.10.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada på grund av översvämning som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

3.7.10.8 Trafikansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade - eller någon för vilken han svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, det vill säga fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserande föremål
- skepp och båtar vid skada på passagerare eller last som befordras.

3.7.10.9 Flygansvar

Försäkringen gäller inte heller för skada orsakad av:

- luftfartyg, svälvare eller hydrokopter
- flygledning, vilket inbegriper flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annan produkt som används för flygledning
- lufttrafik, vilket inbegriper men inte är begränsat till på och av flygplats bedriven verksamhet, vars ändamål är att betjäna lufttrafik
- produkt avsedd för stadigvarande bruk i luftfartyg
- annan produkt samt tjänst som används respektive tillhandahålls vid luftfartygs start och landning

3.7.10.10 Skada på egendom som hyrs, transporteras m m

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom transporterar, lyfter eller förvarar
- uppför eller nedmonterar såvitt gäller byggnader eller broar.

Hyrd lokal

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Vid skada på lokal som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet, under förutsättning att gällande hyresavtal finns, tillämpas inte undantaget vid skadehändelse som normalt ersätts genom brand- och vattenskadeförsäkring.

Detta gäller dock inte då försäkringstagaren enligt kontrakt eller särskilt åtagande övertagit ansvar för underhåll av byggnad eller del av byggnad och skadan beror på bristande underhåll.

3.7.10.11 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

3.7.10.13 Arbetsskador / annan försäkring

Försäkringen gäller inte för *arbetsskada* som drabbar försäkrads arbetstagare.

Försäkringen gäller inte heller för *arbetsskada* som drabbar annan än försäkrads arbetstagare om den skadade omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande försäkringsskydd. Om viss typ av ersättningspost vid personskada, till exempel inkomstförlust, inte omfattas av annan försäkring enligt föregående mening, gäller försäkringen för skadeståndskrav överstigande självrisken avseende sådan ersättningspost.

Försäkringen gäller dock

- vid regress mot försäkrad från annan försäkring
- vid produktansvarsskada som inträffar i land där obligatorisk arbetsskadeförsäkring saknas.

Försäkringen gäller dock inte i något fall för gradvis uppkommen arbetsskada, till exempel sjukdom, smitta eller ohälsa.

3.7.10.21 Böter, viten och straffskadestånd "punitive damages"

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd "punitive damages" eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd. Försäkringen gäller inte heller för ersättningsanspråk som har sin grund i böter och viten eller straffskadestånd.

3.7.10.23 Asbest m.m.

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest, formaldehyd, PCB (Polyklorerade bifenyler), EMF (Elektromagnetiska fält) eller tobak.

3.7.10.24 Krig eller upplöpp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, upplöpp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet .

3.7.10.27 Hälsorisker

Försäkringen gäller inte för skador orsakade av

- formaldehyd
- polyklorerade bifenyler (PCB)
- elektromagnetiska fält (EMF)
- mögelmedel
- kemiska bekämpningsmedel
- gödningsmedel
- UV-strålning
- överföring av HIV/AIDS
- läkemedel
- vacciner

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

- oxychinolin
- diethylstilboesterol (DES)
- preventivmedel
- kemiska abortframkallande preparat
- silikonbaserade implantat
- tobaksprodukter

3.7.10.28 Terrorhandling

Försäkringen gäller inte för person eller sakskada, som direkt eller indirekt helt eller delvis orsakats av terrorhandling

- som innebär spridning eller användning av biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen;
- som riktas mot eller drabbar evenemang som samlar eller är avsett att samla fler än 10 000 deltagare;
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av vattenverk som försörjer fler än 10 000 abonnenter eller av ägare eller brukare av fördämning som är högre än 7,5 meter;
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av ägare eller brukare av Centralstationen i Köpenhamn, Stockholm, Oslo och Helsingfors och för ägare eller brukare av följande flygplatser: Kastrup, Arlanda, Gardemoen, Vantaa eller Keflavik.
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av säkerhetsföretag som utför bemanningsuppdrag

3.7.10.30 Offshoreanläggning

Försäkringen gäller inte för ägare eller operatör av offshore-anläggning/installation.

3.7.10.31 Kemiska produkter

Försäkringen gäller inte för kemiska produkter, såvida inte tillverkning av kemiska produkter motsvarar en begränsad andel av försäkrads årsomsättning. Undantaget gäller inte om försäkring meddelas på "claims made" villkor.

3.7.10.32 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker. Undantaget gäller inte för sjukhus, kliniker eller liknande som normalt använder blod i sin verksamhet.

3.7.10.33 Förorening

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för efterbehandling av föroreningsskada eller avhjälpande av allvarlig miljöskada eller kostnad för räddningsåtgärd, som försäkrad enligt bestämmelser i Miljöbalken 10 kapitlet eller annan lagstiftning som bygger på EU:s miljödirektiv 2004/35/EG åläggs att betala eller vidta eller, som försäkrad haft för att efterbehandla föroreningsskada eller avhjälpa allvarlig miljöskada; eller
- ersättningskrav som framställs mot försäkrad av annan som åsamkats kostnad enligt ovan.

3.11 Säkerhetsföreskrifter

Säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot Trygg-Hansa för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade

- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när den försäkrade eller annan enligt ovan under 3.11 vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift om inte åsidosättandet kan antas ha saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Huvudregeln gäller om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift.

3.11.1 Säkerhetsföreskrift vid utförande av VVS-installation och arbete i våtutrymme

VVS-installation eller arbete i våtutrymme ska ha utförts enligt materialleverantörens typgodkända anvisningar, Boverkets regler och anvisningar och/eller gällande branschregler. De branschregler som avses är till exempel regler från Bygggeramkrådet, AB Svensk våtrumskontroll, Målmästarna och Säker vatteninstallation.

3.11.1.1 Påföljd när säkerhetsföreskriften inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att, när åsidosättandet haft betydelse för skada, ändå betala viss ersättning då kraven på åtgärder i 3.11.1 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln i 3.11.1 ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst ett halvt och högst 10 basbelopp.

3.11.2 Säkerhetsföreskrift vid miljöskada

Den försäkrade ska följa föreskrift som meddelats i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa miljöskada.

3.12 Skaderegleringsbestämmelser

3.12.1 Anmälan om skada

Skadeanmälan

Skada som kan förväntas medföra skadeståndskrav ska anmälas till Trygg-Hansa så snart som möjligt. Om talan aviseras eller väcks mot den försäkrade ska detta omedelbart anmälas till Trygg-Hansa.

Om den som begär ersättning eller annat försäkringsskydd, underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3.12.1.1 Preklusion och Preskription

Preklusion

Med ändring av Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.13 avseende preklusion gäller följande. Skadeståndskrav ska anmälas till Trygg-Hansa snarast efter det att den som vill utnyttja försäkringen erhållit det. Om skadeståndskravet inte anmälts till Trygg-Hansa inom ett år efter det att den som vill nyttja försäkringen erhållit det, är Trygg-Hansa fri från ersättningsskyldighet.

Preskription

Gällande frågor om preskription av rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd hänvisas till Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.13.

3.12.2 Skyldighet vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den försäkrade är skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansas ansvar.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning lämna Trygg-Hansa handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredningen.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömande av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom deras verksamhet.

Dokumentationsplikt för levererad egendom

Den försäkrade och försäkringstagaren ska i rimlig omfattning bevara konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, leveransavtal, bruksanvisningar, garantier och liknande handlingar som kan vara av betydelse vid skadeutredning om ansvar för skada genom levererad egendom.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar om återanskaffning och reparation samt tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar om val av reparatör, leverantör eller metod för reparation eller sanering är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Trygg-Hansa har inget ansvar för anlita entreprenörs/leverantörs åtaganden.

Iakttar den som begär ersättning inte att vad som här sagts och det leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3.12.4 Oriktiga uppgifter m.m.

Om den försäkrade eller annan som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

3.12.5 Rättegång

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att, i händelse av rättegång, utan ersättning tillse att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras i erforderlig utsträckning med hjälp av hos dem anställd personal.

I händelse av rättegång utser Trygg-Hansa rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte accepterar det av Trygg-Hansa utsedda rättegångsombudet kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Trygg-Hansa och inte heller ersätts rättegångs- och skiljemannakostnader.

3.12.6 Uppgörelse i godo

Om den försäkrade utan Trygg-Hansas tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är Trygg-Hansa fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Den försäkrade är, om Trygg-Hansa så önskar, skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har Trygg-Hansa förklarat sig villigt att göra upp i godo med den skadeståndsberättigade är Trygg-Hansa fritt från ytterligare åtaganden till följd av dennes skadeståndskrav. Detsamma gäller för det fall att den försäkrades skadeståndsskyldighet fastställs genom tredsakdom.

3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i den försäkrades skadeståndsskyldighet och avstår den försäkrade från att åberopa ansvarsbegränsningen föreligger inte ersättningsskyldighet för Trygg-Hansa.

3.12.8 Dröjsmålsränta

Trygg-Hansa betalar inte den ränta som beror på den försäkrades eller försäkringstagarens dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer enligt 3.12.

3.12.9 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som ska betalas av den försäkrade utgör ingen skada som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

4 Oljeskadeförsäkring - Fastighet

Av försäkringsbrevet framgår om Oljeskadeförsäkring – Fastighet ingår i försäkringen.

Omfattning

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av olja på

- egen egendom enligt 1.5 Försäkrad egendom i Kap 1
- tredje man tillhörig egendom och dennes förmögenhetsförlust till följd härav, dock enbart vid utströmning av olja från oljetank.

Innehåll i oljetank

Försäkringen gäller dessutom för plötslig och oförutsedd förlust, förstöring eller förorening av den olja som rinner ut från eller finns i oljetank och som inte omfattas av skadehändelserna enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).

Anmärkningar: Med olja förstås här även annan brandfarlig vätska enligt förordningen om brandfarliga varor. Oljetank som är avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning och som är belägen inom fastigheten (se Kap 6 Definitioner – Förklaringar Objekttyper 6.1.1, Byggnad).

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada i den mån annan är ersättningsskyldig härför Undantaget tillämpas inte när denne icke kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.
- skada i den mån skadan
 - omfattas av Vattenskadeförsäkring enligt 1.7.2. Utströmmande olja kan dock ersättas här.
 - kan ersättas genom annan försäkring
 - ersätts enligt lagen angående ansvarighet för skada i följd av järnvägsdrift
 - ersätts enligt trafikskadelagen angående skada i följd av trafik med luftfartyg eller fordon då den försäkrade är ägare, brukare eller förare
- skada genom normalt och beräknligt spill
- skada som består i stöld. Undantaget tillämpas inte om oljetankens påfyllnings- och tappanordningar samt andra öppningar är försedda med betryggande låsanordningar.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle inberäknat Röjningskostnader (enligt 1.8.2 i Kap 1), är begränsad till försäkringsbeloppet för respektive objekttyp, dock sammanlagt högst 15 basbelopp om inte annat framgår av försäkringsbrevet. Objekttypen *trädgård*, *tomt* och *markanläggningar* kan i detta sammanhang ersättas utöver sitt försäkringsbelopp. Den sammanlagda begränsningen för denna skadehändelse enligt ovan får dock inte överskridas.

5 Olycksfallsförsäkring för boende m fl.

Försäkringen gäller för boende, besökare och förtroendevalda. Se vidare "Försäkringens omfattning" nedan.

5.1 Försäkringsbelopp

Trygg-Hansas åtagande är vid varje skada begränsat till 10 basbelopp. Denna begränsning gäller dessutom då flera personer skadas av samma orsak och vid samma tillfälle.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

5.2 Försäkringens omfattning

Försäkringen gäller, även om skadeståndsskyldighet inte föreligger, för personskada uppkommen genom olycksfall och som drabbar

- boende och besökare till boende under vistelse i den försäkrade byggnadens allmänna utrymmen (inklusive entrétrappor till byggnaden)
- boende och förtroendevalda under uppdrag för försäkringstagarens räkning eller vid sammankomst anordnad av försäkringstagaren.

Anmärkningar: Med olycksfall avses här kroppsskada som person ofrivilligt drabbats av genom plötslig yttre händelse som inte är att hänföra till misshandel eller annat uppsåtligt våld från annan.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som

- omfattas av Kap 3 (Ansvarsförsäkring)
- ersätts genom kollektivavtalsgrundad försäkring vid arbetsskada (AFA-försäkring).
- de som omfattas av försäkringen tillfogar varandra
- den försäkrade tillfogats då han varit påverkad av berusnings-, sömn eller narkotiska medel, såvida han inte kan visa att samband saknas mellan påverkan och skadan
- uppstått då den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att skadas
- uppstått i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd

5.3 Skadevärderings- och ersättningsregler

Skada värderas som om försäkringstagaren varit skadeståndsskyldig och ersätts enligt skadeståndsrättsliga regler.

6 Definitioner - Förklaringar

6.1 Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper och vad som är försäkrat framgår av försäkringsbrevet.

6.1.1 Byggnad

Med *byggnad* avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt Kap 2 § 2 i jordabalken, som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket hör ej till byggnaden.

Till byggnad räknas även

- ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV för boendes gemensamma bruk
- sophanteringssystem för hushållssopor i bostadshus samt oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning
- brandlarm.

6.1.2 Fastighetsinventarier

Med *fastighetsinventarier* avses

- egendom (även byggnadsmaterial) för fastighetens underhåll, skötsel och förvaltning, dock inte trafikförsäkringspliktiga motordrivna fordon (motorfordon, traktor, terrängmotorfordon och trafikförsäkringspliktiga motorredskap) och släpfordon till dessa.

Anmärkning: Här avses även kontorsinventarier för kontorsverksamhet för fastighetens förvaltning.

Bedrivs verksamheten i förhyrda lokaler räknas även fast inredning bekostad av försäkringstagaren till begreppet kontorsinventarier.

- inventarier som fastighetsägaren anskaffat till lägenhets- eller lokalinnehavarnas gemensamma bruk, även om äganderätten överlåtits till en av lägenhets- eller lokalinnehavarna bildad förening.

6.1.3 Trädgård, tomt och markanläggningar

Med *trädgård, tomt och markanläggningar* avses tomtmark med växtlighet, asfaltbeläggning, staket, stängsel, flaggstång och annan anordning för stadigvarande bruk inom fastigheten (ex vis utomhusbelysning, uttag för motorvärmare, parkeringsautomat, skulpturer, lekplatsutrustning, brygga), dock inte brunn och vattentäkt.

Anmärkning: Särskilt avtal fordras för viss egendom, se 1.5.1.1 (Tilläggsavtal fordras).

6.1.4 Värmekulvert

Med *värmekulvert* avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje – för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

6.1.5 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Med *ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser* avses

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inkl. kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs/konstruktörs programvara.

6.1.6 Pengar, värdehandlingar och värdebevis

Med *pengar, värdehandlingar och värdebevis* avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, och andra fordringsbevis eller värdebevis t.ex. färd- och inträdesbiljetter, månads- och årskort, telefonkort samt förköpshäften.

Som värdebevis avses inte bank- eller kreditkort.

6.1.7 Arbetstagares egendom

Med *arbetstagares egendom* avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte *pengar och värdehandlingar*
- egendom som, enligt gällande kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Anmärkning: Hit hänförs även personlig lösegendom som tillhör förtroendevald, elev samt barn i förskoleverksamhet.

6.2 Fullvärde-, Helvärde- och Förstarisikförsäkring

Vilken egendom som är *fullvärde-, helvärde- eller förstarisikförsäkrad* framgår av 1.5 (Försäkrad egendom) respektive försäkringsbrevet.

Fullvärdeförsäkring

Vid *fullvärdeförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada fullt ut.

Vid fullvärdeförsäkring anges som regel inget försäkringsbelopp. Vid fullvärdeförsäkrad *byggnad* beräknas kalkylbeloppet (fullvärdebeloppet) enligt en av Trygg-Hansa godkänd värderingsmetod.

Helvärdeförsäkring

Vid *helvärdeförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se 6.3 nedan).

För att full försäkring ska föreligga vid *helvärdeförsäkring* ska försäkringsbeloppet för

- *byggnad* motsvara byggnadens *nyanskaffningsvärde*

Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada, inklusive räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill försäkringsbeloppet.

Reducering p.g.a. underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se 6.3 nedan). Försäkringsbeloppet är vid *förstariskförsäkring* ett avtalat belopp som är lägre än egendomens *nyanskaffningsvärde*.

6.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring föreligger vid

- *helvärdeförsäkring* då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*
- *förstariskförsäkring* i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde) och detta värde är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*. Är helvärdet framtaget enligt av Trygg-Hansa godkänd värderingsmetod, tillämpas inte påföljdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger *underförsäkring* reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och *nyanskaffningsvärdet* respektive det belopp som för ifrågavarande försäkringsform ska upptas som försäkringsbelopp (se 6.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader samt restvärdesskydd (se 1.8) görs motsvarande reducering vid underförsäkring.

6.4 Återställande

Återställande innebär för

- *byggnad* reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma eller liknande ändamål

6.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- *byggnad* den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid denna tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet.

Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t ex på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med *ekonomiskt värde* avses egendomens marknadsvärde, det vill säga det sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning. Om marknadsvärdet inte fastställts, kan värdet av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer utgöra marknadsvärde på egendomen. Sådana värdepåverkande faktorer är till exempel ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet.

6.6 Övrigt

Arbetsområde

Med *arbetsområde* avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med *byggnads-* eller *montageverksamhet*. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Basbelopp

Med *basbelopp* avses här prisbasbeloppet d.v.s. det belopp som fastställs enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Byggherre

Med *byggherre* avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnadsverksamhet

Med *byggnadsverksamhet* avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden - exempelvis hiss och fläktsystem - och som enligt reglerna i Kap 2 § 2 jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till *montageverksamhet*.

Datavirus

Med *datavirus* avses att ett program eller ett antal instruktioner kopierar sig själv (smittar) till andra existerande program och filer (där det inte hör hemma) i avsikt att åstadkomma oönskade effekter.

Datainformation

Med *datainformation* avses information som lagras på *datamedia*.

Datamedia

Med *datamedia* avses det fysiska underlaget på vilket *datainformation* registreras eller lagras (databärare).

Dator

Med *dator* avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in- och utenheter t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, CD-läsare, scanners, modem, datavideoprojektor (PC-kanon), digitaliseringsbord, nätverkskablage och nätverksutrustning.

Bärbar dator är en persondator, som är avsedd för mobilt användande, inkluderande bildskärm och tangentbord. Som bärbar dator räknas även handdatorer.

Försäkringsställe

Med *försäkringsställe* avses den gatuadress eller fastighetsbeteckning som anges i försäkringsbrevet där verksamhet bedrivs.

Försäkringslokal

Med *försäkringslokal* avses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren för den försäkrade verksamheten. Om försäkringstagaren disponerar hela byggnaden anses hela byggnaden som försäkringslokal. Vid fastighetsförsäkring avses lokal för fastighetens förvaltning och annan lokal som är avskild från allmänna utrymmen som försäkringslokal.

Förvaringsplats

Med *förvaringsplats* avses här byggnad samt om det särskilt angivits i försäkringsbrevet, egendom utomhus, i plasthall, tält eller container.

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

Godkänd låsenhet

Med *godkänd låsenhet* avses

- låskista, låscylindrar/tillhållarpaket och slutbleck vilka är certifierade enligt SS 3522 klass 3
- hänglås
 - vid utvändig låsning - hänglås, som är certifierat enligt SSF:s norm för hänglås, klass 4/grade 5 och hänglåsbeslag certifierade enligt SSF:s norm för hänglåsbeslag, klass 4/grade 5
 - vid invändig låsning - hänglås, som är certifierat enligt SSF:s norm för hänglås, klass 3/grade 4 och hänglåsbeslag certifierade enligt SSF:s norm för hänglåsbeslag, klass 3/grade 4.

Godkänd värdeförvaringsenhet

Med *godkänd värdeförvaringsenhet* - enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott - avses här kassa-, säkerhets- och värdeskåp som efter provning blivit certifierade enligt nedanstående standard.

För kassa och säkerhetsskåp gäller beteckningarna

- enligt svensk standard, SS 3493 för kassaskåp och SS 3492 för säkerhetsskåp.

För värdeskåp gäller beteckningarna

- svensk standard, SS 3000
- svensk standard, SS 3150/ INSTA 610
- SIS 704001 och SIS 837501
- LPS 1183 utgåva 3 och 4
- europeisk standard SS - EN 1143-1 och 1143-2

Värdeförvaringsenheten ska vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdepoäng, "Grade", tillverkningsår och tillverkningsnummer.

Säkerhetsföreskrift

Värdeskåp med en vikt understigande 700 kg samt säkerhets- och kassaskåp, oavsett vikt ska vara väl förankrat i byggnadsdel.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs

Om ovanstående särskilda säkerhetsföreskrift inte följts gäller påföljd som framgår av 1.9. under Huvudregeln.

Beloppsbegränsningar

För de ovan uppräknade kassa-, säkerhets och värdeskåpen gäller följande beloppsbegränsningar för hur högt värde som tillåts förvaras i respektive skåp.

Kassa- och säkerhetsskåp

För kassaskåp enligt SS 3493 och säkerhetsskåp enligt SS 3492 är beloppsgränsen 1 basbelopp

Värdeskåp enligt standard SS 3000

Skyddsvärdepoäng	Basbelopp	skyddsvärdepoäng	Basbelopp
60-80	1,5	161-200	13
81-120	2,5	201-280	18
121-160	8	281-360	26

Värdeskåp enligt standard SS 3150/Insta 610

Skyddsvärdepoäng	Basbelopp	Skyddsvärdepoäng	Basbelopp
40	4,5	200	26,5
50	5,5	210	27,5
60	6	220	31,5
70	6,5	230	33
80	7,5	240	34,5
90	9	250	37
100	9,5	260	38,5
110	11,5	270	40

Basvillkor - Fastighetsförsäkring

120	14,5	280	42,5
130	15,5	290	44
140	16,5	300	45,5
150	17	310	48
160	19	320	49,5
170	21	330	52
180	23	340	53,5
190	25	350	59
-	-	360	60

Värdeskåp enligt standard SIS 704001 och SIS 837501

Klass	Basbelopp
V2	1,5
V2S	2,5
V3	13

Värdeskåp enligt standard LPS 1183

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	6,5
Grade I	2	Grade V	10,5
Grade II	2,5	Grade VI	18
Grade III	4,5	Grade VII	34,5

Värdeskåp enligt standard SS-EN1143-1

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	9
Grade I	2	Grade V	14
Grade II	3	Grade VI	21
Grade III	5,5	Grade VII	41

Värdeskåp enligt standard SS-EN1143-2

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
D-I	1	D-IV	5
D-II	2	D-V	8
D-III	3	D-VI	13

Hus

Med *hus* avses här byggnad, väsentligen belägen ovan mark samt helt omsluten av hela och täta golv, väggar och tak.

Inkrypningsskydd

Med *inkrypningsskydd* avses skyddsanordning för öppning i omslutningsytor, vägg, golv och tak, som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in genom öppningen, t ex stålgaller.

Installation

Med *installation* avses system eller anordning med anslutna föremål/anordningar, t.ex. värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennenläggning, sop-suganläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande. Med *installation* avses dock inte dräneringssystem.

Kavitation

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor, i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågavarande temperatur. De invid materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under slagverkan, t ex vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar. Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Korrosion

Definieras av Tekniska Nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium". Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Miljöskada

Med miljöskada menas skada genom

- förorening av eller annan inverkan på omgivningen, t ex vattendrag, sjöar eller andra vattenområden, grundvatten, luft och mark, byggnad, anläggning eller anordning
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt, ljus
- fukt eller kondens
- annan liknande störning

som den försäkrade kan bli skadeståndsskyldig för enligt Miljöbalken.

Montageverksamhet

Med *montageverksamhet* avses montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt reglerna i Kap 2 § 3 jordabalken hör till fastighet. Montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller elektrisk utrustning än sådan som avses i Kap 2 § 2-3 jordabalken hänförs också till montageverksamhet.

Tätskikt

Tätskikt utgörs av tråd- eller kemsvetsad golv- och väggmatta eller keramiska plattor tillsammans med bakomliggande tätskiktsprodukt.

Värmepump, komfortkyl

Med *värmepump* avses utrustning vars uppgift är att tillvarata värme som upptas genom förångning av ett köldmedium och avges genom kondensering. Vid komfortkyla är processen densamma men syftet är att producera kyla.

Ytbeläggning

Med ytbeläggning avses ytskikt eller beläggning, t ex målning, tapetsering, beklädnad på ytter- och innertak, beklädnad på ytter- och innerväggar samt golvbeläggning.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Version 19

Beteckning B 2

2021-09-01

Innehållsförteckning

1	EGENDOMSFÖRSÄKRING	4	2	AVBROTTSFÖRSÄKRING	32
1.1	VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR	4	2.1	AVBROTTSFÖRSÄKRING INKLUSIVE	
1.1.1	Försäkringstagaren	4		EXTRAKOSTNADER BERÄKNAD PÅ ÅRSOMSÄTTNING	
1.1.2	Annan än försäkringstagaren	4		32	
1.2	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	4	2.1.1	Vem försäkringen gäller för	32
1.3	VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	4	2.1.2	När försäkringen gäller	32
1.3.1	På försäkringsstället	4	2.1.4	Försäkrat intresse	32
1.3.2	På annan plats	4	2.1.5	Försäkringsbelopp/ Högsta ersättning	32
1.4	FÖRSÄKRAT INTRESSE	5	2.1.6	Självrisk och karens	33
1.5	FÖRSÄKRAD EGENDOM OCH		2.1.7	Försäkrade skadehändelser	33
	FÖRSÄKRINGSBELOPP	5	2.1.7.5	Skada på annan plats	34
1.5.1	Försäkrad egendom	5	2.1.8	Räddnings- och extrakostnader	34
1.5.2	Försäkringsbelopp	6	2.1.9	Säkerhetsföreskrifter	35
1.5.3	Investering och prisändring	6	2.1.10	Skadevärderingsregler	35
1.5.6	Uppgiftsskyldighet	6	2.1.11	Ersättningsregler	36
1.6	SJÄLVRIK	6	2.1.12	Skaderegleringsbestämmelser	36
1.7	FÖRSÄKRADE SKADEHÄNDELSER	7	2.2	AVBROTTFÖRSÄKRING BERÄKNAD PÅ	
	Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar	7		TÄCKNINGSBIDRAG	38
1.7.1	Brandförsäkring	8	2.2.1	Vem försäkringen gäller för	38
1.7.2	Vattenskadeförsäkring	11	2.2.2	När försäkringen gäller	38
1.7.3	Inbrottsförsäkring	12	2.2.4	Försäkrat intresse	38
1.7.4	Rånförsäkring	15	2.2.5	Försäkringsbelopp/Högsta ersättning	38
1.7.5	Glasförsäkring	16	2.2.6	Självrisk och karens	39
1.7.6	Skada på hyrd lokal	17	2.2.7	Försäkrade skadehändelser	39
1.7.9	Försäkring för egna transporter	17	2.2.7.5	Skada på annan plats	40
1.8	RÄDDNINGS-, OCH RÖJNINGSKOSTNAD		2.2.8	Räddningskostnader	40
	SAMT RESTVÄRDE	18	2.2.9	Säkerhetsföreskrifter	40
1.8.1	Räddningskostnad	18	2.2.10	Skadevärderingsregler	40
1.8.2	Röjningskostnad	18	2.2.11	Ersättningsregler	41
1.9	SÄKERHETSFÖRESKRIFTER	19	2.2.12	Skaderegleringsbestämmelser	42
	Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts	19	3	ANSVARSFÖRSÄKRING	43
1.9.1	Brandförsäkring	20	3.1	FÖRSÄKRADE PERSONER OCH FÖRSÄKRAD	
1.9.2	Inbrottsförsäkring	23		VERKSAMHET	43
1.9.3	Egendomsförsäkring - Dator och		3.2	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	43
	Datainformation	24	3.3	VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER	43
	Allmänna föreskrifter	24	3.5	FÖRSÄKRINGSBELOPP	43
1.9.4	Vattenskadeförsäkring	25	3.5.3	Omhändertagen egendom m.m.	43
1.10	SKADEVÄRDERINGSREGLER	26	3.5.4	Egendom under lyft eller transport	44
1.10.2	Maskiner/Inventarier	26	3.5.5	Ansvar enligt personuppgiftslagen	44
1.10.3	Varor	28	3.5.6	Ansvar enligt miljöbalken	44
1.10.4	Ritningar, arkivalier, datainformation		3.5.7	Avfallshantering	44
	och programlicenser	28	3.5.8	Ingrediens- och komponentskada	44
1.10.5	Värdehandlingar och värdebevis	29	3.6	SJÄLVRIK	44
1.10.6	Kunders egendom	29	3.7	FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING	45
1.10.7	Arbetsstagares egendom	29	3.7.1	Försäkringens omfattning	45
1.11	ERSÄTTNINGSREGLER	29	3.7.2	Trygg-Hansas åtagande	45
1.11.2	Helvärdeförsäkring	29	3.7.10	Undantag	46
1.11.3	Förstariskförsäkring	30	3.11.1	Säkerhetsföreskrift vid utförande av	
1.11.5	Panträtt i fast egendom	30		VVS-installation och arbete i våtutrymme	51
1.11.6	Ersättningsregler i övrigt	30	3.12	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER	51
1.11.7	Tidpunkt för betalning av ersättning		3.12.1	Anmälan om skada	51
	samt räntebestämmelser	30	3.12.3	Skyldighet vid skadereglering	52
1.12	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER	30	3.12.4	Oriktiga uppgifter m.m.	52
1.12.1	ANMÄLAN OM SKADA	30	3.12.5	Rättegång	52
1.12.2	PRESKRIPTION OCH PREKLUSION	31	3.12.6	Uppgörelse i godo	52
1.12.3	SKYLDIGHET VID SKADEREGLERING	31	3.12.7	Ansvarsbegränsning i avtal	53
1.12.4	Oriktiga uppgifter med mera	31			

Basvillkor - Företagsförsäkring

3.12.8	Dröjsmålsränta	53
3.12.9	Mervärdesskatt	53

5 DEFINITIONER - FÖRKLARINGAR ..54

5.1	Objekttyper	54
5.1.1	Byggnad	54
5.1.2	Värmekulvert	54
5.1.3	Maskiner/inventarier	54
5.1.4	Varor	55
5.1.5	Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser	55

5.1.6	Pengar, värdehandlingar och värdebevis	55
5.1.7	Kunders egendom	55
5.1.8	Arbetstagares egendom	55
5.2	FULLVÄRDE-, HELVÄRDE OCH FÖRSTARISKFÖRSÄKRING	55
5.3	UNDERFÖRSÄKRING OCH PÅFÖLJD	56
5.4	ÅTERSTÄLLANDE	56
5.5	VÄRDERING	56
5.6	DEFINITION TÄCKNINGSBIDRAG	56

1 Egendomsförsäkring

1.1 Vem försäkringen gäller för

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller dessutom för både försäkringstagaren och ägaren, om försäkrad egendom

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrts eller lånats
- är mottagen i kommission
- tillhör kund
- tillhör arbetstagare

i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring och under förutsättning att försäkringstagaren

- enligt lag eller skriftligt avtal är skyldig att ersätta skada eller
- i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen.

För arbetstagares egendom krävs inte skyldighet att ersätta skada enligt lag eller avtal enligt föregående stycke.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

För skada genom *terrorhandling* gäller försäkringen endast inom Sverige. Se punkt 1.7.

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för försäkrad egendom på angiven *förvaringsplats* inom *försäkringsställe*. Både förvaringsplats och försäkringsställe ska anges i försäkringsbrevet. Försäkrad egendom får flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen, enligt 1.5.2 Flytande försäkring.

1.3.2 På annan plats

1.3.2.1 Brand-, vattenskada- och inbrottsförsäkring

Vid förvaring av försäkrad egendom på annan plats inom Norden än inom angivet *försäkringsställe* gäller försäkringen intill försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp, på *tillfällig förvaringsplats. Högsta ersättning är 10 basbelopp gemensamt för egendoms- och avbrottsskada, se punkt 2.1.7.5 alternativt punkt 2.2.7.5.

* Med tillfällig förvaringsplats avses plats inom Norden där försäkrad egendom förvaras i högst 12 månader.

Med tillfällig förvaringsplats avses inte

- plats som försäkringstagaren stadigvarande innehar eller nyttjar
- plats där försäkringstagaren stadigvarande förvarar egendom t ex i bostad, hos kund, leverantör, le-
gotillverkare, lagerföretag och liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för egendom

- som försäkringstagaren yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut
- inom *arbetsområde*

Basvillkor - Företagsförsäkring

- under transport utanför försäkringsstället annat än enligt 1.7.9 om denna punkt ingår i försäkringen.
- bestående av *pengar* och värdehandlingar samt värdebevis
- bestående av *varor* under mellanlagring i samband med transport utanför *försäkringsställe*

1.3.2.1.1 Inbrottsförsäkring

För inbrottsförsäkrad egendom, på annan plats än försäkringsställe, gäller utöver ovanstående att säkerhetsföreskrift enligt Skyddsklass 1 ska vara uppfylld, (se 1.9.2.1.1). Vid förvaring av egendom i bostad gäller säkerhetsföreskrift enligt 1.9.2.1.7

Påföljd

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts - se 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

Högsta ersättning

För *varor* eller *kunders egendom* bestående av *stöldbegärlig egendom* begränsas ersättningen till att gälla för högst 0,5 basbelopp. Detta gäller oavsett om försäkringsbeloppet för sådan egendom är högre på försäkringsstället.

1.3.2.2 Rånförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid arbetstagares tjänsteutövning.

1.3.2.3 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för transporter inom Norden enligt 1.7.9.

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen gäller när värdet av den egendom som omfattas av försäkringsavtalet har minskat eller gått förlorat.

Försäkringen gäller endast för det lagliga intresse som kan omfattas av försäkringen.

1.5 Försäkrad egendom och Försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet. Beträffande egendoms indelning i objekttyper, se Kap 5 Definitioner – Förklaringar, 5.1 Objekttyper

1.5.1.1 Undantag

Nedan angiven egendom omfattas endast om det särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa
 - motorfordon, traktorer, terrängfordon och truckar
 - motorredskap vikt över 2000 kg
 - motorredskap vikt under 2000 kg, men där den väsentliga funktionen består i persontransport eller godsfröflyttning.
- produktiv skog och skogsmark
- luftfartyg, svävar, hydrokopter, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk och
- byggnadsverk under bogsering till sjöss
- sådana delar av maskinfundament, som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- eller vattenyta

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet för varje slag av egendom. Vid fullvärdesförsäkring avseende *byggnad* anges "Fullvärde".

Maskiner/inventarier samt Varor

Försäkringen för *maskiner/inventarier* - om inte annat angetts i försäkringsbrevet - och för *varor* är *helvärdeförsäkring*.

Övriga objekttyper

Försäkringen för övriga objekttyper är *förstariskförsäkring* (högsta ersättning).

Flytande försäkring avseende lös egendom

För lös egendom gäller försäkringen som flytande försäkring inom i försäkringsbrevet angivna *förvaringsplatser*, dock endast *byggnader*.

Detta innebär att försäkringsbeloppet utgör sammanlagda försäkringsbeloppet för all egendom av samma objekttyp för samtliga *förvaringsplatser*, och att egendomen kan flyttas mellan *förvaringsplatser* och *försäkringsställen* utan att reglerna för *underförsäkring* tillämpas.

För *förstariskförsäkrad* egendom gäller dock försäkringen endast med det belopp som anges för varje *förvaringsplats* inom angivet *försäkringsställe*.

1.5.2.1 Fribelopp

I försäkringsbrevet, under rubriken Övrigt, framgår att försäkringen alltid omfattar (Fribelopp) för viss egendom intill angivna försäkringsbelopp. Om högre belopp avtalats gäller detta utöver fribeloppet.

1.5.3 Investering och prisändring

1.5.3.2 Maskiner/inventarier och Varor

Det vid försäkringsårets början i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för helvärdeförsäkrade *maskiner/inventarier* och *varor* anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering, dels prisändring från försäkringsårets början.

Sådan värdestegring begränsas dock för varje försäkringsställe under försäkringsåret enligt följande:

Maskiner/ inventarier

För *maskiner/inventarier* är den sammanlagda värdestegringen genom investering och prisändring begränsad till 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

Varor

För *varor* begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring och gäller intill 30% av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.6 Uppgiftsskyldighet

Om värdet av egendom på ett försäkringsställe ökar väsentligt eller om nytt försäkringsställe tillkommer under försäkringsåret skall detta omedelbart anmälas till Trygg-Hansa. Dock gäller värdestegringsskyddet enligt 1.5.3.2 ovan under försäkringsåret.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Grundsjälvrisken är 0,2 basbelopp. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk. Grundsjälvrisken anges i försäkringsbrevet. Anges särskild självrisk under 1.7 (Försäkrade skadehändelser) gäller alltid lägst denna. Om vald grundsjälvrisk är högre än de särskilda självriskerna i 1.7 gäller den högre grundsjälvrisken.

De självrisiker som uttrycks i *basbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor. Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet. Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.7 Försäkrade skadehändelser

Egendomsförsäkringen omfattar nedan angivna skadehändelser om så framgår av försäkringsbrevet.

Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar

Grov vårdslöshet och uppsåt

Trygg-Hansa är inte ansvarigt gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet

Terrorhandling

Egendomsskador och därav föranledda följdskador som omfattas av försäkringen och som orsakats av *terrorhandling* ersätts upp till i försäkringsavtalet angivna försäkringsbeloppsbegränsningarna. I inget fall utgår dock ersättning på grund av sådan skadehändelse med högre belopp än 300 MSEK.

Skulle flera försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa drabbas vid samma skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen vid varje skadetillfälle dock begränsad till högst 600 MSEK för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa och ersättningen fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Terrorhandling genom biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen

Försäkringen omfattar inte skada och därav föranledda följdskador som orsakas av *terrorhandling* och vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt har samband med spridning eller användning av biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Dammgenombrott

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med dammgenombrott. Med dammgenombrott menas att damm brister.

Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten.

Undantaget avser endast regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion.

Strömavbrott

Försäkringen omfattar inte egendomsskada till följd av störning eller avbrott i strömleverans till försäkringsstället utöver vad som framgår av 1.7.1.4 (Åskslag, elfenomen eller strömavbrott) och Produktvillkoret för Allrisk- och/eller Maskinförsäkring.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Dataundantag för Egendoms- och Avbrottsförsäkring

Försäkringen omfattar inte skada som består i eller är en följd av förlust, förändring eller försvårad åtkomst av *elektronisk data* (inklusive men inte begränsat till *datavirus*) och inte heller skada, kostnad eller förlust till följd av sådan händelse.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av en ersättningsbar fysisk skada på försäkrad egendom genom

- Brand, explosion, sotutströmning, åskslag, luftfartyg, påkörning av motordrivet fordon, storm, hagel, överlast av snö
- Ras, jordskalv eller vulkanutbrott, översvämning
- Oförutsedd utströmning av vatten från tank, apparat, installation eller ledning
- Oförutsedd utströmning av vätska från kylfrysanläggning
- Stöld, skadegörelse eller rån.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som entreprenör, leverantör eller annan enligt åtagande i avtal eller i köprättslig lagstiftning är skyldig att ersätta
- på försäkrad egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti
- då den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen om skadan skulle ha omfattats av sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade.

Undantaget tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

1.7.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter. Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd se 1.9.

1.7.1.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand varmed här avses eld som kommit lös.

Försäkringen gäller även för skada genom torrkokning, i bostad eller kontor, oavsett om eld kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- brandskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om branden uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

1.7.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Basvillkor - Företagsförsäkring

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare, skall därvid genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion skall anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller skada genom undertryck (implosion).

Som explosion anses inte heller skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4 nedan, om skadan uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.4 Åskslag, elfenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötsligt och oförutsett elfenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning)
- strömavbrott eller strömstörning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- nedan angivna föremål även om brand eller explosion uppstått i föremålet. Undantaget gäller även om åskslaget, elfenomenet, strömavbrottet eller strömstörningen direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål.

De föremål som undantaget gäller för är

- brytare, frångiljare, statisk eller roterande omformare eller omvandlare, elmotor, elgenerator, transformator och induktiv reaktor, induktionsregulator samt kondensator för krafttekniskt ändamål, dock endast i de fall då spänningen in eller ut överstiger 1000 volt.
- egendom i kyl- eller frysenhet.

1.7.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

1.7.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt § 11 i trafikskadelagen (TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet

Särskild självrisk

Basvillkor - Företagsförsäkring

Självriskén är 1,5 basbelopp

1.7.1.8 Storm, hagel eller överlast av snö

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom i hus genom

- storm, varmed här avses vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund
- hagel
- överlast av snö på tak.

Med skada genom storm, hagel och överlast av snö på tak avses att egendomen har skadats:

- av vindkraften
- av föremål som vinden blåst omkull eller för med sig och därvid gått sönder
- av hagel och gått sönder
- under tyngden av snö och gått sönder
- som en direkt följd av ersättningsbar skada enligt ovan.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrad egendom

- genom smältande hagel eller smältande snö
- genom överlast av snö på skärmtak eller markis
- genom sådan överlast av snö på tak, som uppstår genom snöras från t.ex. överliggande tak
- genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning
- i hus inom nöjesfält eller tillfälligt hus inom utställningsområde
- i form av glasruta i inredning större än 5 kvm
- i växthus, plasthall eller tält
- i båthus, sjöbod, badhytt eller kallbadhus
- om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Högsta ersättning vid överlast av snö

Vid skada genom överlast av snö är den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, därav föranledd skada som omfattas av Avbrotts- och/eller Extrakostnadsförsäkring, samt Räddnings- och röjningskostnader enligt punkt 1.8, vid varje skadetillfälle begränsad till högst 5 Mkr.

Säkerhetsföreskrift vid överlast av snö

I fråga om överlast av snö gäller särskild säkerhetsföreskrift om snöröjning i den utsträckning som anges i 1.9.1.9. Påföljden när denna säkerhetsföreskrift inte följts framgår under 1.9.1.

1.7.1.9 Ras, jordskalv eller vulkanutbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på *trädgård, tomt, park och markanläggning*
- som orsakats av
 - enbart sättning i mark eller grund
 - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete,

Basvillkor - Företagsförsäkring

- uppläggning av jord eller stenmassor eller gruvdrift
- vatten och vågerosion

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjnings- och saneringskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 350 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.10 Översvämning

Försäkringen gäller för skada på försäkrad *byggnad* och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten till följd av skyfall (regn med en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på båthus, sjöbod, växthus, plasthall eller tält och inte för skada på egendom i dessa.

Försäkringen gäller även för skada på försäkrad byggnad och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten strömmat ut i samband med dammgenombrott i vattenverk och branddamm. Med dammgenombrott menas att damm brister. Försäkringen gäller inte för skada genom dammgenombrott i regleringsdamm och i damm för el- eller energiproduktion. Se vidare under punkten 1.7.

Högsta ersättning

Vid skada genom översvämning är den sammanlagda ersättningen för all egendomsskada, därav föranledd skada som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlusts- och/eller Extrakostnadsförsäkring, samt Räddnings- och röjningskostnader enligt punkt 1.8 vid varje skadetillfälle begränsad till högst 5 Mkr, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

Begränsningen avser den sammanlagda ersättningen för skador inom en fastighet som drabbar försäkrad oavsett om byggnaderna och däri befintlig egendom är försäkrad enligt flera försäkringar i Trygg-Hansa.

Särskild självrisk

Självrisken är lägst 1 basbelopp per skadetillfälle. Har högre grundsjälvrisk avtalats gäller dock den avtalade grundsjälvrisk.

1.7.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oberäknad utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från *installation*, akvarium eller vattensäng
- vattenånga, olja eller annan vätska från *installation* för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler
- vatten från
 - våtutrymme inomhus med golvbrunn exempelvis badrum, duschrum och tvättstuga
 - andra utrymmen inomhus med krav på tätskiktsom är byggt enligt de bygg- och branschregler samt tillverkares råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället

Basvillkor - Företagsförsäkring

- vatten från pumpgrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning.

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

För vattenskadeförsäkringen gäller särskilda säkerhetsföreskrifter om frysning och byggnad utan verksamhet eller boende. Säkerhetsföreskrifterna och påföljden när dessa inte följts framgår under 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- reparation av det fel som orsakat skadan eller skada på den *installation* varifrån utströmningen skett
- det läckande golv- och väggtätskikt som orsakat skadan. Vi ser hela golv- och väggtätskiktet som en enhet
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte fyller de krav som ställs på avloppsledningar enligt svenska byggregler (normer)
- skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, dräneringssystem annat än från pumpgrop eller från parkeringsdäck
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning
- vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, *korrosion* eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från *installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada på livsmedel i kyl- och frysanläggning varifrån utströmning av vätska eller kylmedel skett.

Särskild självrisk vid frysning

Självrisken är ett basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada genom utströmning orsakad av frysning inom försäkringstagarens disponerade lokaler.

Ej uppallade varor

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp vid skada på

- *varor* som inte uppallats minst 10 cm över golvet i källarlokal. Med källarlokal avses här lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst en meter under intilliggande marknivå. I byggnad med flera under varandra liggande källarvåningar gäller bestämmelsen endast för den lägst belägna våningen.

1.7.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter. För inbrottsförsäkringen gäller särskilda säkerhetsföreskrifter om hur inbrottsskyddet ska vara utfört. Säkerhetsföreskrifterna och påföljden när dessa inte följts framgår under 1.9 Säkerhetsföreskrifter. För vissa försäkringsavtal kan särskilda säkerhetsföreskrifter förekomma utöver ovanstående.

1.7.3.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd

Basvillkor - Företagsförsäkring

- att någon olovligen tagit sig in i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och den försäkrade kan visa att
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån utanför *försäkringslokal*
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån i bostad på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden vistades där
 - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
 - detta skett med dyrk. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel
- stöld utifrån genom krossat fönster eller genom uppbrutet fönster utan att ta sig in i *försäkringslokalen*
- att person olovligen tagit sig in i särskilt utrymme i försäkrad byggnad (avser Fastighetsförsäkring), såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande, med för låset avsedd nyckel som åtkommits genom inbrott i nyckelförvaringsenhet i motståndskraftigt utförande i anslutning till lokalerna. Se särskild säkerhetsföreskrift under 1.9.2.1.

Som *försäkringslokal* räknas inte fordon, luftfartyg, plasthall, tält, container, *automat*, monter, skåp, kista eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- som omfattas av 1.7.1 (Brandförsäkring)
- på glas i byggnads omslutningsyta
- på glas i inredning större än 5 kvm
- på skylt.

1.7.3.1.1 Låsändring

Om nyckel eller kod, som förvarats hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare, ombud eller hyresgäst, stulits i samband med inbrott i

- *försäkringslokal* som uppfyller kravet på inbrottsskydd för denna *försäkringslokal*
- annan lokal än *försäkringslokal* som uppfyller lägst skyddsklass 1 enligt 1.9.2.1.1
- bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- nyckeltub/skåp innehållande nycklar till särskilda utrymmen enligt 1.7.3.1

och låsändringar på grund av detta blir nödvändiga i försäkringstagaren tillhörig byggnad eller av honom disponerade lokaler som är försäkrade i Trygg-Hansa, ersätts kostnad för detta. Detta gäller dock endast för lås i dörr, port och lucka i omslutningsyta till bostäder, hotellrum eller andra lokaler

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med sammanlagt högst 2 basbelopp, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

1.7.3.1.2 Bevakning

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av *försäkringslokal* i anslutning till upptäckten av ersättningsbar inbrottsskada. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag.

Högsta ersättning

Ersättningen är högst 1 basbelopp per skadetillfälle.

1.7.3.2 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada inomhus genom uppsåtlig skadegörelse på

- i *försäkringslokal* befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad
- befintlig lös egendom som är inbrottsförsäkrad på annan plats enligt 1.3.2.1.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Försäkringen gäller även för skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- som består i stöld
- som uppkommer i *försäkringslokal* under icke arbetstid/öppethållande i samband med
 - inbrott om *försäkringslokalen* inte uppfyller gällande krav på inbrottsskydd
 - att någon olovligen tagit sig in i olåst *försäkringslokal* eller tagit sig in med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit på annat sätt än genom rån, inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- i lägenhet om försäkrad, boende eller någon som denne svarar för, enligt hyres- eller bostadsrättslagen, orsakat skadan (avser Fastighetsförsäkring)
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats
- genom klotter eller graffiti.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjningskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 300 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare i Trygg-Hansa. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självriskens är 0,5 basbelopp.

1.7.3.3 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Om försäkringen omfattar egendom i särskilt inbrottsskyddat - *godkänd värdeförvaringsenhet* eller kassa- eller värdevalv gäller försäkringen för stöld av egendom i förvaringsutrymmet om detta förvaringsutrymme öppnas av obehörig. Försäkringen omfattar då även skadegörelse på sådant förvaringsutrymme. Detta gäller under förutsättning att förvaringsutrymmet finns i *försäkringslokal* som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och att gärningsmannen tagit sig in i lokalen på sätt som anges i 1.7.3.1.

Öppnas skåp eller valv med nyckel, rätt kombination eller kod gäller nedan angivna förutsättningar. Har skåpet eller valvet sprängts eller brutits upp gäller inte nedanstående förutsättningar för ersättning.

Öppning med nyckel, kombination eller kod

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, rätt kombination eller kod, ersätts skadan endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden fråntagits denna genom

- rån utanför *försäkringslokalen*
- rån i bostad på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln vistades där
- inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta.

Högsta ersättning

Vid förvaring i *godkänd värdeförvaringsenhet* av pengar, värdehandlingar och värdebevis gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst

Basvillkor - Företagsförsäkring

med de belopp som anges under högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp) för aktuell skåptyp, vilket framgår under Kap 5 Definitioner - Förklaringar 5.7 Övrigt, Godkänd Värdeförvaringsenhet.

Infärgningskassett

Vid förvaring av pengar, värdehandlingar och värdebevis i godkänd värdeförvaringsenhet med infärgningsenhet gäller att det belopp som anges som högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp), under Kap 5 Definitioner – Förklaringar 5.7 Övrigt, Godkänd förvaringsenhet. Det angivna högsta beloppet för aktuellt skåp multipliceras med 1,6.

Med infärgningskassett avses här fast installerad värdekassett med sedelinfärgningssystem och som godtagits av Trygg-Hansa. Kassetten ska vara monterad enligt tillverkarens anvisningar och användas samt underhållas på föreskrivet sätt.

Godkänt larm

Vid förvaring i godkänd värdeförvaringsenhet med godkänt larm gäller att det belopp som anges som högsta skyddsvärdepoäng (maxbelopp), under Kap 5 Definitioner – Förklaringar 5.7 Övrigt, Godkänd förvaringsenhet. Det angivna högsta beloppet för aktuellt skåp multipliceras med 2.

Med godkänt larm avses här larmanläggning utförd enligt FTR 130, aktuell utgåva, lägst larmklass 2 och med punktskyddad värdeförvaringsenhet. Larmanläggningen ska vara ansluten via övervakad certifierad larmöverföring till certifierad larmcentral för åtgärd av polis eller väktare.

Stöldbegärlig egendom

Premiegrundande

När det i försäkringshandlingarna framgår att stöldbegärlig egendom förvaras i godkänd värdeförvaringsenhet som en premiegrundande uppgift gäller att det angivna värdet måste förvaras i värdeförvaringsenhet som är godkänd för motsvarande värde. Om så inte är fallet reduceras skadeersättningen enligt Allmänna avtalsbestämmelser 1.5, Upplyningsplikt och riskökning.

Krav för försäkringens giltighet

När det i försäkringshandlingarna framgår att stöldbegärlig egendom ska förvaras i godkänd värdeförvaringsenhet som ett krav för inbrottsförsäkringens giltighet gäller att det angivna värdet måste förvaras i värdeförvaringsenhet som är godkänd för motsvarande värde. Om så inte är fallet gäller påföljd som framgår av 1.9. Säkerhetsföreskrifter under Huvudregel.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommits genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan
- skada enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- skadegörelse genom sprängning

1.7.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom rån och överfall. Med rån avses tillgrepp av eller skada på egendom genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara och med överfall avses här att våld på person har utövats utan att tillgrepp skett.

Försäkringen gäller också för skada genom att lindrigare våld använts förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet.

Vid rån inom försäkringslokalen gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. För viss egendom enligt nedan gäller beloppsbegränsningar.

Vid rån enligt ovan gäller försäkringen även för nödvändiga låsändringar enligt i övrigt samma förutsättningar och ersättningsbegränsningar som anges i 1.7.3.1.1.

Undantag

Försäkringen gäller inte

Basvillkor - Företagsförsäkring

- för skada som omfattas av 1.7.3 (Inbrottsförsäkring)
- för skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t ex transportföretag)
- då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan
- för *pengar, värdehandlingar* och *värdebevis* om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån i *försäkringslokal* gäller dock inte denna åldersgräns.
- vid skada genom utpressning eller kidnappning.

Högsta ersättning

Den sammanlagda högsta ersättningen för *pengar, värdehandlingar* och *värdebevis*, föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar, konstverk och ur avsedda att bäras är begränsad

Inom försäkringslokal

- inom *försäkringslokal* intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen för respektive egendom, dock högst med de belopp som anges under högsta värde (maxbelopp) för aktuell skåptyp vilket framgår under Kap 5 Definitioner - Förklaringar. Ersättning lämnas dock sammanlagt högst med 100 basbelopp.

Utanför försäkringslokal

- utanför *försäkringslokal* intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen, dock högst 10 basbelopp. Högre belopp än 10 basbelopp kan avtalas.

Låsändring

Vid rån när nyckel, kombination eller kod tillgripits och låsändringar därav blir nödvändiga på *försäkringslokal*, är den sammanlagda ersättningen för kostnader för låsändringar begränsad till 2 basbelopp.

1.7.5 Glasförsäkring

1.7.5.1 Försäkrad egendom

Försäkrad egendom anges i försäkringsbrevet och omfattar

- glas i inredning
- glas i fönster, dörrar och inredning i hyrd lokal eller byggnad, om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt ska svara för skadan
- skyltar med tillhörande armatur och stativ. Med skylt avses inte reklamballong eller markis.

Vid ersättningsbar glasskada ersätts även målning, etsning, blästring, och larmtråd i eller på glas samt plastfilm. Med glas jämställs plastmaterial, som används i stället för glas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- glas större än 5 kvm, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Högsta ersättning

Vid skada på glas lämnas ersättning på glas utan beloppsbegränsning, dock gäller begränsning avseende ytan på glaset.

Vid skada på skylt lämnas ersättning med högst 2 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7.5.2 Skada på glas eller skylt

Försäkringen gäller för skada på glas eller skylt genom bräckage, sönderslagning och stöld.

Försäkringen gäller även för skada genom inristning, som är av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas

- i och på *byggnad* under uppförande, om- eller tillbyggnad
- i och på *byggnad* där verksamhet eller hyresgäster saknas
- som inte är monterade på plats
- som består i eller uppkommer genom kondens
- genom sprängningsarbete
- i växthus eller egendom däri
- som är ersättningsbar enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).
- där fel eller bristfälligheter förekommer i glas-, fönster- eller skyltkonstruktion

1.7.5.3 Skada genom glas

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom till följd av att glas i fönster eller dörr bräcks eller slås sönder.

1.7.6 Skada på hyrd lokal

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på hyrd lokal, dörrar och inre byggnadsdelar, dock inte glas i byggnad eller inredning - se 1.7.5 - om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 1 basbelopp om inte annat har angetts i försäkringsbrevet.

1.7.9 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från försäkringsstället med försäkringstagarens egna transportmedel (även hyrda eller leasade) samt under pågående lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan erhålla ersättning genom annan gällande försäkring.

Begränsning

Ersättning för stöld, förövad vid uppehåll i transporten, lämnas endast vid kortare uppehåll (t ex lunchrast, uppehåll för i- och urlastning eller liknande).

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet)
- skada på egendom som normalt finns i fordonet (t ex utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon)
- transport till och från *arbetsområde* och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten
- skada vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsstället, såvida inte detta är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld av pengar och värdehandlingar samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk,
- svinn.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 2 basbelopp, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

Säkerhetsföreskrifter

Stöld

Vid stöld som kan ersättas vid kortare uppehåll enligt ovan, gäller att rimliga säkerhetsåtgärder vidtagits med hänsyn till egendomens värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Exempel på rimliga åtgärder för att förhindra stöld är att

- inte lämna egendomen på öppet flak eller flak som är täckt med kapell när transportmedlet lämnas utan uppsikt
- inte lämna kvar startnyckeln i transportmedlet eller i dess omedelbara närhet
- låsa transportmedlet och dess lastutrymme såsom, takbox skåp eller liknande

Transport

Vid transport gäller att den försäkrade egendomen

- transporteras i ett för den särskilda transporten lämpligt transportmedel
- före transportens början emballeras, packas, anoljas eller iordningställs för transporten på ett ändamålsenligt sätt, exempelvis med hänsyn till risk för nederbörd m.m.

Transportmedlet med den försäkrade egendomen får inte

- köras av förare som är straffbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel
- köras av förare som saknar giltigt och erforderligt körkort eller förarbevis för transportmedlet
- vara belagt med körförbud.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om ovanstående särskilda säkerhetsföreskrifter inte följts gäller påföljd som framgår av 1.9. Säkerhetsföreskrifter under Huvudregel.

1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd som det åligger försäkrad att vidtaga enligt 1.6 Allmänna avtalsbestämmelser (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Räddningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal
- för påfyllning av släckmedel efter räddningsåtgärd när
 - premiereduktion lämnats för att släckanläggning finns
 - släckanläggning är ett krav för försäkringens giltighet.

Högsta ersättning

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering). Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom och endast för kostnad som uppkommer inom ett år från skadetillfället.

Röjningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Högsta ersättning

Trygg-Hansas åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt nedan.

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, hyresförlust samt röjningskostnader som drabbar försäkrad inom en fastighet, med undantag för skada på mark, är begränsad till det sammanlagda försäkringsbeloppet utökat med 10 %. Denna utökning är dock begränsad till 50 basbelopp. Detta gäller oavsett om egendomen är försäkrad enligt flera försäkringar i Trygg-Hansa.

Ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på mark är begränsad till 10 basbelopp.

Vid fullvärdesförsäkring för *byggnad* beräknas ersättningsbegränsningen enligt första stycket ovan på det av Trygg-Hansa premiegrundande kalkylbeloppet. Vid annan beloppslös försäkring är röjningskostnaden begränsad till 50 basbelopp.

Vid skada enligt skadehändelse där högsta ersättning anges är dock den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till under respektive villkorspunkt eller i försäkringsbrevet angiven högsta ersättning.

Vid *förstarisikförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

Definition

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

För försäkringen gäller föreskrift som meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande. Det finns exempelvis föreskrifter för elsäkerhet, explosiva och brandfarliga varor, kemiska produkter och miljöskydd. Föreskrifterna kan även gälla anvisningar om service och underhåll.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver ovan angivna allmänna säkerhetsföreskrifter gäller särskilda säkerhetsföreskrifter. Sådana säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive villkorspunkt eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Vilka som ska följa säkerhetssäkerhetsföreskrifterna.

Den försäkrade svarar gentemot Trygg-Hansa för att föreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har tillse att föreskriften följs.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när den försäkrade eller annan enligt ovan under 1.9 vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift om inte åsidosättandet kan antas ha saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då allmänna säkerhetsföreskrifter inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20%, dock lägst ett och högst 10 basbelopp.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

För de särskilda säkerhetsföreskrifterna gäller huvudregeln om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift

Sammanlagd ersättning

Ovanstående regler om påföljd och ersättningsbegränsningar gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring.

1.9.1 Brandförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för brand (1.7.1.1), explosion (1.7.1.3) och åskslag, elfenomen eller strömavbrott (1.7.1.4) och överlast av snö (1.7.1.8).

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifterna under 1.9.1.3 - 1.9.1.8 och 1.9.10 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20%, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrift i 1.9.1.1 (Brandfarliga heta arbeten) eller 1.9.1.2 (Utomhusförvaring - brännbart material) inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

I fråga om säkerhetsföreskriften 1.9.1.9 tillämpas huvudregeln.

1.9.1.1 Brandfarliga heta arbeten

Säkerhetsregler för heta arbeten utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska Brandskyddsföreningen (SBF).

Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Heta arbeten

Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Tillståndsansvarig

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör), ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett "Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten" eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt.
- under arbetenas utförande förvissas sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta. Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Säkerhetsregler

Basvillkor - Företagsförsäkring

Säkerhetsregel nr 1 - BEHÖRIGHET: Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten, ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildningen ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig, ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2 - BRANDVAKT: Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3 - BRANDFARLIG VARA: För heta arbeten i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara, ska tillstånd inhämtas av den som är utsedd att vara föreståndare för hanteringen.

Säkerhetsregel nr 4 - STÄDNING OCH VATTNING: Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 - BRÄNNBART MATERIAL: Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning och avskärmas.

Säkerhetsregel nr 6 - DOLDA BRÄNNBARA BYGGNADSEDELAR: Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, och vid konstaterad brandfara skyddas samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7 - OTÄTHETER: Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 - SLÄCKUTRUSTNING: Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg).

Vid takläggning krävs: Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 2 x 6 kg pulver). Alternativt gäller tre certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233BC (minst 3 x 6 kg pulver). Vid taklägningsarbeten krävs alltid att brytverktyg och handstrålkastare finns på arbetsplatsen.

Säkerhetsregel nr 9 - SVETSUTRUSTNING: Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Säkerhetsregel nr 10 - LARMNING: Räddningstjänsten/brandkåren ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel nr 11 - TORKNING OCH UPPVÄRMNING: Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 - TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT: Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt, får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 - SMÄLTNING AV ASFALT: Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s "Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger".

Basvillkor - Företagsförsäkring

1.9.1.2 Utomhusförvaring brännbart material

På annan tid än under normal arbetstid eller öppethållande får inte - emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på plats utomhus, t.ex. öppen, olåst container/sopkärl, inom sex meter från byggnad eller skärmtak. För verksamhet som har öppet dygnet runt gäller föreskriften mellan klockan 22-06.

1.9.1.3 Brandsläckningsutrustning

Brandsläckningsutrustning ska finnas i den utsträckning som anges av Trygg-Hansa.

1.9.1.4 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektionering en vid rökutveckling.

1.9.1.5 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av försäkringstagaren särskild för ändamålet anvisad plats och i enlighet med gällande lagstiftning.

1.9.1.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller -explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.

1.9.1.7 Förbränningsmotordrivet fordon m.m.

Förbränningsmotordrivet fordon, t ex truck, lastmaskin, personbil, traktor, lastbil, motorredskap, terrängmotorfordon etc., får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- fordonet är försett med handbrandsläckningsredskap
- fordonet är försett med batterifrånskiljare och är spänningslöst då det ej används
- fordonet är försett med helautomatisk släckanläggning enligt SBF 127 då omgivande miljö är brand-/explosionsfarlig eller innehåller lättantändligt brännbart material samt att Trygg-Hansa lämnat medgivande därtill.

Förbränningsmotordrivet fordon får inte utan medgivande av Trygg-Hansa garageras/ställas upp inom fabriktions- eller lagerlokal eller upplag.

På förbränningsmotordrivna fordon, som inte tillhör verksamheten, får reparationer eller service ej utföras inom försäkringslokal. Föreskriften gäller inte om den normala verksamheten i försäkringslokalen är reparationer/service av motordrivna fordon.

Laddningsplats för batteri

Plats för laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner etc, ska anordnas i enlighet med Arbetsmiljöverkets Författningssamling, AFS 1988:4, samt enligt Svensk Standard, SS-EN 62485-3.

Varaktig märkning eller stängsel ska anordnas på golv minst 1,5 m från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska finnas avskärmningar av obrännbart material mot brännbart material inom 1,5 m avstånd.

På laddningsplats får ej finnas brännbart material inom 4 m höjd om det ej är avskilt med obrännbart material. Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

Basvillkor - Företagsförsäkring

1.9.1.8 Timer

Elektriska apparater som kan orsaka överhettning, t ex bastuaggregat, kokplattor, spis, vattenkokare, brödrost, kaffebryggare och liknande i gemensamma utrymmen i byggnad ska vara försedda med korttidstimer. Föreskriften avser inte produktionsapparater, fasta uppvärmningsanordningar och liknande.

1.9.1.9 Snöröjning

Försäkrad som äger hus, som inrymmer försäkrad egendom, och /eller som har tecknat fastighetsförsäkring i Trygg-Hansa eller annat försäkringsbolag avseende sådant hus, ska fortlöpande undanröja förekommande snölast på husets tak. Detsamma gäller också för försäkrad som i avtal åtagit sig att ansvara för snöröjning av husets tak eller som på grundval av omständigheterna kan antas ha sådan skyldighet.

1.9.2 Inbrottsförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för inbrott, stöld och skadegörelse genom inbrott (1.7.3.1), låsändring (1.7.3.1.1), skadegörelse utan samband med inbrott (1.7.3.2) samt stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme (1.7.3.3). Påföljden om dessa särskilda säkerhetsföreskrifter inte följts framgår under 1.9 Huvudregeln, i den mån inte annan påföljd anges nedan vid respektive säkerhetsföreskrift.

1.9.2.1 Allmänt om skyddskrav och skyddsklasser

För inbrottsförsäkringen gäller att föreskrivna skyddskrav ska vara uppfyllda och att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion exempelvis

- lås ska vara låsta
- regler ska vara reglade
- larmanläggningar ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i omedelbar anslutning till lås

Skyddskraven gäller såväl ingångs-, som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren anses som en och samma *försäkringslokal*.

Vilken skyddsklass som gäller framgår av försäkringsbrevet.

De särskilda villkoren SI 01 Inbrottsskydd – Skyddsklass 1, SI 02 Inbrottsskydd - Skyddsklass 2 och SI 03 Inbrottsskydd – Skyddsklass 03 kan beställas

- per telefon, 077-11 11 700
- per e-post, foretag@trygghansa.se
- på vår hemsida, www.trygghansa.se/foretag

1.9.2.1.1 Skyddsklass 1

Krav på hur inbrottsskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Särskilt villkor SI 01 - Inbrottsskydd - Skyddsklass 1.

1.9.2.1.2 Skyddsklass 2

Krav på hur inbrottsskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Särskilt villkor SI 02 Inbrottsskydd - Skyddsklass 2.

1.9.2.1.3 Skyddsklass 3

Krav på hur inbrottsskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Särskilt villkor SI 03 Inbrottsskydd - Skyddsklass 3.

1.9.2.1.7 Verksamhet bedrivs i bostad eller då försäkrad egendom finns på annan plats enligt 1.3.2.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrift gäller för verksamhet som bedrivs i bostad eller då försäkrad egendom förvaras på annan plats inom Norden än inom angivet *försäkringsställe* enligt punkt 1.3.2 På annan plats.

Försäkringsbelopp för maskiner/inventarier och varor understigande 200 000 kr:
Fönster ska vara stängda och reglade samt dörrar låsta.

Försäkringsbelopp för *maskiner/inventarier och varor* 200 000 kr - 500 000 kr:
Skyddsklass 1.

Försäkringsbelopp för *maskiner/inventarier och varor* över 500 000 kr:
Skyddsklass 2.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs

Om ovanstående särskilda säkerhetsföreskrift inte följts gäller påföljd som framgår av 1.9. under Huvudregeln.

1.9.2.1.14 Förvaring av tobak inkl. snus med ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr
Om inte annat framgår av försäkringsbrevet gäller som särskild säkerhetsföreskrift att tobak inkl. snus intill ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr ska förvaras i ett låst Säkerhetsskåp certifierat enligt SS 3492. Skåpet ska vara förankrat i byggnadsdel enligt tillverkarens anvisningar. Om detta inte är uppfyllt gäller påföljden enligt huvudregeln 1.9.

1.9.2.1.15 Nyckel- och kodhantering vid inbrott och rån

Följande särskilda säkerhetsföreskrift gäller vid inbrott och vid rån där gärningsmannen kommit över nyckel, kombination eller kod.

Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia, där kombination eller koden framgår, får inte vara märkt med namn, adress eller kod.

Ändring av lås, kombination och kod

Lås, kombination och kod ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kombination eller kod.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att, när åsidosättandet haft betydelse för skadan, ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskriften inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln, ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

1.9.3 Egendomsförsäkring - Dator och Datainformation

För försäkringen gäller följande särskilda säkerhetsföreskrifter för dator och datorinformation.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifter under 1.9.3 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp. Skulle säkerhetskopia inte ha framställts sker ingen avvikelse från huvudregeln under 1.9. Säkerhetsföreskrifter Om säkerhetsföreskrifterna enligt 1.9.3.2.1 - 1.9.3.2.4 vid förvaring och hantering av dataprogram och datainformation inte iakttagits lämnas ingen ersättning för den merkostnad som uppstått till följd av detta.

Allmänna föreskrifter

Den försäkrade skall ha

- upprättat rutiner för felhantering som omfattar alla system jämte dokumentation av alla system i anläggningen

Basvillkor - Företagsförsäkring

- vidtagit rimliga åtgärder för att undvika avbrott/störningar och ha upprättat en katastrofplan (organisation och reservrutiner) för att klara ett totalt datorbortfall. Planen skall testas och personalen övas kontinuerligt.
- utsett en namngiven person (säkerhetsansvarig), jämte ersättare, som svarar för att
 - dokumenterade säkerhetsrutiner finns och följs
 - datorer, datainformation, system och program underhålls samt att behörighetssystem och säkerhetsutrustning används.

1.9.3.1 Dator

Datoranläggning (server) ska

- ges sådan placering (inom byggnaden/området) att skador från den yttre kringmiljön i möjligaste mån elimineras
- vara försedd med
 - tillförlitlig och erforderlig kraftförsörjning samt ha ett för elmiljön lämpligt utformat skydd
 - separat och lämpligt utformat luftbehandlingssystem

Service rutiner - Minidatorer

Service rutiner (t ex genom serviceavtal med leverantör/serviceföretag) med föreskrifter om förebyggande underhåll (översyn, test, kontroll, justering och liknande skyddsapplikationer) skall finnas dokumenterade och dess efterlevnad skall finnas journalfört.

Anmärkning: Föreligger serviceavtal har Trygg-Hansa rätt att få kopia av avtalet. Ändras avtalet skall detta utan dröjsmål meddelas Trygg-Hansa.

1.9.3.2 Dataprogram och Datainformation

1.9.3.2.1 Förvaring av originalprogram

Original exemplar av programvara skall förvaras på sådant sätt att original exemplaret och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.3.2.2 Förvaring av licensbevis

Licensbevis skall förvaras på sådant sätt att licensen och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.3.2.3 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska - framställas dagligen, under arbetsdag, eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde. Säkerhetskopian skall vara korrekt och funktionsduglig.

1.9.3.2.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.4 Vattenskadeförsäkring

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för vattenskadeförsäkringen (1.7.2).

1.9.4.1 Frysning

Åtgärder ska vidtas så att skada genom utströmning orsakad av frysning förhindras. Byggnadens innetemperatur ska vara minst 15 C, såvida verksamhet som bedrivs däri inte kräver annan temperatur. Hålls byggnaden inte uppvärmd ska vattensystemet stängas av och tömmas. Byggnaden ska hållas under regelbunden uppsyn, framför allt vid kallare väder.

1.9.4.2 Byggnad utan verksamhet eller boende

Om byggnaden är utan verksamhet eller boende ska avstängningsventilen till inkommande vatten stängas av.

Basvillkor - Företagsförsäkring

1.10 Skadevärderingsregler

Allmänt

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

Värdeminskning

Avdrag som föranleds av att egendom minskat i värde genom ålder och bruk görs både på material och arbete, samt även för rivning och återställande med samma avdragsprocent, (se lista på åldersavdrag nedan) som drabbar den egendom som ersätts.

Eget arbete

Ersättning för kostnad för egen arbetstagare som arbetar med att återställa skadad egendom eller information, begränsas till försäkringstagarens faktiska egenkostnad för arbetstagaren, dock högst marknadsmässig lön plus lönebikostnader för den typ av arbete arbetstagaren utfört i skadan. Med egenkostnad menas direkt lön plus lönebikostnader.

Om försäkringstagaren kan visa att täckningsbidrag förloras när arbetstagaren utför samma typ av arbete, som denne normalt utför och återställer skada i stället för arbete som direkt skulle ha debiterats kund, ersätts försäkringstagarens externa timdebitering för arbete som arbetstagaren normalt utför.

Ersättning för egen arbetstagares arbete i skada samordnas med eventuell ersättning från avbrottsförsäkring.

1.10.2 Maskiner/Inventarier

1.10.2.1 Maskiner/Inventarier som återställs

Om *återställande* sker för försäkringstagarens räkning värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Återställandet måste ske senast inom två år.

Avdrag för värdeminskning är begränsat till 80% för egendom som före skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, skall vid skadevärderingen skälig hänsyn tas till detta.

Merkostnad på grund av myndighetsbeslut angående konstruktion, utförande, eller användning ersätts inte.

Begränsningar

Halva värdet

Vid skada på egendom vars *tekniska värde* är lägre än halva *nyanskaffningsvärdet* värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till egendomens *tekniska värde*

Dator, mobiltelefon och surfplatta yngre än 6 månader

Vid skada på *dator*, mobiltelefon och surfplatta som är yngre än 6 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nyttillverkad, värderas skadan till nyanskaffningsvärdet, dvs. nyanskaffningskostnaden för införskaffande av likvärdig *dator*, mobiltelefon och surfplatta.

Dator, mobiltelefon och surfplatta äldre än 6 månader

Basvillkor - Företagsförsäkring

Vid skada på *dator*, mobiltelefon och surfplatta som är äldre än 6 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytilverkad, värderas skadan till en viss procentsats beräknat på nyanskaffningskostnaden, se nedan angivna värderingstabell.

	Ersättning i procent av <i>nyanskaffningsvärdet</i>					
Ålder	0–6 mån	6–12 mån	1–2 år	2–3 år	3–4 år	Därefter
Dator, surfplatta	100%	80%	60%	40%	20%	20%
Mobiltelefon	100%	70%	60%	20%	20%	20%

Verktyg och mindre maskiner yngre än 24 månader

Vid skada på *verktyg och mindre maskiner* * yngre än 24 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytilverkad, värderas skadan till nyanskaffningsvärdet, dvs nyanskaffningskostnaden för införskaffande av likvärdig mindre maskin och verktyg.

* Med verktyg och mindre maskiner avses här handverktyg, mindre redskap och eldrivna verktyg vars enskilda värde är högst 0,5 basbelopp.

Verktyg och mindre maskiner äldre än 24 månader

Vid skada på *verktyg och mindre maskiner* som är äldre än 24 månader, räknat från den tidpunkt då egendomen levererades som nytilverkad, värderas skadan till en viss procentsats beräknat på nyanskaffningskostnaden, se nedan angivna värderingstabell.

Verktyg och mindre maskiners ålder	Mån 24-48	Mån 49-60	Mån 61-72	Mån Äldre än 72
Ersättningen i procent	65	50	40	20

Motordrivna fordon

Vid skada på motordrivna fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) och släpfordon till dessa samt skogsmaskin (t ex processor eller fällare) värderas skadan alltid till högst egendomens *tekniska värde*.

Lindningar (el - utrustning)

Skada på lindningar - och på grund härav uppkomna skador på plåtar - till elektrisk utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till lindningarnas och plåtarnas *tekniska värde*.

Vid beräkningen av det tekniska värdet skall för

- elektriska motorer och generatorer med märkeffekt större än 100 kw samt transformatorer avsedda för in- eller utspänning större än 12 kw avdrag för värdeminskning görs på lindningarnas och plåtarnas *nyanskaffningsvärde* (dvs kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med
 - 5 % per år för motorer;
 - 4 % per år för generatorer;
 - 3 % per år för transformatorer

räknat från en tidpunkt som för

- motorer börjar 10 år och för generatorer och transformatorer börjar 15 år efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, skall detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Förbränningsmotor

Skada på slidedelar till förbränningsmotor, t ex cylinderfoder, kolv, lager och cylinderblock utan lösa foder, värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till föremålets *tekniska värde*. Vid beräkningen av det *tekniska värdet* skall avdrag för värdeminskning göras med 15 % per år, räknat från den dag motorn togs i bruk som ny eller senast renoverats, av delarnas *nyanskaffningsvärde* (inklusive arbetskostnad för renovering). Avskrivningen maximeras till 75 %.

Procentsatsen för den årliga avskrivningen är grundad på en årlig drifttid av 1 200 - 1 500 timmar. Avviker den årliga drifttiden väsentligt härifrån, skall detta beaktas genom att procentsatsen ändras.

Kylkompressor äldre än 3 år

Vid skada på kylkompressor, som är äldre än 3 år räknat från den tidpunkt då kylkompressorn togs i bruk som nyttillverkad, värderas skada till kostnaden för återställandet, dock högst till det *tekniska värdet*.

Vid beräkning av det *tekniska värdet* ska avdrag för värdeminskning göras på *nyanskaffningsvärdet* med 8 % per år från 3:e året.

1.10.2.2 Maskiner/Inventarier som inte återställs

Återställs inte den skadade egendomen av försäkringstagaren inom två år - eller återställs den för annans räkning, värderas skadan till skillnaden i egendomens *ekonomiska värde* omedelbart före och efter skadan.

1.10.3 Varor

Skada värderas till *varornas värde* enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

Varor anskaffade för försäljning

Varorna värderas till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag. Om varornas värde före skadan har minskat på grund av inkurans eller annan omständighet beaktas detta vid värderingen.

Varor som den försäkrade tillverkat

Varorna - även varor under tillverkning - värderas till tillverkningskostnaderna - direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverknings och administrationsomkostnader - vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat försälgas.

Varor som är sålda och färdiga för leverans

Varorna värderas i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor till det avtalade försäljningspriset, minskat med inbesparade kostnader.

För varor som återanskaffas beaktas vid skadevärderingen ändrade kostnader på grund av prisändring under skälig tid för återanskaffande.

1.10.4 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs för att återställa den information som förlorats och är nödvändig för rörelsens fortsatta verksamhet.

Datainformation

Med normala kostnader avses kostnader för

- återställande av data från säkerhetskopior, inbegripet manuell inmatning av data där sådan erfordras
- återställande av system-, standard- och applikationsprogram från säkerhetskopia, dock beaktas inte de kostnader som

Basvillkor - Företagsförsäkring

- avser avlägsnande av programfel eller ändringar av program när program återställs eller ersätts
- orsakats av att information inte kan återskapas
- avser rättning av felaktiga av användare manuellt registrerade data
- avser merkostnad genom arbete på övertid.

Programlicenser

Med normala kostnader avses kostnader för ny programlicensavgift om försäkringstagaren enligt användaravtal med leverantör/konstruktör åtagit sig att svara för förlorat hårdvarulås.

1.10.5 Värdehandlingar och värdebevis

Värdehandlingar

Skada värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs på återställandet.

Värdebevis

Skada värderas till vad det skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag.

1.10.6 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om den varit försäkringstagarens, t ex *maskiner/inventarier* eller *varor*. Kan separat försäkring tecknas för egendomen, t ex motorfordons-, båt- eller hemförsäkring, värderas skadan enligt tillämpliga villkor i Trygg-Hansa.

I skadevärderingen ska även inräknas råmaterial och nedlagt arbete som utförts av försäkringstagaren på skadad egendom. Beträffande värderingen av eget arbete, se inledning av 1.10.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på *arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta. Skada på *arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring i Trygg-Hansa.

1.11 Ersättningsregler

Ersättning beräknas enligt följande

- skada värderad enligt 1.10 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnad enligt 1.8.1
- röjningskostnad enligt 1.8.2 med avdrag för
- självrisk enligt 1.6

i förekommande fall beaktas

- beloppsbegränsningar, t. ex förstarisk-belopp, angiven högsta ersättning m.m.
- eventuell underförsäkring vid helvärdeförsäkring

i förekommande fall görs

- reducering p.g.a. riskökning eller att premiegrundande uppgifter är felaktiga eller har ändrats

sist avräknas eventuell påföljd då säkerhetsföreskrift 1.9 inte följts.

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.2 Helvärdeförsäkring

Vid *helvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Underförsäkring

Föreligger *underförsäkring* tillämpas bestämmelserna i Kap 5 Definitioner – Förklaringar, punkt 5.3 Underförsäkring och påföljd.

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålens sammanlagda värde tillämpas bestämmelserna som angetts i första stycket.

1.11.3 Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.5 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringersättning (SFS 2005:105).

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningsskyldig för mervärdeskatt.

Trygg-Hansa har rätt att istället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Trygg-Hansa är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta är denna Trygg- Hansas egendom och egendomen skall snarast ställas till Trygg-Hansas förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser).- Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Trygg-Hansa avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, skall betalas senast 30 dagar efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad *byggnad* överklagats och Trygg-Hansa på grund av detta väntat med att betala ut ersättning skall ersättningen betalas senast 30 dagar efter det att Trygg-Hansa fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast 30 dagar efter det att Trygg-Hansa erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av *basbeloppet*.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

Hänvisning: Beträffande åtgärder som åligger försäkrad att vidta vid inträffad skada eller vid skada som befaras kan inträffa, se Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.6 (Räddningsplikt).

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska anmälas så snart som möjligt.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Dessutom ska den som begär ersättning vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända en kopia av den till Trygg-Hansa.

Om den som begär ersättning underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan skäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Regress- och dubbelförsäkringsöverenskommelsen

Krav från annat försäkringsbolag i enlighet med de mellan försäkringsbolagen träffade regress- och dubbelförsäkringsöverenskommelserna regleras av Trygg-Hansa utan att skadeanmälan från den försäkrade krävs.

1.12.2 Preskription och Preklusion

Se Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 1.13 Preskription och Preklusion.

1.12.3 Skyldighet vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den som begär ersättning är skyldig att specificera sitt ersättningsanspråk och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom, skadad och oskadad, med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den som begär ersättning är även skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning ska den som begär ersättning skaffa och sända in dessa handlingar till Trygg-Hansa.

Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansas ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skadutredningen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar om återanskaffning och reparation samt tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar om val av reparatör, leverantör eller metod för reparation eller sanering är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Trygg-Hansa har emellertid inget ansvar för anlitade reparatörens eller leverantörers åtaganden. Oavsett om Trygg-Hansa har anvisat reparatör eller leverantör är försäkringstagaren beställare.

Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansas ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkomma om anvisningarna följts.

1.12.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

2 Avbrottsförsäkring

I Basvillkoret anges två olika avbrottsförsäkringsvillkor; 2.1 Avbrottsförsäkring inklusive extrakostnader beräknad på årsomsättning och 2.2 Avbrottsförsäkring beräknad på täckningsbidrag. Vilket av dessa avbrottsvillkor som gäller för denna försäkring framgår av försäkringsbrevet.

2.1 Avbrottsförsäkring inklusive extrakostnader beräknad på årsomsättning

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

2.1.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2.1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller under *ansvarstiden* för avbrott till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada eller händelse enligt 2.1.7. *Ansvarstiden* anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt egendomsskada eller annan händelse enligt 2.1.7 inträffat.

Med avbrottstid avses den tidsperiod under vilken skadehändelser enligt 2.1.7 påverkar rörelsens resultat.

2.1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser sådan skada som består i bortfall av *täckningsbidrag* i den försäkrade rörelsen och skäliga extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade rörelsen i den omfattning den skulle haft om skada inte inträffat.

Försäkringen gäller endast för det lagliga intresse som kan omfattas av försäkringen.

Försäkringen gäller endast för de intäkter och kostnader som försäkringstagaren faktiskt har redovisat enligt gällande lagar, regler och bestämmelser.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- sådant bortfall av *täckningsbidrag* som beror på
 - att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar erforderliga åtgärder - även av provisorisk art - för att återuppta eller upprätthålla drift av den försäkrade rörelsen
 - förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t ex bristande försäkringsskydd och kapitalbrist
 - bortfall av täckningsbidrag som orsakats av att en del av ansvarstiden utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.
- egendomsskada eller värdeminskning
- vite genom utebliven eller försenad leverans eller liknande.

2.1.5 Försäkringsbelopp/ Högsta ersättning

2.1.5.1 Försäkringsbelopp

Ersättningen beräknad enligt 2.1.10 är vid varje skadetillfälle begränsad till högst den i försäkringsbrevet angivna *årsomsättningen* vid 12 månaders *ansvarstid*. Avtal kan träffas om annan ansvarstid som då framgår av försäkringsbrevet. Vid val av annan ansvarstid är *årsomsättningen* omräknad proportionellt till den valda tiden, den högsta ersättningen.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Begränsning

Om försäkringstagaren inte lämnat riktiga uppgifter om *årsomsättning* gäller att ersättningen kan reduceras enligt reglerna om underförsäkring, se 2.1.11.1.

Årsomsättning

Med *årsomsättning* avses försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exklusive mervärdeskatt. Omfattar senaste räkenskapsår längre eller kortare tid än 12 månader skall omräkning motsvarande 12 försäljningsmånader göras.

2.1.5.2 Högsta ersättning vid vissa skadehändelser

Trygg-Hansas ersättningsskyldighet är begränsad till vad som anges under Högsta ersättning vid följande villkorspunkter

- 1.7.1.9. ras, jordskalv eller vulkanutbrott
- 1.7.1.10. översvämning, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag
- 1.7.3.2. skadegörelse utan samband med inbrott
- 1.7.1.8 storm, hagel eller överlast av snö

2.1.6 Självrisk och karens

2.1.6.1 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 2.1.10 (Skadevärderingsregler) och 2.1.8 (Räddnings- och Extrakostnader) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Självrisken är 0,2 basbelopp vid avbrottskada till följd av ersättningsbar egendomsskada. Avtal kan träffas om annan självrisk som då anges i försäkringsbrevet. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

För villkorspunkterna 2.1.7.2 – 2.1.7.4 gäller försäkringen utan självrisk.

2.1.6.2 Karens

Utöver självrisk gäller försäkringen dessutom med *karens* vid varje skadetillfälle.

Avdrag skall även göras för på *karenstiden* fallande räddnings- och extrakostnader.

Karenstiden är 24 timmar.

2.1.7 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom

2.1.7.1 Egendomsskada

- att egendomen skadats i *försäkringslokal* eller på *förvaringsplats*, som försäkringstagaren disponerar för den försäkrade rörelsen på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe, genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring – under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen och anges i försäkringsbrevet.

Om försäkringen tecknats att omfatta brand-, vattenskada- och inbrottsavbrott gäller avbrottsförsäkringen även för avbrott till följd av skada enligt 1.7.4 - 1.7.6. Om försäkring tecknats att gälla med Kyl- och frysförsäkring så gäller försäkringen även för avbrott till följd av ersättningsbar kyl- och frysskada.

Arbetsområde eller andra platser, som inte anges med fastighetsbeteckning/ gatadress i försäkringsbrevet räknas inte som försäkringsställe.

Basvillkor - Företagsförsäkring

2.1.7.2 El-, gas-, vatten eller värmeavbrott

- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el-, gas-, vatten eller värme på grund av att sådan skadehändelse som omfattas av Kap 1 Egendomsförsäkring inträffat på egendom tillhörande leverantören.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 Mkr.

2.1.7.3 Avspärrning

- att tillgängligheten till rörelsen förhindrats på grund av att Räddningstjänsten eller Polismyndighet inom ramen för myndighetsutövning och till följd av ett hastigt uppkommet behov av spärrar området på grund av att omedelbar fara föreligger i omgivningen. Ersättning lämnas dock inte för sådan myndighets andra avspärrningar som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder och som försäkringstagaren fått kännedom om under planläggningen för avspärrningen.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 Mkr.

2.1.7.4 Skada hos kund eller leverantör

- att leverans enligt leveranskontrakt* inte kunnat fullföljas beroende på att ersättningsbar skada enligt Egendomsförsäkring Kap 1- och under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen - inträffat inom Norden hos försäkringstagarens kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande leveranskontrakt. Försäkringen gäller inte för avbrott i leverans till eller från leverantör av el, gas, vatten och/eller värme samt tele- och datakommunikation.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 1 Mkr, dock lämnas i intet fall ersättning för längre tid än den för leveranskontraktet gällande återstående kontraktstiden. Om annat belopp har avtalats så framgår detta av försäkringsbrevet och gäller endast intill det angivna ersättningsbeloppet.

*Med leveranskontrakt menas skriftligt avtal om köp eller försäljning av vara eller tjänst som innehåller uppgifter om pris, mängd, tid/ varaktighet mm.

Undantag för skadehändelser 2.1.7 enligt ovan

Allmänna undantag enligt 1.7 i Kap 1 gäller även för avbrottsförsäkringens skadehändelser, dock vad avser leverantörsgaranti, endast till den del avbrottet omfattas av leverantörsgarantin.

2.1.7.5 Skada på annan plats

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom egendomsskada som ersätts i enlighet med 1.3.2.1. Högsta ersättning gemensamt för egendoms – och avbrottskadan är 10 basbelopp.

2.1.8 Räddnings- och extrakostnader

Vid skada som omfattas av skadehändelser enligt 2.1.7 lämnas även ersättning för

- utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt Allmänna avtalsbestämmelser 1.6 (Räddningsplikt) för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som kan befaras inträffa. Sådana utgifter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften
- skäligen forcerings- och extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnader enligt ovan

Medför räddnings- eller extrakostnad nytta endast under *karenstiden* ersätts den inte. Medför räddnings- eller extrakostnad nytta även efter *ansvarstidens* slut ersätts den med ett belopp, som kan anses falla på *ansvarstiden*.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Mer omfattande räddningsåtgärder och andra åtgärder som medför kostnader skall alltid vidtas i samråd med Trygg-Hansa.

2.1.9 Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Dessa kan förekomma under kapitel 1.9, andra villkorspunkter eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet. Påföljden när säkerhetsföreskrift inte följts framgår under 1.9.Säkerhetsföreskrifter eller under respektive säkerhetsföreskrift.

2.1.10 Skadevärderingsregler

Skada regleras efter *ansvarstidens* slut. Skadebeloppet utgörs av för lust beräknad enligt 2.1.10.2 (Förlustens storlek) med tillägg av Räddnings- och Extrakostnader (se 2.1.8).

2.1.10.1 Beräkning av täckningsbidrag

Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som *ansvarstiden*, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före den dag egendomsskadan eller annan i pkt 2.1.7 angiven händelse inträffat. Överstiger *ansvarstiden* 12 månader skall det beräknade täckningsbidraget under jämförelseperioden ökas med hänsyn till den förlängda *ansvarstiden*.

Förväntat täckningsbidrag

Råder under *ansvarstiden* andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, skall det för jämförelseperioden beräknade beloppet justeras, dvs ökas eller minskas beroende på de ändrade förhållandena. Det justerade beloppet skall anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under *ansvarstiden*, om skadan inte inträffat.

Faktiskt täckningsbidrag

Faktiskt täckningsbidrag utgörs av rörelsens *täckningsbidrag* under *ansvarstiden* ökat med

- rörliga kostnader enligt Kapitel 5 Definitioner – Förklaringar punkt 5.6 (Definition av täckningsbidrag) till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, såvida inte försäkringstagaren kan visa att de medfört minskning av förlusten
- ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakats av att en del av *ansvarstiden* - utöver den tid som skulle ha erfordras för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan - blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

2.1.10.2 Förlustens storlek

Förlusten utgörs av det förväntade täckningsbidraget beräknat enligt storlek ovan minskat med

- det faktiska täckningsbidrag (se ovan) som rörelsen gett under *ansvarstiden*
- sådana i det förväntade täckningsbidraget (se ovan) ingående kostnader som under *ansvarstiden* kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål. Exempel på sådana kostnader är inbesparad lön till tillåten personal, hyra, teknisk avskrivning på maskinpark och byggnader, räntekostnad för ej utnyttjat kapital m m
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex i ersättning för varor och eget reparationsarbete
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under *ansvarstiden* erhållit på ersättning för egendomsskadan
- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under *ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv, eller annan för hans räkning driver
- sådan högre ränteavkastning, som uppstått på grund av att ersättning för avbrottsskadan betalats ut i förskott, än vad som skulle ha varit fallet om skada inte inträffat.

Vid utbetalning av ersättning efter *ansvarstiden* slut ersätts skälig ränteförlust/räntekostnad som uppkommit på grund av detta. Vid beräkningen tillämpas högst Riksbankens referensränta plus 2 procentenheter.

Basvillkor - Företagsförsäkring

2.1.11 Ersättningsregler

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utöver den som ingår i täckningsbidraget enligt ovan, utan endast ersättning för genom avbrottet uppkommet bortfall av täckningsbidrag eller uppkommen kostnad enligt 2.1.8.

2.1.11.1 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger när verklig

- *årsomsättning* som försäkringstagaren borde ha lämnat uppgift inför nytt eller förnyat försäkringsavtal, överstiger den i försäkringsbrevet angivna *årsomsättningen*

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt mot förhållandet mellan erlagd premie för angiven *årsomsättning* och den premie som borde ha erlagts för den verkliga *årsomsättningen* enligt ovan.

Vid räddnings- och extrakostnader (se 2.1.8) görs motsvarande reducering vid *underförsäkring*.

2.1.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 2.1.12 nedan. Om polisutredning av - betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Trygg-Hansa avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att Trygg-Hansa erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet. Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.1.12 Skaderegleringsbestämmelser

2.1.12.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 2.1.7 som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska utan oskäligt dröjsmål anmälas när den som begär ersättning insett eller borde insett att skadan kommer att leda till ekonomisk förlust eller kostnad i verksamheten.

Om den som begär ersättning underlåter anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2.1.12.2 Preskription och Preklusion

Se Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 1.13 Preskription och Preklusion.

.

2.1.12.3 Skyldigheter vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Avbrottsskada regleras efter ansvarstidens slut.

Den som begär ersättning ska efter ansvarstidens slut till Trygg-Hansa överlämna skriftligt och slutgiltigt ersättningsanspråk upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Den som begär ersättning är också skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansa ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skadetredningen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansas ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

2.1.12.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligen eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

Basvillkor - Företagsförsäkring

2.2 Avbrottförsäkring beräknad på täckningsbidrag

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet.

2.2.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2.2.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller under *ansvarstiden* för avbrott till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada eller händelse enligt 2.2.7. *Ansvarstiden* anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt egendomsskada eller annan händelse enligt 2.2.7 inträffat.

Med avbrottstid avses den tidsperiod under vilken skadehändelser enligt 2.2.7 påverkar rörelsens resultat.

2.2.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser sådan skada som består i bortfall av *täckningsbidrag* i den försäkrade rörelsen.

Försäkringen gäller endast för det lagliga intresse som kan omfattas av försäkringen.

Försäkringen gäller endast för de intäkter och kostnader som försäkringstagaren faktiskt har redovisat enligt gällande lagar, regler och bestämmelser.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- sådant bortfall av täckningsbidrag som beror på
 - att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar erforderliga åtgärder – även av provisorisk art – för att återuppta eller upprätthålla drift av den försäkrade rörelsen
 - förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t ex bristande försäkringsskydd och kapitalbrist
 - bortfall av täckningsbidrag som orsakats av att en del av ansvarstiden utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.
- egendomsskada eller värdeminskning
- vite genom utebliven eller försenad leverans eller liknande

2.2.5 Försäkringsbelopp/Högsta ersättning

Försäkringen gäller med det försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet. Försäkringsbeloppet ska motsvara *täckningsbidraget* under avtalad *ansvarstid*.

Begränsning

Om täckningsbidraget under ansvarstiden överstiger det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet kan ersättningen reduceras enligt reglerna om underförsäkring, se 2.2.11.1.

2.2.5.1 Högsta ersättning vid vissa skadehändelser

Trygg-Hansas ersättningsskyldighet är begränsad till vad som anges under Högsta ersättning vid följande villkorspunkter

- 1.7.1.9. ras, jordskalv eller vulkanutbrott.
- 1.7.1.10. översvämning, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag
- 1.7.3.2. skadegörelse utan samband med inbrott.
- 1.7.1.8. storm, hagel eller överlast av snö

Basvillkor - Företagsförsäkring

2.2.6 Självrisk och karenss

2.2.6.1 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 2.2.10 (Skadevärderingsregler) och 2.2.8 (Räddnings- och Extrakostnader) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Självrisken är 0,2 basbelopp vid avbrottskada till följd av ersättningsbar egendomsskada. Avtal kan träffas om högre självrisk som då anges i försäkringsbrevet. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

För villkorspunkterna 2.2.7.2 – 2.2.7.4 gäller försäkringen utan självrisk.

2.2.6.2 Karens

Utöver självrisk gäller försäkringen med 24 timmars *karens* vid varje skadetillfälle. Avtal kan träffas om längre karens. *Karenstiden* anges i försäkringsbrevet.

2.2.7 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom

2.2.7.1 Egendomsskada

- att egendomen skadats i *försäkringslokal* eller på *förvaringsplats*, som försäkringstagaren disponerar för den försäkrade rörelsen på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe, genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring – under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen och anges i försäkringsbrevet.

Om försäkringen tecknats att omfatta brand-, vattenskada- och inbrottsavbrott gäller avbrottsförsäkringen även för avbrott till följd av skada enligt 1.7.4 - 1.7.6. Om försäkring tecknats att gälla med Kyl- och frysförsäkring så gäller försäkringen även för avbrott till följd av ersättningsbar kyl- och frysskada.

Arbetsområde eller andra platser, som inte anges med fastighetsbeteckning/ gatuadress i försäkringsbrevet räknas inte som försäkringsställe.

2.2.7.2 El-, gas-, vatten eller värmeavbrott

- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme från inkommande servisledning till den försäkrade verksamheten på grund av att sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring - och under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen - inträffat i landbaserad egendom tillhörande leverantören.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 Mkr.

2.2.7.3 Avspärkning

- att tillgängligheten till rörelsen förhindrats på grund av att Räddningstjänsten eller Polismyndighet inom ramen för myndighetsutövning och till följd av ett hastigt uppkommet behov avspärrar området på grund av att omedelbar fara föreligger i omgivningen. Ersättning lämnas dock inte för sådan myndighets andra avspärningar som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder och som försäkringstagaren fått kännedom om under planläggningen för avspärningen.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 Mkr.

Basvillkor - Företagsförsäkring

2.2.7.4 Skada hos kund eller leverantör

att leverans enligt leveranskontrakt* inte kunnat fullföljas beroende på att ersättningsbar skada enligt Egendomsförsäkring Kap 1- och under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen - inträffat inom Norden hos försäkringstagarens kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande leveranskontrakt. Försäkringen gäller inte för avbrott i leverans till eller från leverantör av el, gas, vatten och/eller värme samt tele- och datakommunikation.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 1 Mkr, dock lämnas i intet fall ersättning för längre tid än den för leveranskontraktet gällande återstående kontraktstiden. Om annat belopp har avtalats så framgår detta av försäkringsbrevet och gäller endast intill det angivna ersättningsbeloppet.

*Med leveranskontrakt menas skriftligt avtal om köp eller försäljning av vara eller tjänst som innehåller uppgifter om pris, mängd, tid/ varaktighet mm.

2.2.7.5 Skada på annan plats

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom egendomsskada som ersätts i enlighet med 1.3.2.1. Högsta ersättning gemensamt för egendoms – och avbrottsskadan är 10 basbelopp.

Undantag för skadehändelser enligt 2.2.7 ovan

Allmänna undantag enligt 1.7 i Kap 1 gäller även för avbrottsförsäkringens skadehändelser, dock vad avser leverantörsgaranti, endast till den del avbrottet omfattas av leverantörsgarantin.

2.2.8 Räddningskostnader

Vid skada som omfattas av avbrottsförsäkringen enligt 2.2.7 lämnas ersättning för utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt Allmänna avtalsbestämmelser 1.6 (Räddningsplikt) för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller avvärja skada som befaras inträffa. Sådana utgifter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften.

Mer omfattande räddningsåtgärder skall alltid vidtas i samråd med Trygg-Hansa.

Räddningskostnaden ersätts med högst det belopp varmed åtgärderna minskat förlusten. I den mån sådan kostnad medfört nytta även under *karenstiden* eller efter *ansvarstidens* slut, ersätts den med högst ett belopp som kan anses falla på den del av *ansvarstiden*, som inte är *karenstid*.

2.2.9 Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Dessa kan förekomma under kapitel 1.9 Säkerhetsföreskrifter, andra villkorspunkter eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet.

Påföljden när säkerhetsföreskrift inte följts framgår under 1.9.Säkerhetsföreskrifter eller under respektive säkerhetsföreskrift.

2.2.10 Skadevärderingsregler

Skada regleras efter *ansvarstidens* slut. Skadebeloppet utgörs av för lust beräknad enligt 2.2.10.2 (Förlustens storlek) med tillägg av Räddnings- och Extrakostnader (se 2.2.8).

2.2.10.1 Beräkning av täckningsbidrag

Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som *ansvarstiden*, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före den dag egendomsskadan eller annan i pkt 2.2.7 angiven händelse inträffat. Överstiger *ansvarstiden* 12 månader skall det beräknade täckningsbidraget under jämförelseperioden ökas med hänsyn till den förlängda *ansvarstiden*.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Förväntat täckningsbidrag

Råder under *ansvarstiden* andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, skall det för jämförelseperioden beräknade beloppet justeras, dvs ökas eller minskas beroende på de ändrade förhållandena. Det justerade beloppet skall anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under ansvarstiden, om skadan inte inträffat.

Faktiskt täckningsbidrag

Faktiskt täckningsbidrag utgörs av rörelsens *täckningsbidrag* under *ansvarstiden* ökat med

- rörliga kostnader enligt Kapitel 5 Definitioner – Förklaringar punkt 5.6 (Definition av täckningsbidrag) till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omfattning, såvida inte försäkringstagaren kan visa att de medfört minskning av förlusten
- ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakats av att en del av *ansvarstiden* - utöver den tid som skulle ha erfordrats för att återställa den skadade egendomen i samma skick som före skadan - blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

2.2.10.2 Förlustens storlek

Förlusten utgörs av det förväntade täckningsbidraget beräknat enligt storlek ovan minskat med

- det faktiska täckningsbidrag (se ovan) som rörelsen gett under *ansvarstiden*
- sådana i det förväntade täckningsbidraget (se ovan) ingående kostnader som under *ansvarstiden* kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål. Exempel på sådana kostnader är inbesparad lön till tillåten personal, hyra, teknisk avskrivning på maskinpark och byggnader, räntekostnad för ej utnyttjat kapital m m
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex i ersättning för varor och eget reparationsarbete
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under *ansvarstiden* erhållit på ersättning för egendomsskadan
- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under *ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv, eller annan för hans räkning driver
- sådan högre ränteavkastning, som uppstått på grund av att ersättning för avbrottsskadan betalats ut i förskott, än vad som skulle ha varit fallet om skada inte inträffat.

Vid utbetalning av ersättning efter *ansvarstiden* slut ersätts skälig ränteförlust/räntekostnad som uppkommit på grund av detta. Vid beräkningen tillämpas högst Riksbankens referensränta plus 2 procentenheter.

2.2.11 Ersättningsregler

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utöver den som ingår i täckningsbidraget enligt ovan, utan endast ersättning för genom avbrottet uppkommet bortfall av täckningsbidrag eller uppkommen kostnad enligt 2.2.8.

2.2.11.1 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger när verkligt täckningsbidrag för ansvarstiden överstiger det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt mot förhållandet mellan verkligt täckningsbidrag under ansvarstiden och det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

Vid räddnings- och extrakostnader (se 2.2.8) görs motsvarande reduktion vid *underförsäkring*.

2.2.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 2.2.12 nedan. Om polisutredning av - betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Trygg-Hansa avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att Trygg-Hansa erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.2.12 Skaderegleringsbestämmelser

2.2.12.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 2.2.7 som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska utan oskäligt dröjsmål anmälas när den som begär ersättning insett eller borde insett att skadan kommer att leda till ekonomisk förlust eller kostnad i verksamheten.

Om den som begär ersättning underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2.2.12.2 Preskription och Preklusion

Se Allmänna Avtalsbestämmelser punkt 1.13 Preskription och Preklusion.

2.2.12.3 Skyldigheter vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Avbrottskada regleras efter ansvarstidens slut.

Den som begär ersättning ska efter ansvarstidens slut till Trygg-Hansa överlämna skriftligt och slutgiltigt ersättningsanspråk upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Den som begär ersättning är också skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansa ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skadetutredningen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansa ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

2.2.12.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

3 Ansvarsförsäkring

3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och andra försäkrade som anges i försäkringsbrevet, i fråga om verksamhet som anges där, samt för arbetstagare till dessa för skada som arbetstagaren orsakar i tjänsten inom försäkrad verksamhet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under den tid som försäkringen är i kraft, vilken anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller även vid *serieskada* under förutsättning att den första skadan i serien inträffat under den tid som försäkringen är i kraft, vilken anges i försäkringsbrevet.

3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

Även om den geografiska omfattningen enligt försäkringsbrevet är utökad att gälla i USA och Kanada så gäller försäkringen inte för *föroreningsskada* som inträffar i USA eller Kanada.

Med *föroreningsskada* avses *miljöskada* samt personskada, sagskada, ren förmögenhetsskada eller annan förmögenhetsskada som direkt eller indirekt orsakas genom utsläpp, kontamination, avfallshantering eller förorening, oavsett om miljöbalken är tillämplig eller inte på vatten, mark, luft, byggnad eller konstruktion.

3.5 Försäkringsbelopp

Trygg-Hansas ansvarighet för åtagande enligt 3.7.2 är för varje skada begränsad till det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet samt gäller sammanlagt för varje ersättningsbar skada orsakad av samma händelse. För samtliga skador som inträffar under försäkringsperioden är ersättningen begränsad till det dubbla försäkringsbeloppet.

För kostnader som omfattas av Trygg-Hansas åtagande enligt 3.7.2, exklusive skadestånd, kan försäkringsbeloppet överskridas med högst 10 basbelopp.

Vid serieskada anses samtliga skador i serien inträffade vid tidpunkt då den första skadan i serien inträffade, under förutsättning att försäkringen var i kraft, då den första skadan i serien inträffade.

Ersättningen för samtliga skador vid serieskada är begränsad till det försäkringsbelopp som gäller för den första skadan.

För försäkringsskydd som avses i villkorspunkt 3.5.3, 3.5.4, 3.5.5, 3.5.6, 3.5.7 och 3.5.8 eller enligt tilläggsvillkor som ingår i försäkringsavtalet är Trygg-Hansas ansvarighet begränsad till försäkringsbelopp som anges i respektive villkorspunkt eller tilläggsvillkor. Dessa försäkringsbelopp ingår i och utökar inte högsta ersättning enligt första stycket andra meningen i denna villkorspunkt.

3.5.3 Omhändertagen egendom m.m.

Vid skada på egendom som försäkrad, eller annan för hans räkning, åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga, tillse, förvara eller försälja begränsas ersättningen till 2 Mkr per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

Låsbyte i samband med nyckelförlust m.m.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Med inskränkning av Trygg-Hansas åtagande enligt föregående stycke och 3.3 (Var försäkringen gäller) lämnas försäkringsskydd för skälig kostnad att ändra, eller om så erfordras, att byta ut lås i fastighet inom Sverige vid skada till följd av förkomna nycklar, nyckelkort, kod eller liknande.

Försäkringsskyddet gäller under förutsättning att den försäkrade enligt gällande rätt är skyldig att svara för sådan kostnad. Polisanmälan skall ske och kopia skall på begäran insändas till Trygg-Hansa.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklarna, nyckelkortet, koden eller liknande varit märkta med namn och/eller adress, lämnats kvar i dörr eller stulits ur fordon.

Ersättningen är begränsad till sammanlagt 2 basbelopp per skada, oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

3.5.4 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, transporterar eller lyfter och som inte är undantagen enligt 3.7.10.10, begränsas ersättningen till 5 basbelopp per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

3.5.5 Ansvar enligt personuppgiftslagen

Vid skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för kränkning i enlighet med reglerna i *Dataskyddsförordningen* eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204) begränsas ersättningen till 2 mkr per skada.

3.5.6 Ansvar enligt miljöbalken

Vid ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808) begränsas ersättningen till 1 Mkr per skada.

3.5.7 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 Mkr per skada och år.

3.5.8 Ingrediens- och komponentsskada

Vid skada som omfattas enligt punkt 3.7.1.5 (Ingrediens- och komponentsskada) begränsas ersättningen till 10 Mkr per skada.

3.6 Självrisk

Den försäkrade skall vid varje skada betala en självrisk om 0,2 basbelopp som avräknas mot de sammanlagda ersättningsbara kostnaderna och det ersättningsbara skadeståndet enligt 3.5 och 3.7.2. Om avtal träffats om annan självrisk anges detta i försäkringsbrevet.

Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller annan självrisk enligt nedan.

- 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 2 basbelopp, vid sakskada orsakad av sprängning.
- 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp, vid sakskada som uppkommit i samband med svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.
- 1 basbelopp vid skada som inträffar i USA eller Kanada.
- 1 basbelopp vid skada på hyrd lokal eller byggnad.

Är den avtalade självrisken högre än de särskilda självriskerna gäller den högre avtalade självrisken.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Vid serieskada har den försäkrade att svara endast för en självrisk och då den som gäller vid den tidpunkt då första skadan i serien inträffar.

Självriskbelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

3.7 Försäkringens omfattning

3.7.1 Försäkringens omfattning

Försäkringen omfattar försäkrads skadeståndsskyldighet för person- och sakskada enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, förutsatt att dessa avtalats. Försäkringen omfattar inte åtagande härutöver.

Om denna försäkring inte omfattar en sak- eller personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Utöver person- och sakskada enligt första stycket omfattar försäkringen även:

- skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada och för kränkning av den personliga integriteten i enlighet med reglerna i *Dataskyddsförordningen* eller 48 § personuppgiftslagen (SFS 1998:204)

Dataskyddsförordningen är Europaparlamentets och rådets förordning, EU, 2016/679 av den 27 april 2016

- försäkrads skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (SFS 1998:808).

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

3.7.1.5 Ingrediens- och komponentskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för sakskada eller *ren förmögenhetsskada* som beror på att egendom

- med vilken *levererad produkt* förenats (genom exempelvis sammanfogning, sammansmältning, blandning, pressning, applicering, ytbehandling eller emballering)
- som - efter bearbetning eller förädling eller annan användning av *levererad produkt* - helt eller till en del består av denna produkt
- som är djur eller växter, efter förbrukning av *levererad produkt*
- som är informationsbärare (såsom trycksaker eller datamedia) efter överföring av information från *levererad produkt* skadas eller försämras, blir dyrare att bearbeta eller framställa, minskar i värde eller - helt eller delvis - inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

3.7.2 Trygg-Hansas åtagande

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Trygg-Hansa gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

Basvillkor - Företagsförsäkring

3.7.10 Undantag

3.7.10.1 Uppsåt, grov vårdslöshet m m

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade framkallat uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet. Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter att det för den försäkrade eller hans arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa.

Med den försäkrade likställs den försäkrades anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen.

Vid *markarbete* gäller försäkringen inte för sådan skada som på förhand kan beräknas komma att inträffa med den tillämpade sprängningsmetoden.

3.7.10.2 Produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av fel eller brist i levererad produkt, felaktig eller bristfällig information om produkten eller felaktig åtgärd beträffande produkten, om företagsledning eller arbetsledning

- kände till felet eller bristen vid leveransen eller när produkten därefter åtgärdades eller
- skulle ha upptäckt felet eller bristen om undersökningar, provningar eller analyser utförts enligt de normer och principer som allmänt tillämpas inom branschen eller
- åsidosatt lag eller myndighets föreskrift rörande produktsäkerhet.

Med levererad produkt avses lös egendom som försäkrad eller annan för försäkrads räkning satt i omlopp.

3.7.10.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada och ren förmögenhetsskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av 3.7.10.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

3.7.10.4 Fastighetsansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt.

Undantaget tillämpas dock inte om ansvarsförsäkringen är avsedd att gälla för den försäkrade i dennes egenskap av ägare, brukare eller tomträttshavare av försäkrad fastighet som anges i försäkringsbrevet.

3.7.10.5 Atomskada eller atomolycka

Försäkringen gäller inte för atomskada eller atomolycka vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

För tillämpning av detta undantag ska atomskada och atomolycka definieras i enlighet med atomansvarighetslagen (SFS 1968:45) eller motsvarande utländsk lagstiftning. Om motsvarande utländsk lagstiftning saknas, ska atomansvarighetslagens definition tillämpas.

3.7.10.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av *miljöskada*.

Undantaget avser inte skada som beror på

Basvillkor - Företagsförsäkring

- att fel tillfälligt begås vid användning, service eller underhåll av byggnad, anläggning eller anordning. Med att fel tillfälligt begås avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod.
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommer på byggnad, anläggning eller anordning.
- skada som orsakats av produkt som den försäkrade levererat

allt under förutsättning att lag, författning eller myndighets föreskrift inte medvetet åsidosatts.

Försäkringsskyddet enligt ovan gäller inte i något fall för försäkrad i USA eller Kanada.

Se även säkerhetsföreskrift i 3.11.2 och den geografiska omfattningen i 3.3 samt punkt 1.19 i Allmänna Avtalsbestämmelser och Definitioner.

3.7.10.7 Nederbördsskada

Försäkringen gäller inte för skada som helt eller till någon del orsakats av nederbörd eller snösmältning såvida inte skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts. Med att fel tillfälligt begåtts avses inte fel i planering, konstruktion eller val av arbetsmetod.
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.

Denna punkt tillämpas endast vid skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet, innehavare av tomrätt, ägare av VA-anläggning eller då den försäkrade övertagit ansvar för sådan anläggning.

3.7.10.8 Trafikansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade - eller någon för vilken han svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, det vill säga fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserande föremål
- skepp och båtar vid skada på passagerare eller last som befordras.

Flygansvar

Försäkringen gäller inte heller för skada orsakad av:

- luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- flygledning, vilket inbegriper flygledares handling eller underlåtenhet samt system, utrustning eller annan produkt som används för flygledning
- lufttrafik, vilket inbegriper men inte är begränsat till på och av flygplats bedriven verksamhet, vars ändamål är att betjäna lufttrafik
- produkt avsedd för stadigvarande bruk i luftfartyg
- annan produkt samt tjänst som används respektive tillhandahålls vid luftfartygs start och landning

3.7.10.10 Skada på egendom som hyrs, transporteras m.m.

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar

Basvillkor - Företagsförsäkring

- på grund av särskilt åtagande därom transporterar, lyfter eller förvarar
- uppför eller nedmonterar såvitt gäller byggnader eller broar.

Vid skada på lokal eller byggnad som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet, under en sammanhängande tid av minst 60 dagar, tillämpas inte undantaget vid skadehändelse som normalt ersätts genom brand- och vattenskadeförsäkring. Detta gäller dock inte då försäkringstagaren enligt kontrakt eller särskilt åtagande övertagit ansvar för underhåll av byggnad eller del av byggnad och skadan beror på bristande underhåll.

3.7.10.11 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

Krav mellan försäkrade

Skada som de försäkrade orsakar varandra omfattas inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

3.7.10.12 Skada på levererad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att uppföra, sälja eller leverera oavsett när skadan inträffar. Försäkringen gäller inte heller för kostnad för hantering eller åtgärd som den försäkrade nedlagt på den levererade egendomen.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad egendom om skadan inträffar till följd av att den försäkrade

- fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet
- utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

3.7.10.13 Arbetsskador/annan försäkring

Försäkringen gäller inte för *arbetsskada* som drabbar försäkrads arbetstagare.

Försäkringen gäller inte heller för *arbetsskada* som drabbar annan än försäkrads arbetstagare om den skadade omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande försäkringsskydd. Om viss typ av ersättningspost vid personskada, till exempel inkomstförlust, inte omfattas av annan försäkring enligt föregående mening, gäller försäkringen för skadeståndskrav överstigande självrisken avseende sådan ersättningspost.

Försäkringen gäller dock

- vid regress mot försäkrad från annan försäkring
- vid produktansvarsskada som inträffar i land där obligatorisk arbetsskadeförsäkring saknas.

Försäkringen gäller dock inte i något fall för gradvis uppkommen arbetsskada, till exempel sjukdom, smitta eller ohälsa.

3.7.10.14 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

3.7.10.15 Utfästelse och garanti

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller utfästelse om skadeståndsskyldighet inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar som den försäkrade åtagit sig enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

3.7.10.16 Ingrepps- och utbyteskostnader

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp där för måste göras i oskadad egendom.

Om det finns ett gemensamt intresse för försäkringsgivaren och den försäkrade att göra ingrepp i oskadad egendom ersätts dock hälften av kostnaderna för sådant ingrepp i syfte att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra styckena beträffande ersättning för ingrepp i oskadad egendom gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

3.7.10.17 Återtagande, reparation och räddningskostnad för levererad egendom m.m.

Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, reparation och återtagande, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad egendom m.m.

Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad egendom befaras förorsaka skada.

3.7.10.20 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, besiktningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

3.7.10.21 Böter, viten och straffskadestånd "Punitive Damages"

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd "Punitive Damages" eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd. Försäkringen gäller inte heller för ersättningsanspråk som har sin grund i böter och viten eller straffskadestånd.

3.7.10.23 Asbest

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest.

3.7.10.24 Krig eller upplöpp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, oavsett krigsförklaring avgetts, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, upplöpp, nationalisering, konfiskation, rekvisition eller förstörelse av eller skadegörelse på egendom genomförd av eller på order av någon regering eller nationell eller lokal myndighet.

3.7.10.27 Hälsorisker

Försäkringen gäller inte för skador orsakade av

- formaldehyd
- polyklorerade bifenyler (PCB)
- elektromagnetiska fält (EMF)
- mögelmedel
- kemiska bekämpningsmedel
- gödningsmedel
- uv-strålning
- överföring av HIV/AIDS
- läkemedel
- vacciner
- oxychinolin
- diethylstilboesterol (DES)
- preventivmedel
- kemiska abortframkallande preparat
- silikonbaserade implantat

Basvillkor - Företagsförsäkring

- tobaksprodukter

3.7.10.29 Terrorhandling

Försäkringen gäller inte för person eller sakskada, som direkt eller indirekt helt eller delvis orsakats av terrorhandling,

- som innebär spridning eller användning av biologiska, kemiska, nukleära eller radiologiska ämnen;
- som riktas mot eller drabbar evenemang som samlar eller är avsett att samla fler än 10 000 deltagare;
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av vattenverk som försörjer fler än 10 000 abonnenter eller av ägare eller brukare av fördämning som är högre än 7,5 meter;
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av ägare eller brukare av Centralstationen i Köpenhamn, Stockholm, Oslo och Helsingfors och för ägare eller brukare av följande flygplatser: Kastrup, Arlanda, Gardemoen, Vantaa eller Keflavik.
- under försäkring för allmänt ansvar tecknad av säkerhetsföretag som utför bemanningsuppdrag

3.7.10.30 Offshoreanläggning

Försäkringen gäller inte för ägare eller operatör av offshore-anläggning/installation.

3.7.10.31 Kemiska produkter

Försäkringen gäller inte för skada genom kemiska produkter, såvida inte tillverkning av kemiska produkter motsvarar högst 10 % av försäkrads årsomsättning. Undantaget gäller inte om försäkring meddelas på "Claims Made" villkor.

3.7.10.32 Blodbanker

Försäkringen gäller inte för blodbanker. Undantaget gäller inte för sjukhus, kliniker eller liknande som normalt använder blod i sin verksamhet.

3.7.10.33 Förorening

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för efterbehandling av föroreningsskada eller avhjälpande av allvarig miljöskada eller kostnad för räddningsåtgärd, som försäkrad enligt bestämmelser i Miljöbalken 10 kapitlet eller annan lagstiftning som bygger på EU:s miljödirektiv 2004/35/EG åläggs att betala eller vidta eller, som försäkrad haft för att efterbehandla föroreningsskada eller avhjälpa allvarig miljöskada; eller
- ersättningskrav som framställs mot försäkrad av annan som åsamkats kostnad enligt ovan.

3.11 Säkerhetsföreskrifter

Säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot Trygg-Hansa för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Basvillkor - Företagsförsäkring

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § försäkringsavtalslagen (2005:104), är försäkringsbolaget fritt från ansvar när den försäkrade eller annan enligt ovan under 3.11 vid försäkringsfallet har försummat att följa en säkerhetsföreskrift om inte åsidosättandet kan antas ha saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Huvudregeln gäller om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift.

3.11.1 Säkerhetsföreskrift vid utförande av VVS-installation och arbete i våtutrymme

VVS-installation eller arbete i våtutrymme skall ha utförts enligt materialleverantörens typgodkända anvisningar, Boverkets regler och anvisningar och/eller gällande branschregler. De branschregler som avses är till exempel regler från Bygggeramikrådet, AB Svensk våtrumskontroll, Målmästarna och Säker vatteninstallation.

3.11.1.1 Påföljd när säkerhetsföreskriften inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Trygg-Hansa att, när åsidosättandet haft betydelse för skada, ändå betala viss ersättning då kraven på åtgärder i 3.11.1 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln i 3.11.1 ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst ett halvt och högst 10 basbelopp.

3.11.2 Säkerhetsföreskrift vid miljöskada

Den försäkrade ska följa föreskrift som meddelats i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa *miljöskada*.

3.11.3 Säkerhetsföreskrift för takskottning och isborttagning på tak

Den försäkrade, eller annan som utför arbetet för den försäkrades räkning, ska använda hjälpmedel/verktyg som är lämpliga för att skador inte ska uppstå på underlaget. Vid val av arbetsmetod ska risken för skada på underlaget särskilt beaktas. Om det för uppdragets utförande krävs att vassa verktyg används ska beställaren på ett tydligt sätt underrättas om riskerna med sådan arbetsmetod innan arbetet påbörjas.

3.12 Skaderegleringsbestämmelser

3.12.1 Anmälan om skada

Skadeanmälan

Skada som kan förväntas medföra skadeståndskrav ska anmälas till Trygg-Hansa så snart som möjligt. Om talan aviseras eller väcks mot den försäkrade ska detta omedelbart anmälas till Trygg-Hansa.

Om den som begär ersättning eller annat försäkringsskydd, underlåter att anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3.12.1.1 Preklusion och Preskription

Preklusion

Med ändring av Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.13 avseende preklusion gäller följande. Skadeståndskrav ska anmälas till Trygg-Hansa snarast efter det att den som vill utnyttja försäkringen erhållit det. Om skadeståndskravet inte anmälts till Trygg-Hansa inom ett år efter det att den som vill nyttja försäkringen erhållit det, är Trygg-Hansa fri från ersättningsskyldighet.

Preskription

Basvillkor - Företagsförsäkring

Gällande frågor om preskription av rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd hänvisas till Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.13.

3.12.3 Skyldighet vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den försäkrade är skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansas ansvar.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning lämna Trygg-Hansa handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredningen.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömande av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom deras verksamhet.

Dokumentationsplikt för levererad egendom

Den försäkrade och försäkringstagaren ska i rimlig omfattning bevara konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, leveransavtal, bruksanvisningar, garantier och liknande handlingar som kan vara av betydelse vid skadeutredning om ansvar för skada genom levererad egendom.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar om återanskaffning och reparation samt tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar om val av reparatör, leverantör eller metod för reparation eller sanering är den som begär ersättning skyldig att följa dessa.

Trygg-Hansa har inget ansvar för anlita entreprenörs / leverantörs åtaganden.

Iakttar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansas ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

3.12.4 Oriktiga uppgifter m.m.

Om den försäkrade eller annan som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.

3.12.5 Rättegång

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att, i händelse av rättegång, utan ersättning tillse att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras i erforderlig utsträckning med hjälp av hos dem anställd personal.

I händelse av rättegång utser Trygg-Hansa rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte accepterar det av Trygg-Hansa utsedda rättegångsombudet kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Trygg-Hansa och inte heller ersätts rättegångs- och skiljemannakostnader.

3.12.6 Uppgörelse i godo

Om den försäkrade utan Trygg-Hansas tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är Trygg-Hansa fritt från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Den försäkrade är - om Trygg-Hansa så önskar - skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har Trygg-Hansa förklarat sig villigt att göra upp i godo med den skadeståndsberättigade är Trygg-Hansa fritt från ytterligare åtaganden till följd av dennes skadeståndskrav. Detsamma gäller för det fall att den försäkrades skadeståndsskyldighet fastställs genom tredsakdom.

Basvillkor - Företagsförsäkring

3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i den försäkrades skadeståndsskyldighet och avstår den försäkrade från att åberopa ansvarsbegränsningen föreligger inte ersättningsskyldighet för Trygg-Hansa.

3.12.8 Dröjsmålsränta

Trygg-Hansa betalar inte den ränta som beror på den försäkrades eller försäkringstagarens dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer enligt 3.12.

3.12.9 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som skall betalas av den försäkrade utgör ingen skada som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

5 Definitioner - Förklaringar

5.1 Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper och vad som är försäkrat framgår av försäkringsbrevet.

5.1.1 Byggnad

Med *byggnad* avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt Kap 2 § 2 i jordabalken, som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket hör ej till byggnaden."

Till byggnad räknas även

- ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV för boendes gemensamma bruk
- sopsuganläggning samt oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

5.1.2 Värmekulvert

Med *värmekulvert* avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje – för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

5.1.3 Maskiner/inventarier

Med *maskiner/inventarier* avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp. Till maskiner/inventarier hänföres sålunda bl.a.

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker så som kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster
- emballage av inventarietyp
- fast inredning som tillhör hyresgäst
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- *datamedia*.
- Cistern förvarad inomhus

5.1.4 Varor

Med *varor* avses egendom avsedd för försäljning t ex

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning
- osålda lotter, som ska redovisas
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försälas tillsammans med denna.

5.1.5 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Med *ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser* avses

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inkl. kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs/konstruktörs programvara.

5.1.6 Pengar, värdehandlingar och värdebevis

Med *pengar, värdehandlingar och värdebevis* avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, och andra fordringsbevis eller värdebevis t.ex. färd- inträdesbiljetter, månads- och årskort, telefonkort samt förköpshäften.

Som värdebevis avses inte bank- eller kreditkort

5.1.7 Kunders egendom

Med *kunders egendom* avses kunder tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

5.1.8 Arbetstagares egendom

Med *arbetstagares egendom* avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte *pengar och värdehandlingar*
- egendom som, enligt gällande kollektivavtal vid skada skall ersättas av arbetsgivaren.

5.2 Fullvärde-, Helvärde och Förstariskförsäkring

Vilken egendom som är fullvärde-, helvärde- eller förstariskförsäkrad framgår av 1.5 (Försäkrad egendom) respektive försäkringsbrevet.

Helvärdeförsäkring

Vid helvärdeförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se Kapitel 5, punkt 5.3).

För att full försäkring skall föreligga vid helvärdeförsäkring skall försäkringsbeloppet för

- *maskiner/inventarier* motsvara egendomens *nyanskaffningsvärde*
- *varor* utgöra sammanlagda värdet av varor som anskaffas för försäljning, yrkesmässigt tillverkats samt sådana som är sålda och färdiga för leverans (se 1.10.3 Skadevärderingsregler).

Basvillkor - Företagsförsäkring

Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts, med beaktande av skadevärderings, och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada, inklusive räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill försäkringsbeloppet. Reducering p.g.a. underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se Kapitel 5 punkt 5.3). Försäkringsbeloppet är vid *förstariskförsäkring* ett avtalat belopp som är lägre än egendomens *nyanskaffningsvärde*.

5.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring föreligger vid

- *helvärddeförsäkring* då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*
- *förstariskförsäkring* i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde) och detta värde är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*. Är helvärdet framtaget enligt av Trygg- Hansa godkänd värderingsmetod, tillämpas inte påföljdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och *nyanskaffningsvärdet* respektive det belopp som för ifrågavarande försäkringsform skall upptas som försäkringsbelopp (se Kapitel 5, punkt 5.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader samt restvärdesskydd (se 1.8) görs motsvarande reduktion vid underförsäkring.

5.4 Återställande

Återställande innebär för

- *maskiner/inventarier* reparation eller återanskaffande av egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

5.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- *maskiner/inventarier* den kostnad som skulle ha uppkommit, om ny egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats vid denna tidpunkt.

I värdet skall inräknas alla kostnader, t.ex. för in- och urmontering, transport, material och arbete, som fordras för att egendomen skall kunna tas i bruk.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet*.

*Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t ex på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med ekonomiskt värde avses egendomens marknadsvärde, det vill säga det sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning. Om marknadsvärdet inte fastställts, kan värdet av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer utgöra marknadsvärde på egendomen. Sådana värdepåverkande faktorer är till exempel ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet.

5.6 Definition täckningsbidrag

Med *täckningsbidrag* i avbrottsförsäkring förstås försäljningsvärdet för såld, levererad vara eller utförda tjänster - exklusive mervärdesskatt - minskat med nedanstående kostnader för försäljning, tillverkning och drift bestående av

Basvillkor - Företagsförsäkring

- lämnade rabatter, bonus och provisioner till annan än fast anställd
- frakter, transport- och sjöförsäkringspremier, samt tullavgifter
- emballage
- licenser och royalties i den mån de inte är garanterade
- förbrukning av direkt och indirekt material, d.v.s. huvudsakligen råmaterial, förbruknings-artiklar och handelsvaror
- reparation och underhåll av maskiner, verktyg och övriga driftsinventarier
- energi-, vatten - och avloppsavgifter i den mån de inte utgör kontrakterade minimiavgifter
- tillverkningsskatter.
- kontokortsavgifter

I täckningsbidraget inräknas här löner till alla arbetare samt av dessa löner beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnader av det slag som anges i definitionen dras från försäljningsvärdet i den mån de förekommer i försäkringstagarens rörelse. Andra avdrag skall inte göras.

Anvisning till definitionen

Kostnad för direkt och indirekt material skall så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under den tid som materialförbrukningen avser.

Vissa avdragsposter i definitionen hänför sig till rörelsens tillverkningsvolym. Denna överensstämmer i regel inte med försäljningsvolymen varför tillverkningskostnaderna måste korrigeras med värdet av förändrad volym av egentillverkat hel- och halvfabrikatlager. Denna korrigering sker med förändringen av lagrets inventerade värde mellan räkenskapsårets början och slut. Detta förutsätter att inventeringsprinciperna är oförändrade under året samt att all inverkan genom förändring av dolda reserver elimineras. Förändringen av det inventerade värdet skall omräknas med hänsyn till marknadspris under perioden för direkt och indirekt material.

Om lagret ökat måste tillverkningskostnaderna reduceras för att överensstämma med försäljningsvolymen. Om lagret minskat måste tillverkningskostnaderna ökas.

Vid justering på grund av lagerförändring skall in- och utgående lager av hel- och halvfabrikat tas upp till summan av däri nedlagda tillverknings och driftskostnader enligt definitionen

För övriga Definitioner se Allmänna Avtalsbestämmelser och Definitioner A2 punkten 1.19.

TRYGG HANSA

Produktvillkor - Ansvarsförsäkring för VD och Styrelse

Version 5

Beteckning P 30

2019-02-01

Innehållsförteckning

1	ANSVARSFÖRSÄKRING FÖR VD OCH STYRELSE.....	3
1.1	VEM FÖRSÄKRINGEN GÄLLER FÖR.....	3
1.2	FÖRSÄKRAD VERKSAMHET	3
1.3	NÄR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER.....	3
1.3.1	Försäkringstid och retroaktiv tid	3
1.3.2	Efteranmälningsskydd	3
1.4	VAR FÖRSÄKRINGEN GÄLLER.....	4
1.5	FÖRSÄKRINGENS OMFATTNING	4
1.6	TRYGG-HANSAS ÅTAGANDE	4
1.7	FÖRSÄKRINGSBELOPP	4
1.10	UNDANTAG.....	5
1.10.1	Kända krav eller omständigheter	5
1.10.2	Tidigare händelser.....	5
1.10.3	Åtagande utöver gällande rätt	5
1.10.4	Egen vinning/ Uppsåt/Brott	5
1.10.5	Krav mellan försäkrade	5
1.10.6	Person- eller sakskada.....	5
1.10.7	Skatt, böter m m	5
1.10.8	Miljöskada/ Atomskada/Krigsskada m m	5
1.10.9	Fusion och ägarförändring m m	5
1.11	SKADEREGLERINGSBESTÄMMELSER.....	6
1.11.1	Anmälan om skada och ersättningskrav	6
1.11.2	Skyldighet att lämna upplysningar	6
1.11.3	Skyldighet att utreda	7
1.11.4	Rättegång	7
1.11.5	Uppgörelse i godo.....	7
1.12	ALLMÄNNA AVTALSBESTÄMMELSER	7
1.12.1	Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen	7
1.12.2	Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden.....	7
1.12.3	Premiebetalning	7
1.12.4	Försäkringstagarens behörighet.....	8
1.12.5	Upplysningsplikt och riskökning.....	8
1.12.6	Räddningsplikt	9
1.12.7	Regress	9
1.12.8	Dubbelförsäkring.....	10
1.12.12	Force Majeure.....	10
1.12.14	Tillämplig lag.....	10
2	DEFINITIONER FÖRKLARINGAR	11

1 Ansvarsförsäkring för VD och styrelse

1.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller uteslutande för *försäkrad*. Avlider *försäkrad* gäller försäkringen, avseende den avlidnes ansvar, för den *försäkrades* dödsbo. Vad som sägs nedan beträffande *försäkrad* gäller i det avseendet istället dennes dödsbo.

Försätts *försäkrad* i konkurs gäller försäkringen, avseende konkursgäldenärens ansvar för handlingar och underlåtenhet i tiden före konkursbeslutet, med oförändrade villkor. Tillämpliga konkursrättsliga regler bestämmer vilken rätt konkursboet har p g a försäkringen.

1.2 Försäkrad verksamhet

Försäkringen omfattar all verksamhet med undantag av verksamhet i finansiell institution.

1.3 När försäkringen gäller

1.3.1 Försäkringstid och retroaktiv tid

Försäkringen gäller för *ersättningsanspråk* som för första gången skriftligen framställs mot *försäkrad* under *försäkringstiden*. Försäkringen gäller även *ersättningsanspråk* som framställs mot *försäkrad* efter *försäkringstiden* om *försäkrad* under *försäkringstiden* för första gången får kännedom om och utan dröjsmål skriftligen anmäler till Trygg-Hansa och redogör för de handlingar, underlåtenheter eller omständigheter i övrigt som får antas medföra att *ersättningsanspråk* kommer att framställas.

För det fall försäkringen har ett retroaktivt datum, som anger begynnelsen av försäkringens *retroaktiva tid*, gäller försäkringen endast för *ersättningsanspråk* som grundas på *försäkrads* handling eller underlåtenhet som inträffat efter detta datum. En underlåtenhet skall anses ha inträffat när *försäkrad* senast hade kunnat förhindra uppkomsten av den omständighet *ersättningsanspråket* grundar sig på.

1.3.2 Efteranmälningsskydd

Om försäkringen inte förnyas för en ny *försäkringstid* och förutsatt att premien är betald, har någon av de *försäkrade* och/ eller *försäkringstagaren* rätt att begära *efteranmälningsskydd*. Utfärdat efteranmälningsskydd gäller alla de *försäkrade*.

Med *efteranmälningsskydd* avses skydd för *ersättningsanspråk* som anmäls under den period som börjar den dag då försäkringen upphört i övrigt på grund av uppsägning eller utebliven förnyelse. Under denna period om tolv (12), tjugofyra (24) eller trettiosex (36) månader från att ordinarie försäkringstid löpt ut kan *försäkrad* anmäla *ersättningsanspråk* som då första gången framställts mot *försäkrad* och som uteslutande baseras på handling eller underlåtenhet som begåtts före utgången av ordinarie *försäkringstid* innan *efteranmälningsskyddet* trädde i kraft.

Tilläggspremien är:

- 12 månader för 50% av senaste årspremie.
- 24 månader för 75% av senaste årspremie.
- 36 månader för 85% av senaste årspremie.

Dock gäller rätten till förlängt efteranmälningsskydd inte vid uppsägning på grund av utebliven premiebetalning, uppköp, börsintroduktion eller fusion.

Förlängd upptäcktsperiod innebär inte att försäkringstagaren har rätt till ytterligare eller höjt försäkringsbelopp.

Produktvillkor - Ansvarsförsäkring för VD och Styrelse

Premien för *efteranmälningsskyddet* skall betalas enligt vad som sägs om tilläggspremie (se 1.12.3.1) av den som begär *efteranmälningsskydd*. Erläggs inte sådan premie i rätt tid gäller inte *efteranmälningsskyddet*.

Begäran om *efteranmälningsskydd* ska framställas skriftligen till Trygg-Hansa senast inom 30 dagar från uppsägningen eller, vid utebliven förnyelse, från *försäkringstidens* slut.

För försäkrade som pensionerats från bolaget på grund av ålder ingår automatiskt 72 månaders *efteranmälningsskydd* för krav relaterade till den tid de ingått som försäkrade så länge försäkringen är i kraft.

1.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för *ersättningsanspråk* som kan prövas av domstol i Norden såvida inte annat framgår av försäkringsbrevet.

1.5 Försäkringens omfattning

Försäkringen omfattar, med de begränsningar som framgår av villkoren i övrigt, *försäkrads* ansvar för *ersättningsanspråk* avseende *förmögenhetsskada* som grundas på den *försäkrades* handling eller underlåtenhet i sin funktion som styrelseledamot, suppleant, verkställande direktör, vice verkställande direktör, annan ledande befattningshavare eller i förekommande fall syssloman i *bolag* som omfattas av försäkringen.

Försäkringen gäller även för *ombudskostnader* till följd av *ersättningsanspråk* som omfattas av försäkringen.

I tillägg till ovan, men med de begränsningar/undantag som framgår av villkoren i övrigt, omfattar försäkringen även:

- *försäkrads* ansvar för företagets skatter enligt Skattebetalningslag 1997:483 (I 1.10 undantas uppsåtshandling).
- *Försäkrads* ansvar för prospektinformation i prospekt som på förhand godkänts av Trygg-Hansa och som särskilt framgår av försäkringsbrevet.
- *undersökningskostnader*

1.6 Trygg-Hansas åtagande

Framställs mot *försäkrad* *ersättningsanspråk* som kan omfattas av försäkringen åtar sig Trygg-Hansa att

- utreda om skyldighet att betala *ersättningsanspråket* föreligger
- förhandla med den som framställt *ersättningsanspråket*
- enligt 1.11.4 föra *försäkrads* talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande om *ersättningsanspråket* och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som *försäkrad* åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det *ersättningsanspråk* som *försäkrad* är skyldig att ersätta.

1.7 Försäkringsbelopp

Trygg-Hansas betalningsåtagande för *ersättningsanspråk* som inte är *ombudskostnader* enligt denna försäkring inklusive eventuellt *efteranmälningsskydd* är sammanlagt begränsat till det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet

1.10 Undantag

1.10.1 Kända krav eller omständigheter

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som *försäkrad* vid försäkringens tecknande insåg eller borde ha insett skulle komma att framställas.

1.10.2 Tidigare händelser

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som grundas på handling, underlåtenhet eller annan omständighet som anmälts till tidigare försäkringsgivare.

1.10.3 Åtagande utöver gällande rätt

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* på grund av särskilt utfäst ansvar, i den mån utfästelsen medför ersättningsskyldighet utöver eljest gällande rätt.

1.10.4 Egen vinning/ Uppsåt/Brott

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som grundas på eller är en följd av att

- *försäkrad* erhållit otillåten ersättning, förmån eller annan vinning
- *försäkrad* uppsåtligt eller genom brottslig handling orsakat skada, eller medvetet överträtt lag, förordning eller myndighets beslut. Dock ersätts rättegångskostnader vid sådana *ersättningsanspråk* om anspråket på de grunderna har ogillats genom lagakraftvunnen dom och kostnaderna ej kan ersättas av det allmänna eller motpart i tvist.

1.10.5 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* framställt av *försäkrad* mot annan *försäkrad*.

1.10.6 Person- eller sakskada

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som direkt eller indirekt grundas på eller kan härledas till inträffad *person- eller sakskada*.

1.10.7 Skatt, böter m m

Med undantag av andra stycket 1.5 gäller försäkringen inte för *ersättningsanspråk* som direkt eller indirekt grundas på eller är en följd av

- böter, viten eller straffskadestånd (t ex så kallat punitive- eller exemplary damages)
- skatter, avgifter, skattetillägg eller liknande pålagor

1.10.8 Miljöskada/ Atomskada/Krigsskada m m

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som direkt eller indirekt grundas på eller är en följd av

- befarad eller inträffad miljöskada, miljöförorening eller miljöbrott
- befarad eller inträffad skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, asbest eller EMF (Elektromagnetiska fält)
- skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplöpp.

1.10.9 Fusion och ägarförändring m m

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som direkt eller indirekt grundas på eller är en följd av handling, underlåtenhet eller annan omständighet som inträffat efter det att under *försäkringstiden*

- *försäkringstagaren* fusioneras med annan
- någon ensam eller i samverkan med andra, direkt eller indirekt förvärvar rätten att utöva mer än femtio (50) procent av den sammanlagda rösträtt som vid *försäkringstidens* början tillkommer ägarna till *försäkringstagaren* såvida inte Trygg-Hansa på *försäkringstagarens* begäran inför sådan händelse skriftligen medger försäkringsskydd för särskilt fall.

1.10.10 Galdenärsansvaret

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* som direkt eller indirekt grundas på eller är en följd av *galdenärsansvaret* för *bolagets* skulder.

1.10.11 Prospektansvaret

Försäkringen gäller inte för *ersättningsanspråk* direkt eller indirekt är relaterade till *prospekt* inför börsintroduktion eller nyemission såvida inte utökning för angivet prospekt särskilt framgår av försäkringsbrevet.

1.11 Skaderegleringsbestämmelser

1.11.1 Anmälan om skada och ersättningskrav

Ersättningsanspråk ska omedelbart anmälas till Trygg-Hansa.

Försummas anmälningsplikten och har försummelsen medfört skada för Trygg-Hansa, kan den ersättning som Trygg-Hansa annars skulle ha betalat sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om *försäkrad* vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till försummelse enligt ovan, har Trygg-Hansa istället rätt att från *försäkrad* återkräva en skälig del av vad Trygg-Hansa har utgett till den skadelidande.

Den som har fordran på grund av försäkringen förlorar sin rätt om han inte framställer sitt anspråk till Trygg-Hansa inom ett år från det han fått kännedom om sin fordran.

Gällande preskription se Allmänna avtalsbestämmelser punkt 1.13.

1.11.2 Skyldighet att lämna upplysningar

Försäkrad och *bolag* som omfattas av försäkringen är skyldiga att utan dröjsmål och utan ersättning lämna Trygg-Hansa handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för utredning av försäkringsfall.

Försummas denna upplysningsplikt och har försummelsen medfört skada för Trygg-Hansa, kan den ersättning som Trygg-Hansa annars skulle ha betalats sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om *försäkrad* vid ansvarsförsäkring har gjort sig skyldig till försummelse enligt ovan, har Trygg-Hansa istället rätt att från *försäkrad* återkräva en skälig del av vad Trygg-Hansa har utgett till den skadelidande.

Om *försäkrad* uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt har uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för skadans bedömning, kan den ersättning som annars skulle ha betalats sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

1.11.3 Skyldighet att utreda

Försäkrade och *bolag* som omfattas av försäkringen är skyldiga att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömande av *försäkrads* ansvar för framställt *ersättningsanspråk* och som kan genomföras inom deras verksamheter.

1.11.4 Rättegång

Om talan eller skiljeförfarande aviseras eller väcks respektive påkallas mot *försäkrad*, ska det omedelbart anmälas till Trygg-Hansa. Trygg-Hansa utser rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. *Försäkrad* och *bolag* som omfattas av försäkringen är skyldiga att utan ersättning bistå i processen, såsom att själv eller med anställd personal tillhandahålla vittnes- och sakkunnigbevisning.

1.11.5 Uppgörelse i godo

Trygg-Hansa är fritt från ansvar beträffande *ersättningsanspråk* som *försäkrad* utan Trygg-Hansas tillåtelse medger eller ersätter, om inte *ersättningsanspråket* uppenbart var lagligen grundat.

Försäkrad är, om Trygg-Hansa så önskar, skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den som framställt *ersättningsanspråk* mot honom.

Har Trygg-Hansa förklarat sig villigt att inom ramen för försäkringen bekosta uppgörelse i godo, som kan ske med den som framställt *ersättningsanspråk*, är Trygg-Hansa fritt från ytterligare åtaganden till följd av *ersättningsanspråket*. Detsamma gäller för det fall att försäkrads ersättningsskyldighet fastställts genom tredsakdom.

1.12 Allmänna avtalsbestämmelser

Påföljd, som anges nedan i detta avsnitt 1.12, på grund av underlåtenhet eller annan omständighet på *försäkrads* sida, gäller endast beträffande *försäkrad* på vars sida omständigheten förekommit.

1.12.1 Försäkringstiden och förnyelse av försäkringen

Försäkringstiden anges i försäkringsbrevet och är avtalstiden för försäkringen.

Försäkringen kan förnyas vid *försäkringstidens* slut genom särskild överenskommelse. Förnyelse innebär en ny försäkring med en ny försäkringstid/ avtalstid.

1.12.2 Rätt att säga upp försäkringen under försäkringstiden

Trygg-Hansa har rätt att vid dröjsmål med premiebetalningen säga upp försäkringen att upphöra 7 dagar efter uppsägningen.

Försäkringstagaren har rätt att säga upp försäkringen om försäkringsbehovet helt eller till väsentlig del faller bort.

Trygg-Hansa har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter uppsägningen om

- *försäkringstagaren* eller *försäkrad* väsentligt har åsidosatt sina förpliktelser mot Trygg-Hansa såsom exempelvis att *försäkrad* inte tillåter Trygg-Hansa att besiktiga den försäkrade verksamheten eller försäkrad egendom, eller
- ett i villkoren angivet förhållande av väsentlig betydelse för risken har ändrats på ett sätt som Trygg-Hansa inte har tagit i beräkning såsom exempelvis att risken för skada ökar såsom anges i 1.12.5.2 (Åsidosättande av upplysningsplikten), eller försäkringen innehåller säkerhetsföreskrift som åsidosatts och kan antas åsidosättas i framtiden.

1.12.3 Premiebetalning

Premien skall betalas i förskott. Trygg-Hansas ansvarighet inträder vid *försäkringstidens* början, även om premien ännu inte har betalats. Detta gäller dock endast under förutsättning att premien betalas inom 14 dagar efter det att Trygg-Hansa skickat ut premieavi.

Betalas inte premien inom 14 dagar efter utsändning av avi föreligger dröjsmål med premiebetalning. Betalas premien senare men innan försäkringen sagts upp inträder Trygg-Hansas ansvarighet först dagen efter betalningen.

1.12.3.1 Tilläggspremie under försäkringstiden

För tilläggspremie på grund av ändring av försäkringen under *försäkringstiden* gäller vad som sägs i 1.12.3 om Premiebetalning, varvid det som sägs om Trygg-Hansas ansvarighet och uppsägning av försäkringen endast gäller ändringen.

1.12.3.2 Premieåterbetalning när försäkringsavtalet upphör i förtid

Om försäkringen efter *försäkringstagarens* uppsägning upphör att gälla skall Trygg-Hansa återbetala det belopp som svarar mot den reduktion av - premien som skulle ha gjorts om försäkringen från början bestämts gälla för den kortare tiden.

Om försäkringen efter Trygg-Hansas uppsägning upphör att gälla återbetalar Trygg-Hansa oförbrukad del av premien.

Har skada/försäkringsfall inträffat anses premie för ett belopp motsvarande försäkringsersättningen vara förbrukad.

1.12.4 Försäkringstagarens behörighet

Försäkringstagaren har ensam rätt att avtala med Trygg-Hansa om ändring eller upphörande av försäkringen och att mottaga eller avge uppsägning av den.

Vid skadereglering av försäkringsfall för *försäkrad* som har hemvist i annat land än Sverige, skall den *försäkrade* företrädas av *försäkringstagaren*. Trygg-Hansa har rätt att vid sådan skadereglering förhandla och, med bindande verkan för *försäkrad*, avtala med *försäkringstagaren* om Trygg-Hansas ansvarighet och med befriande verkan utge skadeersättning för försäkringsfallet till denne.

1.12.5 Upplyningsplikt och riskökning

1.12.5.1 Upplyningsplikt

Den som vill teckna en företagsförsäkring är skyldig att på Trygg-Hansas begäran lämna upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen skall meddelas. Detsamma gäller om *försäkringstagaren* begär att få försäkringen utvidgad eller förnyad. *Försäkringstagaren* skall ge riktiga och fullständiga svar på Trygg-Hansas frågor. Även utan förfrågan skall *försäkringstagaren* lämna uppgift om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen.

Under försäkringstiden skall *försäkringstagaren* på begäran ge Trygg-Hansa upplysningar om förhållanden som anges i första stycket.

En *försäkringstagare* som inser att Trygg-Hansa tidigare har fått oriktiga eller ofullständiga uppgifter om förhållanden av uppenbar betydelse för riskbedömningen är skyldig att utan oskäligt dröjsmål rätta uppgiften.

1.12.5.2 Åsidosättande av upplyningsplikten

Om *försäkringstagaren* vid fullgörande av sin upplyningsplikt enligt 1.12.5.1 har förfarit svikligt eller i strid mot tro och heder, är avtalet - ogiltigt enligt vad som sägs i avtalslagen, lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och Trygg-Hansa fritt från ansvar för försäkringsfall som inträffar därefter.

Har *försäkringstagaren* annars uppsåtligt eller av oaktsamhet eftersatt sin upplyningsplikt enligt 1.12.5.1 och kan Trygg-Hansa visa att det inte skulle ha meddelat försäkring om upplyningsplikten hade fullgjorts, är Trygg-Hansa fritt från ansvar för inträffade försäkringsfall. Kan Trygg-Hansa visa att det skulle ha meddelat försäkring mot högre premie eller i övrigt på andra villkor än vad som avtalats,

Produktvillkor - Ansvarsförsäkring för VD och Styrelse

är dess ansvar begränsat till vad som svarar mot den premie och de villkor i övrigt som har avtalats. Har Trygg-Hansa inte tagit återförsäkring som annars skulle ha tecknats, skall ansvaret anpassas efter detta.

Ansvaret kan inte falla bort eller begränsas enligt andra stycket, om Trygg-Hansa när upplysningsplikten eftersattes insåg eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga eller ofullständiga.

Detsamma gäller om de oriktiga eller ofullständiga upplysningarna saknade eller senare har upphört att ha betydelse för avtalets innehåll.

1.12.5.3 Riskökning

Har risken för försäkringsfall ökat genom ändring av ett sådant förhållande som angetts i försäkringsavtalet eller som *försäkringstagaren* uppgett för Trygg-Hansa i samband med avtalsslutet och har *försäkrad* vidtagit eller samtyckt till den åtgärd som medfört riskökningen, är bolaget helt eller delvis fritt från ansvar enligt vad som sägs i 1.12.5.1 och 1.12.5.3. Detsamma gäller om annars en sådan riskökning har förekommit och *försäkringstagaren* har försummat att anmäla detta enligt vad som föreskrivs i avtalet.

1.12.5.4 Upplysningsplikt och riskökning för annan än försäkringstagaren

Försäkrad är skyldig att lämna upplysningar i enlighet med 1.12.5.1 och 1.12.5.3.

Om *försäkringstagaren* eller *försäkrad* eftersätter sin upplysningsskyldighet tillämpas 1.12.5.2 för *försäkrad* utan förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt.

1.12.6 Räddningsplikt

1.12.6.1 Räddningsplikt

Om skada inträffar eller befaras inträffa omedelbart, skall *försäkrad* efter förmåga tillse att skadan begränsas eller avvärs och att eventuell rätt till ersättning från tredje man bevaras. Om Trygg-Hansa meddelar särskilda anvisningar för detta skall *försäkrad* följa dessa.

Om annan än *försäkrad*, på grund av avtal med denne, råder över möjligheten att vidta räddningsåtgärder enligt första stycket, ansvarar *försäkrad* för att avtalsparten vidtar åtgärden.

1.12.6.2 Åsidosättande av räddningsplikt

Om *försäkrad* uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyllt räddningsplikten, minskas försäkringsersättningen i skälighetsutsträckning eller lämnas ingen ersättning alls, beroende på vilken nackdel som detta kan antas ha lett till för Trygg-Hansa.

1.12.7 Regress

I den mån Trygg-Hansa har betalat skadeersättning eller kostnad enligt försäkringen övertar Trygg-Hansa *försäkrads* rätt till ersättning från annan som är skyldig att ersätta skadan eller kostnaden. När Trygg-Hansa utkräver sådan rätt mot annan åtar sig Trygg-Hansa att på begäran samtidigt framföra andra betalningskrav som *försäkrad* kan ha mot denne på grund av skadan, om det kan ske utan olägenhet för Trygg-Hansa.

Om den ersättningsskyldige är eller på grund av sitt ersättningsansvar blir insolvent, har *försäkrad* företräde till ersättning för egna betalningskrav på grund av skadan.

Försäkrad är skyldig att i Trygg-Hansas intresse bevara sin rätt till ersättning från annan, vilket framgår av 1.12.6.1 Räddningsplikt.

1.12.8 Dubbelförsäkring

Är intresse som omfattas av denna försäkring försäkrat även genom annan försäkring och finns i den förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll även för denna försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

1.12.12 Force Majeure

Trygg-Hansa är vid tillämpning av försäkringen inte ansvarig för skada som orsakas av Trygg-Hansa på grund av lagbud, myndighetsåtgärd, krigshändelse, naturkatastrof, arbetskonflikt - även om Trygg-Hansa är föremål för eller själv vidtar konfliktåtgärd - eller annan liknande omständighet. Om någon sådan omständighet hindrar Trygg-Hansa från att fullgöra åtgärd enligt försäkringen, får åtgärden uppskjutas utan påföljd för Trygg-Hansa tills hindret upphört.

1.12.14 Tillämplig lag

För försäkringen gäller i övrigt tillämplig svensk lag om försäkringsavtal.

Svensk rätt skall gälla för tolkning och tillämpning av försäkringsavtalet. Tvist angående avtalet skall prövas av svensk domstol. Detta gäller även om tvisten avser skada som inträffar utomlands.

2 Definitioner Förklaringar

Bolag som omfattas av försäkringen

Aktiebolag, handelsbolag eller i förekommande fall ekonomisk förening, stiftelse, samfällighetsförening, bostadsrättsförening eller ideell förening - som anges i försäkringsbrevet, inklusive *dotterbolag*, förutsatt att de är *dotterbolag* vid *försäkringstidens* början.

Under *försäkringstiden* tillkommande *dotterbolag* med säte i Norden och som inte är *Finansiell institution* omfattas av försäkringen med automatik medan de är *dotterbolag*, för ersättningsanspråk grundade på handling under tiden de är *dotterbolag*.

Dotterbolag

Bolag där *försäkringstagaren* och andra *dotterbolag* till *försäkringstagaren* gemensamt genom andelsägande har mer än hälften av rösterna för samtliga andelar i bolaget.

Efteranmälningsskydd

Förlängning av försäkringsskyddet enligt 1.3.2 i dessa villkor för efteranmälda *ersättningsanspråk*.

Ersättningsanspråk

Anspråk som grundas på en och samma handling eller underlåtenhet av *försäkrad* och som är skadeståndsanspråk enligt gällande rätt, allt enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag, lag om ekonomiska föreningar, stiftelselag, lag om förvaltning av samfälligheter, bostadsrättslagen eller motsvarande tillämplig utländsk associationsrättslig lagstiftning.

Finansiell institution

Bolag vars verksamhet kräver tillstånd från Finansinspektionen eller motsvarande utländsk myndighet.

Förmögenhetsskada

Ekonomisk skada/förlust som uppkommit utan samband med att någon lider *person- eller sakskada*.

Försäkrad

Fysisk person som någon gång under *försäkringstiden* eller den *retroaktiva tiden* innehåller funktion som styrelseledamot, suppleant, verkställande direktör, vice verkställande direktör eller i förekommande fall syssloman enligt lag om förvaltning av samfälligheter i *bolag* som omfattas av försäkringen.

För bolag som är en juridisk person i ett annat land än Sverige och som omfattas av försäkringen, är *försäkrad* även annan funktionär som enligt rättsordningen i det landet har motsvarande ansvar i bolaget som funktionär enligt första stycket.

Försäkringstagaren

Aktiebolag eller annan juridisk person som anges i försäkringsbrevet och som ingått detta försäkringsavtal med Trygg-Hansa.

Försäkringstid

Avtalstiden för försäkringen. Anges i försäkringsbrevet.

Gäldenärsansvar

Det personliga betalningsansvaret för företagets skulder enligt 25 kap 18§ ABL eller genom annan motsvarande lagstiftning.

Produktvillkor - Ansvarsförsäkring för VD och Styrelse

Ombudskostnader
Kostnader för ombud.

Personskada
Skada på person inklusive sjukdom och dödsfall.

Prospekt
Den skriftliga information som lämnas när överlåtbara värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad och som ska innehålla den information om emittenten och värdepapperen som krävs för att en investerare ska kunna göra en välgrundad bedömning av bl.a. emittentens ekonomi och framtidsutsikter samt av värdepapperen.

Retroaktiv tid
Särskilt avtalad period före och intill *försäkringstiden* som i förekommande fall anges i försäkringsbrevet, med betydelse enligt 1.3.1 i dessa villkor.

Undersökningskostnader
Utgifter för nödvändiga och skäligen kostnader för *försäkrad* i samband med statliga/offentliga undersökningar i det specifika bolagets affärer. Gäller ej lön eller annan ersättning till *försäkrad*. Gäller aldrig i USA/Kanada.

Produktvillkor – Extrakostnadsförsäkring vid Brand-, Inbrott- och vattenskada

Version 2

Beteckning P 62

2009-12-15

Innehållsförteckning

1	EXTRAKOSTNADSFÖRSÄKRING VID BRAND, INBROTT- OCH VATTENSKADA ...	3
1.1	EXTRAKOSTNADSFÖRSÄKRING	3
1.1.1	Vem försäkringen gäller för	3
1.1.2	När försäkringen gäller	3
1.1.3	Försäkrat intresse.....	3
1.1.4	Försäkringsbelopp.....	3
1.1.5	Självrisk	3
1.1.6	Försäkrade skadehändelser	3
1.1.7	Säkerhetsföreskrifter	4
1.1.8	Skadevärderingsregler	4
1.1.9	Ersättningsregler.....	4
1.1.10	Skaderegleringsbestämmelser	4

1 Extrakostnadsförsäkring vid Brand, inbrott- och vattenskada

1.1 Extrakostnadsförsäkring

1.1.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

1.1.2 När försäkringen gäller

Ersättning lämnas för extrakostnader som uppkommit under ansvarstiden och som är en följd av under försäkringstiden inträffad ersättningsbar egendomsskada. *Ansvarstiden* är 12 månader och räknas från den tidpunkt egendomsskadan inträffat. *) Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag skada enligt 1.1.6 inträffat.

1.1.3 Försäkrat intresse

Försäkringen avser på ansvarstiden belöpande rimliga extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade rörelsen i den omfattning den skulle haft om skada inte inträffat.

Försäkringen omfattar inte

- egendomsskada eller värdeminskning
- kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återanskaffats, såvida inte dröjsmålet beror på hinder utanför försäkringstagarens kontroll
- förlust av inkomst eller goodwill
- vite genom försenad eller utebliven leverans
- kostnad till följd av störning eller avbrott i telekommunikation
- extrakostnader som beror på felprogrammering.

1.1.4 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med i försäkringsbrevet angivet belopp för respektive försäkrad skadehändelse.

1.1.5 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.1.8, ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmast 100-tal kronor. Självrisken är 20% av basbeloppet vid extrakostnadsskada till följd av ersättningsbar egendomsskada. Avtal kan träffas om annan självrisk som då anges i försäkringsbrevet. Vid samtidig egendoms- och extrakostnadsskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

1.1.6 Försäkrade skadehändelser

1.1.6.1 Extrakostnader

Försäkringen gäller för extrakostnader enligt 1.1.3 som uppstått i den försäkrade rörelsen genom

- att egendom skadats på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt 1.7.1 - 1.7.6 samt 1.7.9 och i Kap 1 Basvillkoret
- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme från inkommande servisledning till den försäkrade verksamheten på grund av att sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring i Basvillkoret - och under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen –om detta varar mer än 24 timmar och inträffat i landbaserad egendom tillhörande leverantören. Ersättningen är vid varje skadetillfälle, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 Mkr.

Undantag

Allmänna undantag i Kap 1 gäller även för extrakostnadsförsäkringen dock vad avser leverantörsgaranti, endast till den del extrakostnaderna omfattas av leverantörsgarantin.

1.1.7 Säkerhetsföreskrifter

För extrakostnadsförsäkring gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Dessa kan förekomma under kapitel 1.9, andra villkorspunkter eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet. Påföljden när säkerhetsföreskrift inte följts framgår under Kap 1.9 i Basvillkoret.

1.1.8 Skadevärderingsregler

Skadebeloppet utgörs av verifierade extrakostnader enligt 1.1.3 ovan.

1.1.9 Ersättningsregler

Ersättning utbetalas löpande under ansvarstiden. Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för genom skada uppkomna extrakostnader. Ersättning lämnas endast för extrakostnader som belöper sig på ansvarstiden. Om nyttan av åtgärderna kvarstår efter ansvarstidens utgång, ersätts endast den på ansvarstiden belöpande delen av nyttan av åtgärderna ifråga.

1.1.9.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.1.10 nedan. Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

1.1.10 Skaderegleringsbestämmelser

1.1.10.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 1.1.6.1 som kan medföra ersättningsanspråk mot Trygg-Hansa ska utan oskäligt dröjsmål anmälas när den som begär ersättning insett eller borde insett att skadan kommer att leda till ekonomisk förlust eller kostnad i verksamheten. Om den som begär ersättning underlåter anmäla ett försäkringsfall utan oskäligt dröjsmål och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

1.1.10.2 Anspråk på ersättning

Med avvikelse från preskriptionsregeln enligt 1.13 första stycket (Allmänna avtalsbestämmelser) gäller följande regel vid framställan av ersättningsanspråk. Den som begär ersättning ska senast efter *ansvarstidens* slut till Trygg-Hansa överlämna skriftligt och slutgiltigt ersättningsanspråk. Framställs anspråket senare är Trygg-Hansa fritt från ansvar.

1.1.10.3 Skyldigheter vid skadereglering

Upplysningar och medverkan med mera

Den som begär ersättning är skyldig att på anmodan styrka ersättningsanspråket genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Trygg-Hansas ansvarighet och ersättningsens storlek. Kostnader för detta ersätts inte. Den som begär ersättning är också skyldig att låta Trygg-Hansa besiktiga skada samt på annat sätt medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av Trygg-Hansa ansvar.

Om den som begär ersättning åsidosätter sin skyldighet att lämna upplysningar eller medverka i skadeutredningen med mera och försummelsen leder till skada för Trygg-Hansa kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Anvisningar

Trygg-Hansa har rätt att utfärda anvisningar. Om Trygg-Hansa meddelar anvisningar är den som begär ersättning skyldig att följa dessa. Laktar den som begär ersättning inte vad som här sagts är Trygg-Hansa ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

1.1.10.4 Oriktiga uppgifter med mera

Om den som begär ersättning av Trygg-Hansa efter ett försäkringsfall uppsåtligt eller av grov vårdslöshet oriktigt uppgett, förtigit eller dolt något av betydelse för bedömningen av rätten till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som annars skulle ha betalats till denne helt utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Ersättningsbegränsningen gäller även i förhållande till annan försäkrad än den som lämnat oriktiga uppgifter.